

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยาง
ในพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

Factors Affecting Rubber Farmers' Decision on Labor

Employment in Sadao District, Songkhla Province

ฮาวาริสมี เหมยา

Havarismee Hemya

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Agribusiness Management

Prince of Songkla University

2553

ชื่อสารนิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยาง
 ในพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นายฮวาริสมี เหมยา

สาขา การจัดการธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล) (รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล)

.....กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชัญญา ทองรักษ์)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา เนติโถม)

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชัญญา ทองรักษ์)
 ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร

ชื่อสารนิพนธ์	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นายฮวาริสมิ เหมยา
สาขาวิชา	การจัดการธุรกิจเกษตร
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร สภาพการทำสวนยางพาราและสภาพการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร รวมถึงปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานของเกษตรกร โดยใช้ทั้งข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากเอกสารต่างๆ และข้อมูลปฐมภูมิที่รวบรวมจากเกษตรกรที่ถือครองพื้นที่สวนยางพาราที่เปิดกรีดแล้วและมีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา จำนวน 120 ราย โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 53.85 ปี นับถือศาสนาพุทธ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.92 คน และร้อยละ 55.8 ของเกษตรกรมีการใช้แรงงานในครัวเรือนในการทำสวนยาง โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก มีรายได้จากการทำสวนยางเฉลี่ย 64,879.17 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 83.8 ของรายได้รวมเฉลี่ย โดยเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองสวนยางเปิดกรีดเฉลี่ย 65.80 ไร่ต่อครัวเรือน มีประสบการณ์ในการทำสวนยางเฉลี่ย 24.45 ปี ส่วนใหญ่มีการขายผลผลิตในรูปแบบของน้ำยางสด

สำหรับการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรพบว่า มีการจ้างแรงงานในพื้นที่เพียงอย่างเดียวร้อยละ 34.2 จ้างแรงงานนอกพื้นที่เพียงอย่างเดียวร้อยละ 31.6 และมีการจ้างแรงงานทั้งในและนอกพื้นที่ร้อยละ 34.2 โดยในส่วนของแรงงานจ้างจากนอกพื้นที่ที่เป็นคนไทยส่วนใหญ่มิถุมีถิ่นอาศัยอยู่ในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนแรงงานที่เป็นแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ถือสัญชาติมอญและพม่า อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์และอัตราค่าจ้างอื่นๆ ของแรงงานนอก

พื้นที่มีแนวโน้มที่ต่ำกว่าแรงงานในพื้นที่ โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าว โดยเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดามีความเห็นว่างานนอกพื้นที่ที่มีความขยันอดทน มีสภาพความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีปริมาณและคุณภาพงานที่ทำมากกว่าแรงงานในพื้นที่ อีกทั้งมีทักษะฝีมือในการทำสวนยางไม่ต่างจากแรงงานในพื้นที่มากนัก

สำหรับปัจจัยทางด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร เป็นปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร เช่นเดียวกับปัจจัยทางด้านพื้นที่ถือครองทางการเกษตร พื้นที่ถือครองสวนยาง พื้นที่ถือครองสวนยางเปิดกรีดและระดับรายได้รวม ที่เป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ รูปแบบของการขายผลผลิต เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ปัญหาที่พบจากการจ้างแรงงานคนไทยทั้งในและนอกพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ของแรงงาน ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบในการทำงานและปัญหาเรื่องฝีมือและความชำนาญในการทำสวนยาง ส่วนปัญหาจากการจ้างแรงงานต่างด้าวที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาเรื่องฝีมือและความชำนาญในการทำสวนยาง โดยไม่พบว่ามีปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ของแรงงานในการจ้างแรงงานต่างด้าวของเกษตรกร

Minor Thesis Title : Factors Affecting Rubber Farmers' Decision on Labor
Employment in Sadao District, Songkhla Province

Author : Mr. Havarismee Hemya

Major Program : Agribusiness Management

Academic Year : 2009

Abstract

The study on factors affecting rubber farmers' decision on labor employment in Sadao District, Songkhla Province aims to study the social and economic features of the farmers, rubber plantation condition, labor employment situation, factors affecting rubber farmers' decision on labor employment, problems and threats on labor employment. The secondary data is compiled from various documents; meanwhile, the primary data is collected from 120 rubber farmers, who own rubber plantations and employ labors in Sadao District, through the structured questionnaires. The descriptive analysis and Chi-Square statistics are applied.

The results reveal as details. The farmers in Sadao District are mostly male with the average age 53.85 years old. They are Buddhists and primary level educated. The average household members are 4.92 people. The farmers, 55.8%, apply household labor force in their rubber plantations. Most of the farmers do rubber planting as their main career. The average household income deriving from rubber plantations are 64,879 baht per month. Meanwhile, it counts 83.8% of average total income. The farmers own tapped rubber plantations for 65.80 rais each household. The farmers have experienced in rubber plantations for 24.45 years. Most of the outputs are distributed in form of field latex.

In view of labor employment in rubber plantations, the local labor employment is 34.2%, and the external labor employment is 31.6%. The local and external labor employments are 34.2%. Thai labors, who are employed from the external area, mostly come from the South and the North East, where are their hometowns. In addition, the foreign labors are mostly Mons and Myanmars. The ratio of benefit sharing and other wage rates of the external workforce are

lower than the local workforce rate. The farmers in Sadao District express that the external workforce are diligent, enduring, easy living, and generating better work quantity and quality than the local workforce. In addition, the skills of the external labor force are not much different from the local labor force.

In view of the household member numbers, this factor is the social factor influencing the farmers' decision on labor employment. Meanwhile, the following factors, i.e. agricultural land ownership, rubber plantation ownership, tapped rubber plantation ownership and total income level, are all considered as the economic factors, influence the farmers' decision on labor employment at the 99% level of confidence. The other factor, which is the output distribution pattern, influences the farmers' decision on labor employment at the 95% level of confidence.

Problems encountered from the employment of local and external Thai workforce are as following. Most of the problems are the labors' honesty, responsibilities, skills, and expertise in rubber plantations. Problems encountered from the foreign labor employment are skills and expertise in rubber plantations. However, the labors' honesty is not found in the foreign labor employment.

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานสารนิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะความใส่ใจดูแลและให้คำปรึกษาในกระบวนการทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ ของท่านรองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตั้งแต่ขั้นตอนของการเขียนโครงร่างสารนิพนธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนสารนิพนธ์อย่างถูกต้อง ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย ทั้งนี้ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณกรรมการสอบสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิญา ทองรักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริญา เจ็ดโหม ที่ได้กรุณาชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้จะประสบผลสำเร็จลุล่วงไม่ได้หากไม่ได้รับความร่วมมือและการเสียสละเวลาในการให้ข้อมูล รวมทั้งข้อคิดเห็นต่างๆ จากเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงสำหรับหน่วยงานภาครัฐ อาทิเช่น สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางอำเภอสะเดา สำนักงานเกษตรอำเภอสะเดา ในการเอื้อเฟื้อข้อมูลด้านต่างๆ เพื่อนำมาใช้อ้างอิงในการทำวิจัยในครั้งนี้

สำหรับบุคคลที่สำคัญยิ่งและขาดเสียมิได้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณแม่และทุกคนในครอบครัว รวมถึงเพื่อนๆ ทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจมาโดยตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา ผู้เขียนจึงขอมอบคุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้แก่ผู้มีพระคุณทุกๆ ท่านที่ได้กล่าวมาข้างต้น หากสารนิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ฮวาริสมี เหมยา

พฤษภาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
Abstract	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ปัญหาและความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 องค์ความรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
2.2 สถานการณ์แรงงานของประเทศไทย	14
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	30
3.1 ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	32
บทที่ 4 ผลการวิจัย	35
4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	35
4.2 สภาพการทำสวนยางและการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร	45
4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร	60
4.4 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	71
5.1 สรุปผลการวิจัย	71
5.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	78
5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	81
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	84
ประวัติผู้เขียน	96

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ประมาณการประชากรจำแนกตามเพศและสถานภาพแรงงานปี 2552	16
ตารางที่ 2.2 ผู้มีงานทำจำแนกตามอาชีพ 5 อันดับแรก ปี 2552	17
ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกร	36
ตารางที่ 4.2 โครงสร้างสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร	38
ตารางที่ 4.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	40
ตารางที่ 4.4 โครงสร้างการถือครองที่ดินของเกษตรกร	44
ตารางที่ 4.5 สภาพการทำสวนยางของเกษตรกร	46
ตารางที่ 4.6 สภาพการจ้างแรงงานในการทำสวนยางพาราของเกษตรกร	51
ตารางที่ 4.7 สภาพการจ้างแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเดาในการทำสวนยางพาราของ เกษตรกร	52
ตารางที่ 4.8 สภาพการจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกร	55
ตารางที่ 4.9 สภาพการจ้างแรงงานคนไทยจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยางพาราของ เกษตรกร	56
ตารางที่ 4.10 สภาพการจ้างแรงงานต่างด้าวในการทำสวนยางพาราของเกษตรกร	58
ตารางที่ 4.11 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกร	61
ตารางที่ 4.12 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร	63
ตารางที่ 4.13 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในพื้นที่ของเกษตรกร	67
ตารางที่ 4.14 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานคนไ้ไทยนอกพื้นที่ของเกษตรกร	68
ตารางที่ 4.15 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานต่างด้าวของเกษตรกร	69

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 2.1	ประมาณการการมีงานทำของประชากรปี 2552	15
ภาพที่ 3.1	กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่างๆ กับการ เลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร	34

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ปัญหาและความสำคัญของการวิจัย

ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติที่สำคัญของโลก มีมูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติไปยังตลาดต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติในปี 2545 มีมูลค่าเท่ากับ 74,606 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 223,628 ล้านบาทในปี 2551 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2552) โดยยางธรรมชาติที่มีมูลค่าส่งออกสูงที่สุดสามอันดับแรกคือ ยางแท่ง ยางแผ่นรมควัน และน้ำยางข้น มีตลาดส่งออกสำคัญได้แก่ มาเลเซีย จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น และในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการขยายพื้นที่เพาะปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือซึ่งในอนาคตหากพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูกยางพาราสามารถเปิดกรีดได้แล้วนั้น จะทำให้ผลผลิตยางธรรมชาติของไทยมีปริมาณที่สูงขึ้นมากเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่นๆ

ในกระบวนการผลิตยางธรรมชาตินั้น ต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอนด้วยกัน เริ่มตั้งแต่การกรีดยางพารา การเก็บผลผลิต การแปรรูปยางแผ่นดิบ การนำผลผลิตออกสู่ตลาดและเข้าโรงงานแปรรูปผ่านพ่อค้าคนกลางในระดับต่างๆ การแปรรูปผลผลิตของโรงงานแปรรูปออกมาเป็นสินค้าสำเร็จรูป และขั้นตอนสุดท้ายคือการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ โดยในแต่ละขั้นตอนการผลิตนั้นปัจจัยการผลิตที่สำคัญปัจจัยหนึ่งคือ ปัจจัยทางด้านแรงงาน ซึ่งมีทั้งแรงงานในภาคเกษตรกรรม ได้แก่ แรงงานในสวนยาง ซึ่งประกอบไปด้วยแรงงานกรีดยาง แรงงานทำยางแผ่นและแรงงานในการจัดการดูแลสวนยางและแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยาง เป็นต้น

สถานการณ์แรงงานในการผลิตยางธรรมชาติในปัจจุบันพบว่าเกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานในสวนยาง ทั้งแรงงานกรีดยางและแรงงานทำยางแผ่นซึ่งเกิดปัญหาขาดแคลนทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการใช้แรงงานในการผลิตยางธรรมชาติในลักษณะของแรงงานครัวเรือนมีจำนวนลดลง เนื่องจากในปัจจุบันบุตรหลานของเกษตรกรเจ้าของสวนยางส่วนใหญ่ได้เข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เมื่อจบการศึกษาจึงหันไปประกอบอาชีพอื่นๆ นอกภาคเกษตร เช่น รับราชการ ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมและทำงานในบริษัทเอกชน เป็นต้น ทำให้โครงสร้างแรงงานในการผลิตยางธรรมชาติในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุมากกว่าวัยหนุ่มสาว เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานขึ้น การใช้แรงงานจึงจำเป็นต้องจ้างแรงงานจากภายนอกครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น

อำเภอสะเดา เป็นอำเภอที่มีพื้นที่เพาะปลูกยางพารามากที่สุดในจังหวัดสงขลา โดยในปี 2551 พื้นที่ปลูกยางพาราในอำเภอสะเดามีทั้งสิ้นประมาณ 402,725 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.4 ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมดในจังหวัดสงขลา โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่เปิดกรีดแล้วประมาณ 344,596 ไร่ และพื้นที่ที่ยังไม่เปิดกรีดอีกประมาณ 58,129 ไร่ โดยมีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกยางพาราทั้งสิ้น 10,645 ครัวเรือน มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยครัวเรือนละ 37.8 ไร่ (สำนักงานส่งเสริมการเกษตร จังหวัดสงขลา, 2551) ซึ่งในอนาคตคาดว่าหากมีการเปิดกรีดของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมดในอำเภอสะเดาจะส่งผลให้ปริมาณความต้องการแรงงานในการผลิตยางธรรมชาติเพิ่มขึ้น แต่เนื่องจากการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าไปทำงานนอกภาคเกษตรกรรมที่เพิ่มสูงขึ้นได้ ก่อให้เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานในการทำสวนยางพาราในอำเภอสะเดา โดยเฉพาะการขาดแคลนแรงงานกรีดยางพาราและแรงงานทำยางแผ่นในสวนยางขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เนื่องจากขั้นตอนการกรีดยางพาราและการทำยางแผ่นเป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยแรงงานเป็นจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราในอำเภอสะเดาต้องจ้างแรงงานจากนอกครัวเรือนเข้ามาเป็นแรงงานกรีดยางและแรงงานทำยางแผ่น โดยจะเป็นการเลือกจ้างแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเดาหรือแรงงานจากนอกพื้นที่อำเภอสะเดาขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษา ปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในเขตพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา สภาพการทำสวนยางและการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพารา โครงสร้างของแรงงานในสวนยางของพื้นที่อำเภอสะเดา รวมทั้งสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการจ้างแรงงานในการทำสวนยาง ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะและกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาแรงงานในสวนยางที่เป็นประโยชน์ให้กับเกษตรกรชาวสวนยางพาราและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
- 2) เพื่อศึกษาสภาพการทำสวนยางและการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
- 4) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1) ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่เขตอำเภอสะเดา โดยเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วยตำบลสำนักแก้ว ตำบลปาดังเบซาร์ ตำบลปรึก และตำบลสำนักขาม เนื่องจากเป็นตำบลที่มีพื้นที่ยางพาราเปิดกรีดสูงที่สุดลำดับ 1-4 ของอำเภอสะเดา มีพื้นที่ยางเปิดกรีดรวมทั้งสิ้น 236,828 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 68.7 ของพื้นที่ยางพาราเปิดกรีดทั้งหมดในอำเภอสะเดา (สำนักงานส่งเสริมการเกษตร จังหวัดสงขลา, 2551)

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ทั้งปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่างๆ จากการจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา เช่น ปัญหาความซื่อสัตย์ของแรงงาน ปัญหาทักษะฝีมือในการทำสวนยางของแรงงาน เป็นต้น

3) ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง ประชากรที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรชาวสวนยางที่ถือครองพื้นที่ปลูกยางพาราที่เปิดกรีดแล้วและมีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางในเขตพื้นที่อำเภอสะเดา 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลสำนักแก้ว ตำบลปาดังเบซาร์ ตำบลปรึกและตำบลสำนักขาม ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกยางพารารวมกันประมาณ 6,234 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.6 ของจำนวนครัวเรือนที่ปลูกยางพาราทั้งหมดในอำเภอสะเดา (สำนักงานส่งเสริมการเกษตร จังหวัดสงขลา, 2551) ได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละตำบลตำบลละ 30 รายรวมทั้งสิ้น 120 รายโดยใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือบุคคลที่มีบทบาทสูงสุดในการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยาง

4) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในช่วงเดือนธันวาคม 2552 ถึงเดือนมกราคม 2553

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารารวมถึงแรงงานจ้างในการทำสวนยางในการที่จะทราบถึงเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพารา สภาพปัญหา อุปสรรคและผลกระทบด้านต่างๆ ในการใช้แรงงานจ้างในการทำสวนยางพารา เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานสำหรับเกษตรกรเจ้าของสวนยางและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพ ฝีมือ รวมถึงจิตสำนึกที่ดีในการทำงานสำหรับแรงงานจ้างในการทำสวนยาง อีกทั้งยังเป็นข้อมูลที่น่าไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดแผนงานหรือ โครงการต่างๆ ของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น

สำนักงานจัดหางานจังหวัด สถาบันวิจัยยาง กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง หรือสำนักงาน
เกษตรจังหวัด เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) แรงงานนอกพื้นที่ หมายถึง แรงงานจากพื้นที่อื่นนอกเขตอำเภอสะเดาที่เข้ามาทำงาน
ในเขตพื้นที่อำเภอสะเดาทั้งนี้ไม่รวมถึงเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี คนพิการ และผู้ติดตามครอบครัวที่
มิใช่แรงงาน

2) แรงงานต่างด้าว หมายถึง แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า มอญและลาว ซึ่งเข้ามาทำงาน
ในประเทศไทยทั้งที่ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวถูกต้องตามกฎหมาย ณ สำนักงานจัดหางานของ
จังหวัด และแรงงานที่ลักลอบเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมาย

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย

- 2.1 องค์ความรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 สถานการณ์แรงงานของประเทศไทย
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 องค์ความรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ก่อนที่จะเริ่มทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของตลาดแรงงาน ซึ่งมีความแตกต่างกับตลาดของปัจจัยการผลิตอื่นๆ อีกทั้งต้องเข้าใจถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกจ้างงานของนายจ้าง และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกทำงานของแรงงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ความหมายของตลาดแรงงาน

คำว่า ตลาด หมายถึง สถานที่ซึ่งผู้ซื้อและผู้ขายมาพบกัน เพื่อเจรจาต่อรองตกลงในการซื้อขายสินค้าหรือบริการต่างๆ โดยที่ขนาดหรือขอบข่ายของตลาดนั้นอาจมีความแตกต่างกัน ตั้งแต่ตลาดในระดับท้องถิ่นจนถึงตลาดระดับนานาชาติ (สุมาลี ปิตยานนท์, 2539)

ในกรณีของแรงงาน ขนาดของตลาดแรงงานจะแตกต่างกันไปตามระดับฝีมือ หรือระดับทักษะของแรงงานประเภทนั้นๆ อาทิเช่น แรงงานระดับผู้บริหาร หรือผู้ประกอบการวิชาชีพชั้นสูง ขนาดของตลาดจะมีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมระดับประเทศหรือระดับต่างประเทศได้ด้วย โดยทั่วไป จำนวนแรงงานประเภทนี้มักจะมีไม่มากนักเมื่อเทียบกับแรงงานประเภทอื่น ดังนั้นหน่วยธุรกิจจึงจำเป็นที่จะต้องเปิดตลาดในการเลือกคนงานให้กว้าง นอกจากนั้นข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับลักษณะงาน รายได้ และอื่นๆ มักจะมีพอเพียงสำหรับผู้แสวงหางาน โดยผ่านการติดต่อโดยตรงหรือผ่านสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพเหล่านี้ การเคลื่อนย้ายของแรงงานประเภทนี้มักมีค่าใช้จ่ายไม่สูงมากนัก เมื่อเทียบกับศักยภาพในการเพิ่มพูนรายได้และความก้าวหน้าในอาชีพจากตำแหน่งงานใหม่

ในกรณีของแรงงานประเภทกรรมกร เสมียนธุรการ หรือผู้ประกอบการระดับใช้ทักษะไม่สูงมากนัก ขนาดของตลาดแรงงานมักมีขอบข่ายเพียงระดับท้องถิ่น แรงงานมักไม่ค่อย

เคลื่อนย้ายเพื่อไปทำงานนอกท้องถิ่น ยกเว้นในกรณีที่มีบริการการเดินทางระหว่างที่พักกับสถานที่ทำงานซึ่งให้ความสะดวกพอสมควรหรือในกรณีที่มีภาวะการว่างงานเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งจะกระตุ้นให้คนงานเกิดการย้ายถิ่นได้

ในการจำแนกตลาดแรงงานเป็นระดับท้องถิ่น ตลาดระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ ประเทศนั้น สิ่งหนึ่งที่จะต้องทำความเข้าใจคือ ตลาดแต่ละประเภทไม่ได้มีตลาดเดียว แต่ยังแบ่งแยกเป็นตลาดแรงงานตามลักษณะของอาชีพ (Occupational Market) เช่น ตลาดแรงงานของพนักงานพิมพ์ดีด ตลาดแรงงานของช่างปูกระเบื้อง ตลาดแรงงานของพนักงานทำความสะอาด และอาชีพอื่นๆ อีก เป็นต้น

นอกเหนือจากการจำแนกเป็นตลาดโดยสภาพภูมิศาสตร์และตลาดจำแนกโดยอาชีพแล้ว การที่หน่วยธุรกิจหลายแห่งใช้ระบบคัดเลือกและเลือกคนจากภายในเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งต่างๆ แทนที่จะคัดจากบุคคลภายนอก ทำให้มีการมองว่า หน่วยธุรกิจนั้นทำตนเปรียบเสมือนเป็นตลาดแรงงานที่แยกตัวออกต่างหาก เนื่องจากหน่วยธุรกิจมีแหล่งอุปทานแรงงานภายในของตนเองและฝ่ายแรงงานได้ยึดเอาหน่วยธุรกิจเป็นแหล่งเลื่อนสถานภาพของตนเองในการทำงานให้ก้าวหน้าขึ้น ลักษณะของหน่วยธุรกิจแบบนี้ในทางเศรษฐศาสตร์เรียกว่า พฤติกรรมการเป็นตลาดแรงงานภายใน (Internal Labour Market)

2.1.2 ลักษณะเฉพาะของแรงงานและตลาดแรงงาน

เนื่องจากแรงงานและตลาดแรงงานเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคน ดังนั้นแรงงานและตลาดแรงงานจึงมีลักษณะสำคัญๆ หลายประการที่ผิดแผกไปจากปัจจัยการผลิตและตลาดสินค้าอื่นๆ ลักษณะเฉพาะของแรงงานและตลาดแรงงานที่สำคัญ อาทิ

1) ตลาดแรงงานมีความหลากหลาย (Multiplicity of Markets) ตลาดแรงงานเป็นตลาดที่มีความหลากหลาย และสามารถจำแนกออกเป็นตลาดสำหรับแรงงานแต่ละชนิดที่แตกต่างกันออกไปโดยระดับทักษะและฝีมือ เช่น ตลาดแรงงานสำหรับพนักงานบริการร้านอาหาร ตลาดแรงงานของแพทย์ เป็นต้น นอกจากนั้นตลาดแรงงานยังสามารถจำแนกออกเป็นตลาดตามแหล่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เช่น ตลาดในท้องถิ่นสำหรับแรงงานกรรมกรหรือเสมียน ตลาดระดับชาติของอาจารย์มหาวิทยาลัย นักธุรกิจ และตลาดระดับนานาชาติของแพทย์วิศวกร และนักวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งตลาดเหล่านี้จะมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันผ่านขบวนการเลือกอาชีพของบุคคลซึ่งสามารถโยกย้ายระหว่างอาชีพและระหว่างท้องถิ่นหรือระหว่างประเทศได้ อย่างไรก็ตามการโยกย้ายนี้จะเป็นต้นทุนทั้งทางด้านการเงิน ทางจิตใจ และทางด้านสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งต้นทุนและสิ่งกีดขวางการโยกย้ายเหล่านี้เป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งของการวิเคราะห์เรื่องตลาดแรงงาน

2) ตลาดแรงงานไม่มีศูนย์กลางในการจำหน่าย (No Central Clearing House) โดยทั่วๆ ไป สินค้าที่จำหน่ายในตลาดมักจะมีศูนย์กลางในการแจกจ่ายหรือจำหน่ายออกไป หรือมีฉะนั้นก็มีเครือข่ายของข้อมูลมาก่อนข้างจะใกล้ชิด ซึ่งจะทำให้ระดับราคาสินค้าในแต่ละแห่งไม่แตกต่างกันมากนัก

แต่สำหรับในตลาดแรงงาน เครือข่ายการสื่อสารยังพัฒนาได้ไม่มากนัก แต่ละสถานประกอบการซึ่งทำการคัดเลือกเพื่อจ้างคนงานจะมีลักษณะประหนึ่งเป็นตลาดแรงงานที่แยกออกต่างหาก ลักษณะเช่นนี้ ทำให้ต้นทุนในการแสวงหางานของคนงานเพิ่มสูงขึ้นและมีส่วนทำให้คนงานไม่ประสงค์จะเปลี่ยนงานบ่อยๆ ยกเว้นเมื่อได้รับความกดดัน หรือจำเป็นจริงๆ นอกจากนั้นลักษณะของแรงงานดังกล่าว ยังมีส่วนทำให้ค่าจ้าง และสภาพการจ้างงานของแต่ละสถานประกอบการแตกต่างกันได้เป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนาน

สำหรับสถาบันในตลาดแรงงาน เช่น สำนักจัดหางานของรัฐ สำนักจัดหางานของเอกชน หรือสหภาพแรงงาน(ในบางประเทศ) ซึ่งทำหน้าที่ในการจำหน่ายหรือแจกจ่ายแรงงานไปตามสถานที่ทำงานต่างๆ ผลการศึกษาการวิจัยในหลายๆ ประเทศ ชี้ให้เห็นว่าแรงงานส่วนใหญ่จะใช้บริการของสถาบันเหล่านี้้น้อยมาก ส่วนใหญ่แรงงานจะหางานทำด้วยตัวเองหรือผ่านข้อมูลที่ได้จากเพื่อนฝูงหรือญาติพี่น้อง

3) กำหนดมาตรฐานไม่ได้ (Not Standardized) ในตลาดแรงงาน การกำหนดมาตรฐานคนงานที่จะรับทำได้ค่อนข้างยากโดยเฉพาะในเรื่องของประสิทธิภาพ นอกจากนั้นแรงงานยังมีความแตกต่างในเรื่องของอายุ เพศและเชื้อชาติ ในหลายๆ ประเทศแม้ว่าการกีดกันคนงานโดยปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวถือว่าผิดกฎหมายแต่ก็ยังมีกีดกันเกิดขึ้นอยู่

นอกจากนั้นแรงงานยังมีความแตกต่างในเรื่องของความเฉลียวฉลาด ความขยันขันแข็ง ความแข็งแรง ฯลฯ ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน แม้ว่านายจ้างยังพยายามคัดเลือกคนงานโดยวิธีการทดสอบ โดยอาศัยดัชนีรูปแบบต่างๆ กัน ความผิดพลาดก็ยังสามารถเกิดขึ้นได้ ดังนั้นวิธีการคัดเลือกขั้นสุดท้ายที่ใช้ก็คือการทดลองให้ทำงานระยะหนึ่งก่อนที่จะรับเข้าเป็นพนักงานประจำ

นอกเหนือจากที่กล่าวแล้วข้างต้น แรงงานยังมีความแตกต่างในเรื่องของทุนมนุษย์ โดยเฉพาะระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและการฝึกอบรมทักษะต่างๆ ซึ่งจะต้องมีการลงทุนเพื่อผลลัพธ์ในวันข้างหน้า ทางฝ่ายนายจ้างก็เช่นเดียวกัน จะมีการตัดสินใจฝึกอบรมคนงานในสถานประกอบการเพื่อผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำงานของคนงานในภายภาคหน้า

4) ความต่อเนื่องของความสัมพันธ์ในการจ้างงาน (Continuity of Employment Relation) ในตลาดสินค้าความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายมักจะจบสิ้นลงเมื่อมีการจ่ายเงินซื้อขายกันเรียบร้อยแล้ว แต่ในตลาดแรงงานเมื่อมีการจ้างงาน นายจ้างมักมีความคาดหวังที่จะให้

ลูกจ้างอยู่กับตนนานๆ เนื่องจากทั้งสองฝ่าย จะได้รับผลประโยชน์มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากฝ่ายนายจ้างมักต้องลงทุนในการฝึกอบรมฝีมือแก่คนงาน ซึ่งผลของการฝึกอบรมนี้จะทำให้ประสิทธิภาพของคนงานเพิ่มสูงขึ้นในระยะยาว หากคนงานลาออกไปการลงทุนดังกล่าวของนายจ้างก็จะสูญเปล่า นอกจากนี้การลาออกของคนงานเดิมและการรับคนงานใหม่เข้ามายังกระทบการทำงานของกลุ่มด้วย โดยเฉพาะการปรับตัวเข้ากับคนงานเดิม

ในส่วนของลูกจ้างเอง การทำงานที่เดิมเป็นระยะเวลานาน นอกจากจะก่อให้เกิดความคุ้นเคยกับสภาพการทำงาน มีความมั่นใจและความมั่นคงในด้านสังคมกับเพื่อนฝูงในที่ทำงานแล้ว ผลประโยชน์ทางด้านสวัสดิการต่างๆ รวมทั้งค่าจ้างมักจะเพิ่มสูงมากขึ้นตามระยะเวลาที่ทำงานด้วย ดังนั้นฝ่ายแรงงานก็ประสงค์ที่จะให้การจ้างงานของตน ณ ที่ใดที่หนึ่งมีความต่อเนื่องยาวนานตลอดไป

ในการขายสินค้า เมื่อซื้อขายกันแล้วก็ยังเป็นอันจบสิ้นกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย แต่การขายแรงงานตัวผู้ขายจะต้องไปด้วยกับแรงงาน ดังนั้นสภาพการทำงานทั้งทางด้านกายภาพเช่น อากาศ เสียง ฝุ่น ความปลอดภัย และทางด้านสังคม เช่น การควบคุมงาน ขั้นตอนการทำงาน ความยุติธรรมที่ได้รับจากผู้คุมงาน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่แรงงานจะต้องนำมาพิจารณาและต่อรองก่อนที่จะรับงานนั้น ดังนั้นในการหางาน อัตราการจ้างเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจให้แรงงานรับงานนั้นๆ อัตราค่าจ้างที่สูงอาจเป็นเพียงการทดแทนสภาพการทำงานอย่างอื่นซึ่งดีด้อยกว่าของสถานประกอบการนั้นๆ

5) อำนาจต่อรองของฝ่ายแรงงานดีกว่าฝ่ายนายจ้าง โดยทั่วไปในตลาดแรงงาน อำนาจต่อรองของฝ่ายลูกจ้างจะดีกว่าฝ่ายนายจ้าง สาเหตุเนื่องจากจำนวนคนที่แสวงหางาน โดยทั่วไปจะมากกว่าจำนวนงานที่มีอยู่ คนงานซึ่งมักมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าย่อมต้องการได้งานอย่างรวดเร็ว ในขณะที่นายจ้างซึ่งมีฐานะดีกว่าสามารถรอและคัดเลือกคนงานได้จากจำนวนผู้ที่มาสมัครจำนวนมาก ดังนั้นนายจ้างจึงมีเสียงที่ดังกว่าในการกำหนดสภาพการจ้าง

ในสถานะที่ไม่มีสหภาพแรงงาน อำนาจการต่อรองของแรงงานในหลักการย่อมจะไม่มี นายจ้างจะเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขการจ้างงาน ค่าจ้าง และสวัสดิการต่างๆ คนงานมีทางเลือกคือรับสภาพนั้นหรือไม่รับงาน อำนาจการต่อรองของคนงานในที่นี้ก็คือ ความสามารถที่จะปฏิเสธและไม่รับงานเท่านั้น ซึ่งความสามารถดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างก็คือ

5.1) ระดับความต้องการแรงงานในตลาด ในช่วงธุรกิจเฟื่องฟู ความต้องการแรงงานมีมาก ความต้องการในการลาออกจากงานของคนงานจะมีสูง แต่ในช่วงที่ธุรกิจตกต่ำความสามารถในการลาออกจากงานจะต่ำ

5.2) ระดับฝีมือและความสามารถของแรงงาน แรงงานในอาชีพที่ใช้ฝีมือน้อย และมีความสามารถปานกลางจะถูกทดแทนได้ง่ายถ้าออกไป แต่แรงงานที่มีทักษะฝีมือสูงหรือมีความสามารถในอาชีพนั้นๆ จะมีอำนาจต่อรองกับนายจ้างในระดับสูงได้

ดังนั้นข้อความที่ว่า แรงงานมักเป็นฝ่ายที่มีอำนาจต่อรองต่ำในตลาดแรงงานอาจไม่จริงเสมอไป เมื่อคำนึงถึงปัจจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นรวมทั้งบทบาทของสหภาพแรงงาน ซึ่งได้มีการจัดตั้งขึ้นอย่างมากในเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศเสรีนิยมรวมทั้งประเทศไทยด้วย

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

จอร์จ แบบคอค (2455) กล่าวว่าโดยความจริงแล้ว การตัดสินใจเป็นกระบวนการส่วนบุคคล ส่วนมากแล้วจะเป็นการตัดสินใจเรื่องของตนเองเป็นหลัก ในบางขณะอาจตัดสินใจในตำแหน่งใดภายในองค์กรหรืออาจเข้าร่วมตัดสินใจกับผู้อื่นซึ่งไม่ว่าจะเป็นลักษณะใดก็ตามบุคคลจะต้องเผชิญกับเงื่อนไขของการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อไปนี้

1) สภาวะการณ์ที่แน่นอน (Certainty) คือสภาวะการณ์ที่ผู้ตัดสินใจทราบดีถึงทางเลือกต่างๆ และทราบความน่าจะเป็น ของผลที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกแต่ละทาง จึงทำให้สามารถพยากรณ์ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างถูกต้อง

การตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ที่แน่นอน ผู้ตัดสินใจจะต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ จึงจะสามารถพยากรณ์ผลลัพธ์ ของทางเลือกได้อย่างถูกต้อง

2) สภาวะการณ์ที่ไม่แน่นอน (Uncertainty) คือ สภาวะการณ์ที่ผู้ตัดสินใจพอที่จะทราบทางเลือกต่างๆ แต่ไม่ทราบความน่าจะเป็นของผลที่จะเกิดกับทางเลือกแต่ละทาง การตัดสินใจทางเลือกใดๆ ต้องผ่านการวิเคราะห์คำตอบจากตัวแบบปัญหา ก่อนเพื่อป้องกันความผิดพลาด

การตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ไม่แน่นอน ผู้ตัดสินใจจะต้องเลือกทางใดทางหนึ่งเพียงทางเลือกเดียว จากทางเลือกทั้งหมด ซึ่งอาจไม่ทราบความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กับทางเลือกและไม่อาจทราบผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเหตุการณ์ของทางเลือกแต่ละทาง ดังนั้น การตัดสินใจดังกล่าวนี้ผู้ตัดสินใจจึงต้องพยายามลดความไม่แน่นอนลงให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งอาจทำได้โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเพิ่มเติม หรือหาผู้เชี่ยวชาญช่วยในการปรับ นำหนักให้ความเชื่อถือของข้อมูลมีมากขึ้นในกรณีที่ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ใหม่

3) สภาพการณ์เสี่ยง (Risk) คือสภาพการณ์ที่ผู้ตัดสินใจทราบทางเลือกต่างๆ แต่ไม่แน่ใจความน่าจะเป็นของผลที่จะเกิดขึ้นกับทางเลือกแต่ละทางเลือกอย่างชัดเจน การตัดสินใจทางเลือกใดๆ ยังอยู่ในสภาวะเสี่ยงต่อการผิดพลาด

การตัดสินใจภายใต้สภาพการณ์เสี่ยง เป็นการตัดสินใจในขณะที่มีทางเลือกหลายทางและแต่ละทางก็มีผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นได้หลายอย่างจึงไม่แน่ใจว่าจะเลือกในทางเลือกใด หรือเลือกทางเลือกใดก็ยังคงตกอยู่ในสภาพการณ์ที่เสี่ยงอยู่นั่นเอง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนในทุนมนุษย์ ของยูลท์ แคลล์มวงษ์ (2532) ได้กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นขอบเขตของการลงทุนในมนุษย์ระดับครัวเรือน เป็นการอธิบายว่าการที่ปัจเจกบุคคล หรือครัวเรือนจะเลือกขนาดของการลงทุน หรือประเภทของการลงทุน ในทุนมนุษย์ที่ควรจะเป็น เพื่อให้เกิด “ความมั่นคงสูงสุด” ในชีวิตของคนเรานั้นเอง การที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ไม่ใช่จะเป็นการตัดสินใจแต่เพียงว่า เราจะทำงานในตลาดแรงงานมากน้อยเท่าไร แต่จะต้องเลือกตัดสินใจเพื่อที่จะให้ได้รายได้เป็นตัวเงินสูงสุด การที่เราจะพูดถึงเฉพาะรายได้ที่เป็นตัวเงินก็ เพราะว่า ในตลาดแรงงานที่แท้จริงนั้น มีผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงินอยู่มากมายแตกต่างกันออกไป เช่น บางท้องที่ของประเทศไทยนั้น อาจจะนำอยู่นำทำงานมากกว่าท้องที่อื่นๆ บางท้องที่อาจจะมีสวัสดิการช่วยเหลือผู้เจ็บป่วย หรือบาดเจ็บในระหว่างการทำงานได้ดีกว่าที่อื่น เป็นต้น การที่จะให้ได้รรถประโยชน์สูงสุดในวันข้างหน้า นั้น แต่ละคนควรจะนำเอาปัจจัยเหล่านี้เข้ามาช่วยในการตัดสินใจด้วย ดังนั้น เวลาพูดถึงรรถประโยชน์สูงสุด จึงมิได้หมายถึงเพียงแต่ว่าทำงานแล้ว จะทำให้ได้ผลตอบแทนในรูปตัวเงินสูงสุดเท่านั้น การชดเชยค่าจ้างทุกอย่างที่มีขึ้นเนื่องจากอาชีพที่แตกต่างกัน หรือเพราะทำงานในอุตสาหกรรมคนละประเภท หรือทำงานในแต่ละภาคหรือแต่ละจังหวัด เป็นต้น มักจะมีคำถามเกิดขึ้นเสมอว่า การที่เราจะได้เป็นตัวเงินจำนวนสูงสุดในการทำงานระยะยาวนั้นหมายถึงอะไร ส่วนมากแล้วก็จะได้คำตอบว่าเป็นผลตอบแทนทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพต่างๆ และจากการที่เราสนับสนุนให้บุตรหลานของเราได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น การที่เขาเหล่านั้นได้รับการศึกษาสูงขึ้นหนึ่งระดับ อาจจะหมายถึงจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้นมาตลอดช่วงชีวิตของเขาก็ได้

การที่บุคคลหนึ่งได้รับผลตอบแทนทั้งหมด ตลอดช่วงชีวิตของเขาสูงสุด อาจจะมีได้หมายความว่า เขาได้รับรรถประโยชน์สูงสุดหรือความมั่นคงสูงสุดก็ได้ เพราะว่า เราจะไม่เอารายได้ที่ไม่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินมาพิจารณาด้วย ทั้งนี้เพราะเงินจำนวนหนึ่งที่เขาได้รับมา

นั้น จะได้มาโดยไม่มีค่าใช้จ่ายย่อมเป็นไปได้ เหตุผลหนึ่งที่เราพบได้เสมอว่า ทำไมเด็กวัยรุ่นคนหนึ่งมีความตั้งใจที่จะแสดงความต้องการเรียนสูงขึ้นไปอีกทั้งๆที่ค่าเล่าเรียนก็ไม่ต้องเสีย (สมมุติว่าเขาไม่ได้เป็นคนเกียจคร้านการเรียน) ก็คงเป็นเพราะว่าค่าเสียโอกาสจากการทำงานนั้นมีมาก และต้องสูญเสียไปถ้าเขาต้องไปเรียนหนังสือ มิเช่นนั้นก็ต้องมีทุนการศึกษาจำนวนมากพอเป็นเครื่องล่อใจให้เขาเรียน เขาถึงจะเลือกเรียน รายได้ที่สูญเสียไปเช่นนี้จำเป็นต้องนำมาหักออกจากการคิดรายได้อันพึงได้ในอนาคต และแม้ว่าผลตอบแทนสุทธินี้จะเป็นบวกก็ไม่ได้หมายความว่าการศึกษาที่สูงขึ้นไปอีกจะเพิ่มความมั่งคั่งให้แก่เขา เพราะว่าเงินหนึ่งบาทที่เขาได้รับในอนาคต จะมีค่าน้อยกว่า 1 บาทในปัจจุบัน ดังนั้น ตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่เป็นทฤษฎีการตัดสินใจลงทุนมนุษย์ก็คือ บทบาทของเวลาที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการคิดมูลค่าของเงินบาทในปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมูลค่าของเงินบาทในอนาคต

แนวคิดเกี่ยวกับมูลค่าปัจจุบันนี้ สามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้กับการตัดสินใจการลงทุนมนุษย์ในระยะยาว เช่น ถ้าเรากำลังเผชิญกับปัญหาในการตัดสินใจเลือกระหว่างอาชีพที่แตกต่างกันในสองลักษณะ เช่น เพื่อจะประกอบอาชีพ B จำเป็นต้องเรียนเพิ่มเติมอีก 2 ปี ซึ่งคาดว่าจะได้รายได้ในอนาคตที่สูงกว่าการประกอบอาชีพ A ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำอยู่เดิม สมมติว่าอาชีพทั้งสองนี้เป็นอาชีพที่น่าพึงพอใจ หน้าที่เราตอนนี้ก็คือ ต้องพยายามตัดสินใจให้ได้ว่า อาชีพไหนเป็นอาชีพที่ให้มูลค่าปัจจุบันในรูปของตัวเงินที่สูงสุด

2.1.4 ทฤษฎีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยสำคัญที่กำหนดประสิทธิภาพของแรงงาน ซึ่งสุมาลี ปิตยานนท์ (2539) กล่าวถึงก็คือ ความแตกต่างในด้านการทุ่มเทให้กับงานหรือแรงจูงใจในตัวคนงาน ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ของคนงานเองก่อนที่จะจ้างเข้ามา รวมทั้งนโยบายของหน่วยธุรกิจ ซึ่งนโยบายดังกล่าวจะมีส่วนเชื่อมโยงกับการลงทุนในตัวแรงงานของหน่วยธุรกิจนั่นเอง เมื่อหน่วยธุรกิจจ้างคนงานเข้ามาทำงานซึ่งคาดว่า เป็นงานระยะยาว หน่วยธุรกิจและตัวแรงงานเอง จะให้ความสนใจต่อระดับอัตราค่าจ้างปัจจุบัน น้อยกว่าอัตราค่าจ้าง ซึ่งจ่ายให้แก่คนงานตลอดชีวิตการทำงานของเขา กล่าวอีกนัยหนึ่งภาวะสมดุลเกิดขึ้นเมื่อมูลค่าปัจจุบันของค่าจ้างทั้งหมดในอนาคตเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของผลผลิตเพิ่ม (Marginal Output) ซึ่งผลิตโดยคนงานตลอดชีวิตการทำงานของคนงานนั้นในหน่วยธุรกิจ และ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง อัตราค่าจ้างไม่จำเป็นที่จะต้องเท่ากับผลผลิตเพิ่มของแรงงาน

ถ้าประสิทธิภาพของแรงงานและมูลค่าปัจจุบันของค่าจ้างคงที่ ทั้งนายจ้างและคนงาน อาจไม่จำเป็นต้องใส่ใจกับการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างเมื่อระยะเวลาทำงานของคนงานในหน่วยธุรกิจนั้นนานมากขึ้น แต่เวลาของการจ่ายค่าจ้างจะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของคนงาน กล่าวคือ ถ้าระยะแรกๆ อัตราค่าจ้างถูกกำหนดให้ต่ำกว่าระดับประสิทธิภาพ แต่จะเพิ่มในอัตราที่สูงขึ้นตามกาลเวลา วิธีนี้จะส่งผลในด้านการกระตุ้นให้แรงงานได้ทำงานอย่างเต็มที่

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะเกิดขึ้นได้ก็ต่ออาศัยการจูงใจ การจูงใจจะมีได้ก็ต่ออาศัยสิ่งจูงใจเป็นเครื่องล่อ ดังที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2517) ได้กล่าวว่า การจูงใจหมายถึง “ความพยายามที่จะชักจูงให้ผู้อื่นแสดงออกหรือปฏิบัติตามสิ่งจูงใจ” เช่นเดียวกับ ภิญญู สาธร (2517) ที่กล่าวว่า “ เป็นความพยายามอย่างมีระบบของหน่วยงานที่จะลดปัญหาต่างๆ ที่เผชิญหน้าบุคลากรบรรจุนใหม่ เพื่อให้เขามีความสุขความพอใจกับงานและตำแหน่งของเขา” จากสองความหมายที่กล่าวมานี้ เป็นการมองในฐานะผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่ต้องการจะสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้เกิดแก่ผู้อื่นในทางตรงกันข้าม Beach (1970: อ้างอิงจาก ทรงศักดิ์ ศรีกาพสินธุ์, 2523) มองในฐานะบุคคลที่ได้รับการพึงพอใจแล้วโดยให้ความหมายว่า “ความเต็มใจที่จะใช้พลังในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายหรือเพื่อรางวัล” ซึ่งตรงกับ ความหมายของ จรินทร์ ธานีรัตน์ (2518) ที่กล่าวว่า “การใช้แรงจูงใจ (Motive) เพื่อตนจะได้ปฏิบัติหรือกระทำในสิ่งที่ต้องการ”

การที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพอใจในงาน และปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อให้งานนั้นสำเร็จ หรือบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายได้นั้น ขึ้นอยู่กับสภาพการทำงาน และสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในหน่วยงานนั้น ดังนั้น สภาพการทำงาน การให้สิ่งจูงใจที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงานจะเป็นตัวกระตุ้นและส่งเสริมกำลังใจในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น Parsons (1960: อ้างอิงจาก อนงค์ แก้วอินทร์, 2544) ทฤษฎีการจูงใจที่ใช้กันโดยทั่วไป เริ่มตั้งแต่ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นที่มีชื่อเสียงของมาสโลว์ 5 ประการ คือ

1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiclogical Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร อากาศ น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อนและความต้องการทางเพศ

2) ความต้องการทางด้านความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไปจะมีความสำคัญก็ต่อเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว

ความต้องการด้านความปลอดภัยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับร่างกาย ความเจ็บป่วย และความสูญเสียทางเศรษฐกิจ

3) ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) เมื่อความต้องการทางด้านร่างกายและความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการทางด้านสังคมจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคน เป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมในสังคม การได้รับการยอมรับนับถือและความรักจากเพื่อนร่วมงาน

4) ความต้องการมีฐานะเด่นหรือมีชื่อเสียง (Esteem Needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับจิตใจ เกี่ยวกับความมั่นใจในตนเองในเรื่องความรู้ความสามารถ มีความต้องการที่จะใช้บุคคลอื่นยกย่องสรรเสริญและความต้องการทางด้านสถานภาพ เป็นต้น

5) ความต้องการความสมหวังในชีวิต (Self-Actualixation Needs) เป็นความปรารถนาที่จะเป็นในสิ่งที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งสามารถจะเป็นได้คือ สามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนเองได้เต็มที่ ด้วยตนเองอย่างแท้จริง สามารถคิดเอง สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้เองโดยไม่ต้องอยู่ใต้อาณัติใคร รับคำสั่งใคร หรืออาศัยคนอื่น

แนวความคิดเรื่องการจูงใจของมาสโลว์นั้น บุคคลจะมีระดับความพอใจไปตามระดับความต้องการของตนเองตั้งแต่ขั้นต่ำสุด จนถึงขั้นสูงสุด ซึ่ง Prien and Svetik (1965) ได้คิดแปลไปอธิบายการทำงานว่าตามความคิดดั้งเดิมนั้นถือว่า มนุษย์ทำงานเพียงเพื่อต้องการให้มีชีวิตอยู่รอดได้เท่านั้น ดังนั้น เรื่องของงานก็คือเรื่องของลักษณะของงาน หรือการให้รางวัลเป็นสำคัญนั่นเอง

สำหรับสิ่งจูงใจซึ่งเป็นเครื่องล่อหรือเพื่อกระตุ้นให้เกิดการจูงใจนั้น สมพงษ์ เกษมสิน (2517) ให้ความหมายไว้ว่า “วัตถุหรือสถานะใดๆ ที่สามารถเร้าให้เกิดการจูงใจได้” และ Good (1973) ให้ความหมายไว้ว่า “องค์ประกอบต่างๆ และพลังที่ขั้วหรือกระตุ้นให้บุคคลกรกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง” สิ่งจูงใจมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคล Chruden and Sherman ได้จำแนกสิ่งจูงใจออกเป็น 2 ประการ คือ

1) สิ่งจูงใจทางบวก (Positive Incentives) ซึ่งประกอบด้วย เงิน ความมั่นคงปลอดภัย การชมเชย การยอมรับนับถือ การแข่งขัน การได้รับรู้ผลงานและการมีส่วนร่วม

2) สิ่งจูงใจทางลบ (Negative Incentives) ได้แก่ การบังคับขู่เข็ญ และการลงโทษ

สมพงษ์ เกษมสิน (2516) ได้กล่าวว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความต้องการ อย่างน้อย 10 ประการ ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานคือ ความมั่นคงในการทำงาน ความพอใจในการทำงาน โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ การมีผู้บังคับบัญชาที่มีความสามารถ การได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม ความเสมอภาคของคนในองค์กร ความนุ่มนวลและแนบเนียนระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา การยอมรับนับถือ และสภาพการทำงาน นอกจากนี้ Chung (1972) ได้ศึกษาถึงความสำคัญขององค์ประกอบที่เกี่ยวกับการจูงใจ ซึ่งมีองค์ประกอบหลายประการที่จูงใจให้คนปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ เกษมสิน กล่าวไว้

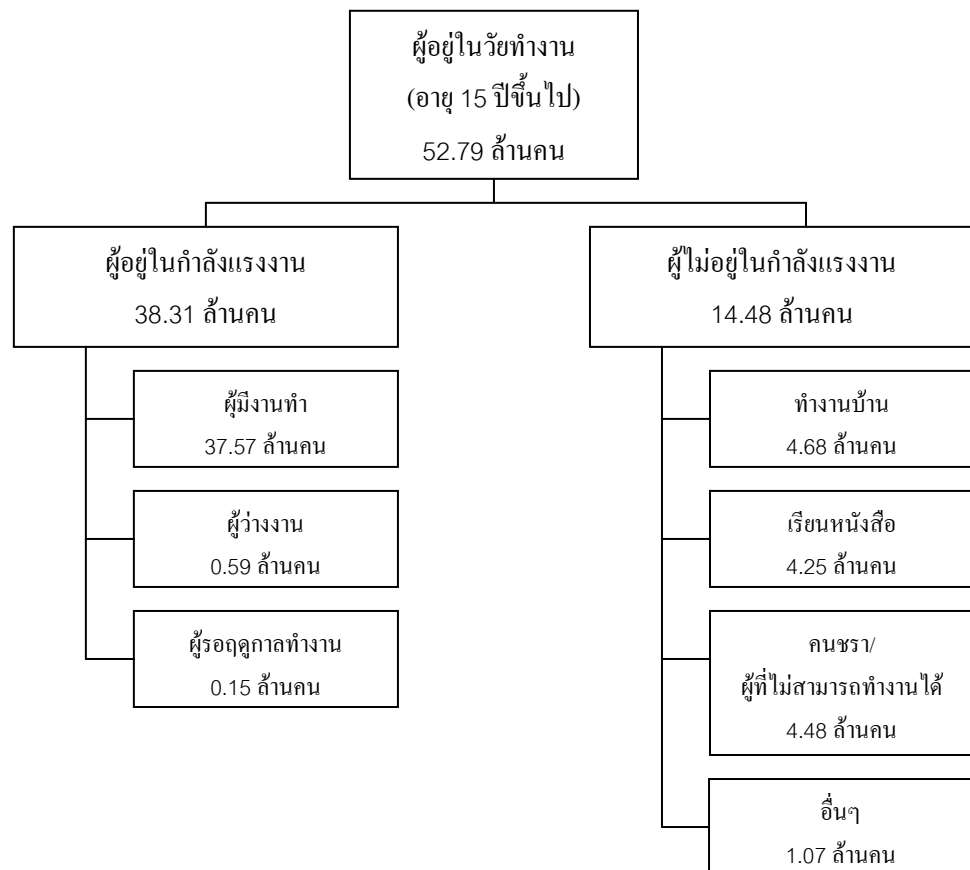
สมพงษ์ เกษมสิน (2517) ได้แบ่งสิ่งจูงใจออกเป็น 2 ประเภท เช่นเดียวกัน ได้แก่

1) สิ่งจูงใจที่เป็นเงิน (Financial Incentive) เป็นสิ่งจูงใจที่เห็นได้ง่ายและมีอิทธิพลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ สิ่งจูงใจประเภทนี้มี 2 ชนิด คือ สิ่งจูงใจทางตรง (Direct Incentive) ได้แก่ เงินเดือนหรือค่าจ้าง และสิ่งจูงใจทางอ้อม (Indirect Incentive) ได้แก่ บำเหน็จ บำนาญ และผลประโยชน์อื่น ๆ

2) สิ่งจูงใจที่ไม่ใช่เงิน (Non-Financial Incentive) เป็นสิ่งจูงใจที่มักจะเป็นเรื่องที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการทางจิตใจ เช่น การยกย่องชมเชย การยอมรับจากหมู่คณะ โอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงานและความมั่นคงในงาน

2.2 สถานการณ์แรงงานของประเทศไทย

จากผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าในปี 2552 ประเทศไทยมีประชากรที่อยู่ในวัยทำงานหรืออายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 52.79 ล้านคน จำแนกเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ได้แก่ ผู้มีงานทำ ผู้ว่างงานและผู้รอฤดูกาลทำงาน รวมจำนวน 38.31 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 72.58 ของประชากรวัยแรงงานทั้งหมด ขณะที่ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานซึ่งได้แก่ ผู้ทำงานบ้าน เรียนหนังสือ และคนชราหรือคนที่ไม่สามารถทำงานได้มีร้อยละ 27.42 หรือ 14.48 ล้านคน ดังปรากฏในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ประมาณการการมีงานทำของประชากรปี 2552
ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552

ในกลุ่มผู้อยู่ในวัยทำงาน (ผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป) จำนวน 52.79 ล้านคน พบว่าเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 38.31 ล้านคน โดยจำแนกเป็นผู้มีงานทำ 37.57 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 98.06 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด ขณะที่เป็นผู้ว่างงาน 0.59 แสนคน หรือร้อยละ 1.54 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานและผู้รอดฤดูกาลมีจำนวน 1.53 แสนคน (ร้อยละ 0.4) และเมื่อพิจารณาในภาพรวมจะพบว่าปี 2552 อัตราการมีงานทำ ซึ่งคำนวณจากสัดส่วนผู้ที่มีงานทำต่อผู้อยู่ในกำลังแรงงานมีอัตรา ร้อยละ 98.06 หมายความว่า ในปี 2552 ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 100 คน จะมีการมีงานทำประมาณ 98-99 คน ซึ่งอัตราการจ้างงานในภาพรวมปี 2552 มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับปี 2551 ที่มีร้อยละ 98.19

ส่วนอัตราการว่างงานซึ่งคำนวณจากผู้ว่างงานต่อผู้อยู่ในกำลังแรงงานมีอัตรา 1.54 โดยอัตราการว่างงานในปี 2552 มีสัดส่วนมากขึ้นกว่าปี 2551 ที่มีอัตราการว่างงานภาพรวมร้อยละ 1.38 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกจากปี 2551 มีผลต่อเนื่องถึงปี 2552 อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการและโครงการจำนวนมากที่ช่วยบรรเทาผลกระทบ เช่น โครงการค้นกล้าอาชีพ โครงการไทยเข้มแข็ง โดยเฉพาะในช่วงปลายปีพบว่าภาวะเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว

ปริมาณการเลิกจ้างว่างงานลดลงอย่างเห็นได้ชัด ยอดสั่งซื้อเริ่มกลับเข้ามาจนทำให้บางสาขาอุตสาหกรรมเกิดการขาดแคลนแรงงานขึ้น อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ต้องเฝ้าระวังคือ สภาพปัญหาการเมืองภายในประเทศและกรณีการยกเลิกโครงการมาบตาพุด ซึ่งมีผลทำให้ธุรกิจที่จะลงทุนในประเทศหันไปลงทุนในประเทศอื่นแทน ซึ่งรัฐบาลต้องเร่งรีบแก้ไขปัญหา สำหรับตัวเลขในกลุ่มผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานซึ่งมีจำนวน 14.48 ล้านคน พบว่าเป็นผู้ทำงานบ้าน เรียนหนังสือ และคนชราและผู้ที่ไม่สามารถทำงานได้ โดยมีจำนวน 4.68 ล้านคน (ร้อยละ 32.31) 4.25 ล้านคน (ร้อยละ 29.37) และ 4.48 ล้านคน (ร้อยละ 30.93) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ปริมาณการประชากรจำแนกตามเพศและสถานภาพแรงงานปี 2552

สถานภาพแรงงาน	ปี 2551	ปี 2552
ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	51.90	52.79
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	37.70	38.31
- ผู้มีงานทำ	37.02	37.57
- ผู้ว่างงาน	0.52	0.59
- กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	0.16	0.15
ผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	14.20	14.48
- ทำงานบ้าน	4.66	4.68
- เรียนหนังสือ	4.23	4.25
- คนชรา/ผู้ที่ไม่สามารถทำงานได้	4.32	4.48
- อื่นๆ	0.99	1.07
อัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงาน	98.19	98.06
อัตราการว่างงาน	1.38	1.54

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552

สำหรับผู้มีงานทำ 37.57 ล้านคน พบว่าทำงานในภาคเกษตรกรรม 14.05 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 37.4 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ส่วนผู้ที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมมีจำนวน 23.52 ล้านคน (ร้อยละ 62.60 ของผู้มีงานทำทั้งหมด) โดยกลุ่มผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมจะทำงานในสาขาขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ สูงสุดมี 6.05 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 25.72 รองลงมาคือ การผลิต จำนวน 5.67 ล้านคน ร้อยละ 24.11 ของผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมทั้งหมด สาขาโรงแรมและภัตตาคาร 2.64 ล้านคน ร้อยละ 11.22 สาขาการก่อสร้าง 2.36 ล้านคน ร้อยละ 10.04 และสาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศรวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ 1.33 ล้านคน ร้อยละ 5.66

เมื่อพิจารณาผู้มีงานทำตามอาชีพในปี 2552 พบว่าอาชีพที่มีผู้ทำงานมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ ผู้ที่มีฝีมือด้านการเกษตรและการประมง จำนวน 12.69 ล้านคน พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด 6.69 ล้านคน อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ ในด้านการขายและให้บริการ 4.66 ล้านคน ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง 4.65 ล้านคน ผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ 3.14 ล้านคน ตามลำดับดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ผู้มีงานทำจำแนกตามอาชีพ 5 อันดับแรก ปี 2552

อาชีพ	จำนวน (ล้านคน)	ร้อยละ
1. ผู้ที่มีฝีมือด้านการเกษตรและการประมง	12.69	33.79
2. พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด	6.69	17.80
3. อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ ในด้านการขายและให้บริการ	4.66	12.41
4. ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้า	4.65	12.38
5. ผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	3.14	8.36

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552

สำหรับแรงงานนอกระบบ จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2551 พบว่า ผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานนอกระบบมีจำนวน 24.11 ล้านคน โดยเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากการสำรวจในปี 2550 จำนวน 8.3 แสนคน ปี 2550 มีแรงงานนอกระบบ 23.28 ล้านคน คิดเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.54 โดยในปี 2551 พบว่าภูมิภาคที่มีจำนวนผู้ที่มีงานทำนอกระบบแรงงานมากที่สุดคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 10.08 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 41.82 ของจำนวนแรงงานนอกระบบทั้งหมด รองลงมาคือภาคเหนือ 5.22 ล้านคน (ร้อยละ 21.67) ภาคกลาง 4.50 ล้านคน (ร้อยละ 18.66) และภาคใต้ 3.08 ล้านคน (ร้อยละ 12.76) สำหรับกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีแรงงานนอกระบบน้อยที่สุด โดยมีจำนวน 1.23 ล้านคน (ร้อยละ 5.09) ทั้งนี้แรงงานนอกระบบจะทำงานในภาคเกษตรกรรมซึ่งได้แก่ การทำการเกษตรและประมงเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือมีจำนวน 14.97 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 62.09 ขณะที่นอกภาคเกษตรมี 9.14 ล้านคน (ร้อยละ 37.91) ซึ่งแรงงานนอกระบบในภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นจากปี 2550 จำนวน 5.8 แสนคน คิดเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.05 และแรงงานนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นจาก 8.89 ล้านคนในปี 2550 เป็น 9.14 ล้านคนในปี 2551 คิดเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.73

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านต่างๆ ตามลำดับ ดังนี้

บัญชา สมบูรณ์สุขและอภิญา จันทร์เจริญ (2538) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเกษตรในจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาแรงงานกรีดยางพาราและทำยางแผ่นในสวนยางพาราของเกษตรกรที่พื้นที่สงเคราะห์จาก สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในอำเภอหาดใหญ่และอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้แรงงานการกรีดยางพาราและทำยางแผ่น ศึกษาสาเหตุการเคลื่อนย้ายแรงงาน ผลกระทบของการเคลื่อนย้ายแรงงานและศึกษาแนวโน้มความต้องการแรงงานการกรีดยางพาราและทำยางแผ่นของเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่พื้นที่สงเคราะห์จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในอำเภอหาดใหญ่และอำเภอนาทวี โดยใช้วิธีการศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพใช้ข้อมูลทุติยภูมิและวิธี PRA Method (Participatory Rural Appraisal Method) โดยการสัมภาษณ์ พูดคุยแบบตัวต่อตัวโดยไม่มีแบบสัมภาษณ์ ส่วนวิธีการศึกษาเชิงปริมาณโดยการออกแบบสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 85 คน ในทั้งสองอำเภอ จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,226 คน นำผลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ร่วมกัน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราทั้งสองอำเภอโดยส่วนใหญ่ใช้แรงงานจากภายนอกครัวเรือนในการกรีดยางพาราและทำยางแผ่น ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในท้องถิ่น เพราะได้รับการเชื่อถือมากกว่าแรงงานต่างถิ่น ผลผลิตโดยเฉลี่ยที่ได้จากการกรีดยางของแรงงานนี้คือ 30 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน โดยส่วนใหญ่ผลิตในรูปยางแผ่นดิบชั้น 3 และ 4 มีส่วนน้อยเป็นน้ำยางข้น สำหรับการขายผลผลิตพบว่าสำหรับยางแผ่นดิบขายที่ตลาดท้องถิ่นส่วนใหญ่ ส่วนการขายน้ำยางข้นโดยทั่วไปจะมีทั้งมารับซื้อที่สวนยางและมีจุดรับซื้อในท้องถิ่นบริเวณใกล้ที่สวนยาง อัตราส่วนผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของสวนยางกับแรงงานจ้างนี้ส่วนใหญ่อยู่ในอัตรา 60:40 โดยแบ่งผลประโยชน์ทันที ณ ที่ขาย สำหรับสาเหตุการเคลื่อนย้ายของแรงงานครัวเรือนของเกษตรกรพบว่าเคลื่อนย้ายเพื่อศึกษาในระดับสูงขึ้นไปมีจำนวนมากสุดคือ ร้อยละ 31.76 รองลงมา

เพื่อต้องการเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 22.35 ผลกระทบในการเคลื่อนย้ายแรงงานพบว่า มีผลกระทบทั้งต่อครัวเรือนและต่อชุมชนหรือท้องถิ่น โดยผลกระทบต่อครัวเรือนมากที่สุดคือ ทำให้ปริมาณผลผลิตของครัวเรือนลดลงเนื่องจากขาดแคลนแรงงานคิดเป็นร้อยละ 39.41 และผลกระทบต่อชุมชนหรือท้องถิ่นมากที่สุดคือ ทรัพยากรมนุษย์และผลประโยชน์ของท้องถิ่นถูกดูดกลืนเข้าเมือง คิดเป็นร้อยละ 27.60 สำหรับแนวโน้มความต้องการแรงงานกริดยางพาราและทำยางแผ่นในอนาคต พบว่า ร้อยละ 62.35 ของครัวเรือนทั้งหมดต้องการแรงงานการกริดยางพาราและทำยางแผ่นเพิ่มจากเดิมที่ครัวเรือนมีอยู่โดยต้องการเพิ่มโดยเฉลี่ย 2.34 คนต่อครัวเรือน

เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย (2539) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของแรงงานย้ายถิ่นในอุตสาหกรรมยางพารา : จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาตัวชี้วัดองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของแรงงานย้ายถิ่นในอุตสาหกรรมยางพารา เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของแรงงานย้ายถิ่นเมื่ออยู่ถิ่นเดิมกับขณะอยู่ในถิ่นปัจจุบัน รวมทั้งศึกษาปัจจัยทางประชากร สังคม เศรษฐกิจและปัจจัยการทำงานที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานย้ายถิ่น โดยจากองค์ประกอบคุณภาพชีวิต 12 ด้าน ซึ่งมีตัวชี้วัดทั้งหมด 98 ตัว เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า เหลือตัวชี้วัดตามเกณฑ์เพียง 54 ตัว ใน 12 องค์ประกอบเท่าเดิม ได้แก่ องค์ประกอบด้านสุขภาพร่างกาย (6 ตัวชี้วัด) สุขภาพจิต (5 ตัวชี้วัด) สิ่งแวดล้อม (4 ตัวชี้วัด) ความปลอดภัย (6 ตัวชี้วัด) ความมั่นคงในเศรษฐกิจ (2 ตัวชี้วัด) ชีวิตครอบครัว (6 ตัวชี้วัด) ชีวิตการทำงาน (5 ตัวชี้วัด) ชีวิตการศึกษา (5 ตัวชี้วัด) สภาพสังคมของตนเอง (3 ตัวชี้วัด) การมีกิจกรรมทางวัฒนธรรม (4 ตัวชี้วัด) การรับรู้การเมือง (3 ตัวชี้วัด) และความรู้สึกเสมอภาค (5 ตัวชี้วัด)

คุณภาพชีวิตของแรงงานย้ายถิ่นเมื่ออยู่ในถิ่นเดิมต่ำกว่าขณะอยู่ในถิ่นปัจจุบันอยู่ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพร่างกาย ความปลอดภัย ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ชีวิตการทำงาน ชีวิตการศึกษา การรับรู้การเมืองและความรู้สึกเสมอภาค และคุณภาพชีวิตเมื่ออยู่ถิ่นเดิมสูงกว่าขณะอยู่ในถิ่นปัจจุบัน มีอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพจิต ชีวิตครอบครัว สภาพสังคมของตนเองและการมีกิจกรรมทางวัฒนธรรม แต่คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมขณะที่อยู่ในถิ่นเดิมและถิ่นที่อยู่ปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานย้ายถิ่นในอุตสาหกรรมยางพารา พบว่ามีเพียง 9 ปัจจัย นั่นคือ แรงงานย้ายถิ่นเพศหญิงมีคุณภาพชีวิตดีกว่าเพศชาย และแรงงานย้ายถิ่นที่มี

อายุน้อย มีการศึกษาสูง มีรายได้มากขึ้น มีลักษณะการทำงานแบบลูกจ้างประจำ ทำงานโดยไม่ต้องสัมพันธ์กับสารเคมี ไม่ต้องเข้าทำงานเป็นกะ มีสวัสดิการดี และทำงานในโรงงานขนาดใหญ่ มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าแรงงานย้ายถิ่นที่มีอายุมาก มีการศึกษาน้อย มีรายได้ต่ำ มีการจ้างงานแบบเป็นลูกจ้างรายวัน ทำงานสัมพันธ์สารเคมี เข้าทำงานเป็นกะ ไม่พอใจในสวัสดิการและทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

สุทัศน์ เวชกุล (2540) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของการเคลื่อนย้ายแรงงานสู่ภูมิกิจกรรมนันทนาการธุรกิจโรงแรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดภูเก็ตในด้านของปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการจราจร ปัญหามลพิษต่างๆ และปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ วิธีการศึกษาประกอบด้วย การสำรวจข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามผู้เคลื่อนย้ายแรงงานจำนวน 294 คน ซึ่งทำงานในโรงแรมจำนวน 67 โรงแรม สอบถามผู้บริหารโรงแรมจำนวน 67 โรงแรมและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจำนวน 7 หน่วยงานวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า ผู้เคลื่อนย้ายที่เข้ามาทำงานในธุรกิจโรงแรมในจังหวัดภูเก็ตเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายคือ ร้อยละ 53.06 และร้อยละ 46.94 ตามลำดับ ผู้เคลื่อนย้ายส่วนใหญ่ร้อยละ 37.41 มีอายุระหว่าง 23-27 ปี และมีสถานภาพโสด ร้อยละ 53.34 ภูมิลำเนาเดิมของผู้เคลื่อนย้ายส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.50 อยู่ในภาคใต้และอยู่ในจังหวัดใกล้เคียงจังหวัดภูเก็ตมากกว่าจังหวัดอื่นๆ ผู้เคลื่อนย้ายส่วนใหญ่ร้อยละ 31.29 มีวุฒิการศึกษาระดับ ปวช. หรืออนุปริญญา โดยผู้เคลื่อนย้ายส่วนใหญ่ร้อยละ 40.14 ทำงานในแผนกอาหารและเครื่องดื่ม และมีความสามารถพิเศษ 1 อย่าง ร้อยละ 23.13 ผู้เคลื่อนย้ายร้อยละ 55.44 มีความสามารถพิเศษในการพูด อ่าน เขียน ภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้พบว่าผู้เคลื่อนย้ายส่วนใหญ่ร้อยละ 53.06 ได้รับเงินเดือนระหว่าง 5,001 – 10,000 บาทซึ่งทำให้ผู้เคลื่อนย้ายมีรายได้พอดีกับรายจ่าย ร้อยละ 51.03 มีอายุการทำงานในภูเก็ต 6-10 ปี โดยผู้เคลื่อนย้ายได้รับสวัสดิการต่างๆ จากทางโรงแรมและพบว่าผู้เคลื่อนย้ายส่วนใหญ่ร้อยละ 89.12 มียานพาหนะเป็นของตนเองโดยเฉพาะรถจักรยานยนต์ร้อยละ 74.15

ส่วนผลของการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดภูเก็ตนั้น ผู้เคลื่อนย้าย ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เห็นว่าการเข้ามาทำงานในจังหวัดภูเก็ตของผู้เคลื่อนย้ายไม่ก่อให้เกิดปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหามลพิษ แต่

อย่างไรก็ตามผู้เคลื่อนย้ายกลุ่มนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำเสียและปัญหาปริมาณขยะมูลฝอยในจังหวัดภูเก็ต ดังนั้นการเข้ามาทำงานในธุรกิจโรงแรมของผู้เคลื่อนย้ายก่อให้เกิดผลดีต่อจังหวัดภูเก็ตมากกว่าผลเสีย

เสริมศักดิ์ รักบำรุง (2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือในระบบการผลิตยางพารา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยพื้นฐานทางด้านสังคม จิตวิทยา กายภาพและปัจจัยแวดล้อมของเกษตรกรเจ้าของสวนยางพารา เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ จิตวิทยาและกายภาพระหว่างเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานและไม่มีการจ้างแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเกษตรกรเจ้าของสวนยางพารา ในอำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้เลือกตำบลต้นขวนเป็นตัวแทนในการศึกษา จำนวน 133 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 59 ราย และเกษตรกรที่ไม่มีการจ้างแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 74 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบตามระดับชั้นจากประชากรทั้งหมดจำนวน 833 รายคิดเป็นร้อยละ 15 ของประชากร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรเจ้าของสวนยางพาราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีการจ้างแรงงาน และไม่มีการจ้างแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 79.7 และ 73.3 ตามลำดับ มีอายุเฉลี่ยไล่เลี่ยกันคือ 41.4 ปี สำหรับเกษตรกรกลุ่มแรก และ 40.2 ปี สำหรับเกษตรกรกลุ่มหลัง มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยใกล้เคียงกันคือ 4.2 และ 4.4 คนต่อครัวเรือน ตามลำดับ ในด้านการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ของเกษตรกรเจ้าของสวนยางทั้งสองกลุ่มมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา การประกอบอาชีพ ร้อยละ 66.1 ของเกษตรกรกลุ่มแรก และร้อยละ 97.2 ของเกษตรกรกลุ่มหลัง ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย 72.1 ไร่ต่อครัวเรือน ในขณะที่เกษตรกรที่ไม่มีการจ้างแรงงานมีพื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย 36.4 ไร่ต่อครัวเรือน โดยเป็นพื้นที่สวนยางร้อยละ 84.0 และ 74.4 ของพื้นที่ถือครองทั้งหมด ตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ย 267,552.5 บาทต่อปีต่อครัวเรือนสำหรับเกษตรกรกลุ่มแรก และ 95,622.8 บาทต่อปีต่อครัวเรือนสำหรับเกษตรกรกลุ่มหลัง ในกลุ่มที่มีการจ้างแรงงาน มีจำนวนแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือในระบบการผลิตยางพาราเฉลี่ย 4.0 คนต่อครัวเรือน เกษตรกร ซึ่งมีภูมิลำเนาจากจังหวัดสกลนครคิดเป็นร้อยละ 62.7 ในด้านการแบ่งผลผลิตระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างร้อยละ 61.1 แบ่งในอัตรา 50:50 ส่วนเหตุผลที่มีการจ้างแรงงานในระบบการ

ผลิตยางพาราขึ้น ร้อยละ 60.1 ให้เหตุผลว่าพื้นที่สวนยางมีมากเกินไปกำลังแรงงานในครัวเรือน และ ได้สอบถามถึงสาเหตุที่ไม่จ้างแรงงานในท้องถิ่น ร้อยละ 57.6 ตอบว่าประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงานในท้องถิ่นต่ำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบแบบที (t-Test) พบว่าปัจจัยที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ การศึกษาของเจ้าของสวนยาง ขนาดพื้นที่ถือครองทั้งหมด ขนาดพื้นที่สวนยางในครอบครัว รายได้ในครัวเรือน และระยะทางจากบ้านถึงสวนยาง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ความรู้ของเกษตรกรในการปลูกสร้างสวนยาง และทัศนคติที่มีต่อแรงงานและการจ้างแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ จิตวิทยาและกายภาพ มีความเกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือในระบบการผลิตยางพารา

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับลักษณะและคุณภาพของแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ความไม่ซื่อตรงของแรงงาน ฝีมือและความชำนาญของแรงงาน และการขาดความรับผิดชอบของแรงงาน สำหรับข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดตั้งกลุ่มผู้จ้างแรงงานและมีการฝึกทักษะเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานในการกรีดยางและทำยางแผ่นให้กับแรงงานในท้องถิ่นเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอนาคต

สรุปคดี อ่าวเจริญ (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมด้านเกษตรของแรงงานคืนถิ่น อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและปัจจัยทางจิตวิทยา ความต้องการฝึกอบรมด้านเกษตรของแรงงานคืนถิ่น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มแรงงานคืนถิ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านและตำบลต่างๆ ของอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา จำนวน 161 ราย

ผลการศึกษาพบว่า แรงงานคืนถิ่นส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีอายุระหว่าง 21-30 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยครอบครัวละ 5 คน แต่ละครอบครัวมีแรงงานจำนวน 2 คน ออกไปทำงานนอกภาคเกษตรแบบไปเช้า เย็นกลับ ตลอดทั้งปี หรือเมื่อว่างเว้นจากการทำนา ทำสวน ทำไร่เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอ แรงงานคืนถิ่นเหล่านี้จึงต้องการงานที่มีรายได้ดีกว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานนอกภาคเกษตร 1-3 ปี เกือบทั้งหมดมีที่ดินเป็นของตนเอง ขนาดที่ดินถือครองเฉลี่ย 15 ไร่ 3 งาน ซึ่งใช้เทคโนโลยีแผนใหม่ ทำการเกษตร ระยะทางจากบ้านไปพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 2.06 กิโลเมตร มีรายได้จากการปลูก

พืชและเลี้ยงสัตว์ ไม่พบว่ามีการได้จากการแปรรูปผลผลิตจากฟาร์ม เฉลี่ยรายได้สุทธินอกภาคเกษตร 37,439.25 บาทต่อปี เฉลี่ยรายได้นอกภาคเกษตร 13,597.14 บาทต่อปี แรงงานคินฉิ่นมีทัศนคติต่ออาชีพเกษตรในระดับปานกลาง โดยเห็นว่าอาชีพเกษตรเป็นแหล่งผลิตอาหารและปัจจัยการดำรงชีพของมนุษย์ที่ทำให้สุขภาพกายดี ทำให้มีสุขภาพจิตดี สดชื่นแจ่มใส ไม่เครียด อาชีพเกษตรมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคม การประกอบอาชีพมีความเสี่ยงภัยในบางโอกาสขึ้นอยู่กับ การป้องกันระมัดระวัง

โดยภาพรวมแรงงานคินฉิ่นมีความต้องการฝึกอบรมระดับน้อยในทุกสาขาวิชา คือ สาขาสัตว์ พืช ธุรกิจเกษตร ประมง ช่างเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร เหตุผลที่ต้องการฝึกอบรมที่สำคัญคือ การเพิ่มรายได้จากการทำให้ถูกต้องตามหลักการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การมีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิต การตลาด และสามารถทำธุรกิจได้ถูกต้อง พบว่าแรงงานคินฉิ่นส่วนหนึ่งไม่ต้องการฝึกอบรม เนื่องจากมีภารกิจมากในการประกอบอาชีพ ไม่สามารถแบ่งเวลามาฝึกอบรมได้ โดยสถานที่ที่แรงงานคินฉิ่นสามารถเข้าร่วมฝึกอบรมได้คือ การจัดฝึกอบรมในหมู่บ้าน และการฝึกอบรมที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสงขลา ในเวลา 3-5 วัน

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่ารายได้สุทธินอกภาคเกษตร ขนาดของที่ดินถือครองและทัศนคติต่ออาชีพเกษตรมีความสัมพันธ์ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางบวกกับความ ต้องการฝึกอบรม ระยะทางจากบ้านพักไปพื้นที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางลบกับความ ต้องการฝึกอบรม แต่รายได้นอกภาคเกษตร ขนาดของแรงงานในครอบครัวและประสบการณ์การทำงานนอกภาคเกษตร ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับความ ต้องการฝึกอบรม

ปรีชา แต่่นสุ่ย (2545) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของแรงงานและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรม : กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของแรงงาน สภาพการทำงาน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน ผลกระทบและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยเก็บข้อมูลจากแรงงาน 2 กลุ่มคือ แรงงานที่เคลื่อนย้ายจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมและแรงงานที่ยังคงทำงานอยู่ในภาคเกษตร จำนวนกลุ่มละ 60 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการทดสอบค่าสถิติ t

ผลการศึกษาพบว่า อายุแรงงานภาคเกษตรจะสูงกว่าแรงงานภาคอุตสาหกรรม คือ เฉลี่ย 36.52 และ 28.37 ปี ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่แรงงานทั้งสองกลุ่มจบชั้นประถมศึกษา และพักอาศัยอยู่บ้านตนเอง มีการถือครองที่ดินค่อนข้างน้อย คือ เฉลี่ย 5.42 และ 3.08 ไร่ต่อครัวเรือน สำหรับแรงงานในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมตามลำดับ ด้านรายได้และค่าใช้จ่ายของแรงงานทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกล่าวคือ รายได้เฉลี่ยของแรงงานภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตร เท่ากับ 4,414.33 และ 4,933.33 บาท ต่อครัวเรือนต่อเดือนตามลำดับ และค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของแรงงานภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตร เท่ากับ 4,313.33 และ 5,096.67 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือนตามลำดับ ส่วนการถือครองที่ดินและอายุของแรงงานทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ บ้านที่อยู่อาศัยกับที่ทำงานอยู่ห่างกันเกินกว่า 5 กิโลเมตร สภาพการทำงานเป็นลูกจ้างรายวัน โดยยืนทำงานตลอดวันและอยู่ในที่ชื้นแฉะ ซึ่งจะแตกต่างจากแรงงานภาคเกษตรกรรมที่มีระยะทางจากที่อยู่อาศัยกับที่ทำงานอยู่ห่างกันไม่เกิน 5 กิโลเมตร

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้แรงงานอยู่ในภาคเกษตรนั้นเนื่องจากไม่มีงานอื่นที่ดีกว่า ประกอบกับความพอใจทางสังคม ได้ใกล้ชิดพ่อแม่ และเป็นงานที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ส่วนปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายมีทั้งปัจจัยผลักและปัจจัยดึง ปัจจัยผลักได้แก่ ต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การที่ครอบครัวมีขนาดใหญ่ขึ้น ความไม่แน่นอนของรายได้ ปัจจัยดึงได้แก่ การได้รับสวัสดิการต่างๆ ดีขึ้น การคมนาคมสะดวกขึ้น ได้พบปะเพื่อนฝูงจำนวนมากและรายได้ในภาคอุตสาหกรรมดีกว่าภาคเกษตร

ผลกระทบที่เกิดขึ้น ด้านรายได้ สภาพแวดล้อม ความพอใจในงาน เปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งจะตรงข้ามกับ เวลาที่ให้ครอบครัว สุขภาพ ความอิสระ ที่เปลี่ยนไปในทิศทางที่แย่ลง ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานได้แก่ ค่าจ้างต่ำกว่าความเป็นจริง สุขภาพไม่เอื้ออำนวย เพื่อนร่วมงาน ซึ่งเมื่อเจอกับปัญหาเหล่านี้ แรงงานเมื่อทนไม่ไหวก็ลาออกหรือไม่ก็แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

มนตรี ชะโนวรรณะ (2545) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้แรงงานต่างด้าวในอุตสาหกรรมเกษตรของจังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์แรงงานต่างด้าวสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของแรงงานต่างด้าว ผลกระทบในเชิงบวกและเชิงลบของการใช้แรงงานต่างด้าว โดยแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนคือ ข้อมูลจากผู้ประกอบการที่มีการจ้าง

แรงงานต่างด้าว จำนวน 6 ตัวอย่างและข้อมูลจากแรงงานต่างด้าวจำนวน 100 ตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า แรงงานต่างด้าวกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมเกษตร จังหวัดสงขลา มีแค่ 2 สัญชาติคือ สัญชาติพม่าและกัมพูชา มีอายุระหว่าง 21-45 ปี แรงงานต่างด้าวไม่มีการวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิดจึงมีบุตรจำนวนมาก ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 5 ปี มีทักษะทางภาษาไทยน้อยและไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายไทย ระดับการศึกษาของแรงงานต่างด้าวอยู่ในระดับต่ำ แรงงานต่างด้าวมีรายได้อยู่ระหว่าง 3,000-5,000 บาทต่อเดือน มีที่พักอาศัยฟรีโดยที่นายจ้างเป็นผู้จัดหาให้ ลักษณะของที่พักอาศัยส่วนใหญ่ไม่ถูกสุขลักษณะ

ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยางพาราและอุตสาหกรรมอาหารทะเล ส่วนใหญ่เห็นว่าแรงงานต่างด้าวเป็นแรงงานที่สามารถใช้ทดแทนแรงงานไทยที่ขาดแคลนได้ดี เนื่องจากแรงงานต่างด้าวเป็นแรงงานที่ขยัน อดทน ไม่เกียจงาน และไม่มีเงื่อนไขหรือข้อเรียกร้องต่างๆ ในการทำงาน ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่ารัฐบาลควรเปิดโอกาสให้มีการนำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างเสรี และให้หน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนลงเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

การใช้งานแรงงานต่างด้าวในอุตสาหกรรมเกษตร ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ กล่าวคือ ในเชิงบวกนั้นการใช้แรงงานต่างด้าวสามารถทดแทนแรงงานไทยที่ขาดแคลนได้ และช่วยให้สามารถดำเนินงานต่อไปโดยไม่หยุดชะงัก ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศด้วย สำหรับผลกระทบในเชิงลบจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนามาตรฐานการทำงานและมาตรฐานของสินค้าเนื่องจากแรงงานต่างด้าวเป็นแรงงานที่มีมาตรฐานการทำงานต่ำ ด้านการศึกษานูตรของแรงงานต่างด้าว แรงงานต่างด้าวไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตร ซึ่งจะเป็นปัญหาทางสังคมในระยะยาวและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศด้วย สำหรับผลกระทบด้านภาพลักษณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อองค์กรและต่อประเทศไทย ในเรื่องของความไม่ยุติธรรมของสังคมมีการเอาเปรียบแรงงานต่างด้าวในเรื่องของอัตราค่าจ้างที่ต่ำ ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของแรงงานต่างด้าว เนื่องจากการขาดความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง นอกจากนี้ยังมีผลกระทบทางด้านสังคม จากปัญหาการกระทำผิดต่างๆ ของแรงงานต่างด้าว

ปัญหาเสพติด ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของแรงงานต่างด้าว ซึ่งรัฐบาลต้องรับภาระในการอุดหนุนสถานพยาบาลของรัฐในการรักษาพยาบาลแรงงานต่างด้าวเมื่อเกิดการเจ็บป่วยขึ้น

ตีพร จันทรหอม (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการแรงงานและผลผลิตของเจ้าของสวนยางพารา ในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเจ้าของสวนยางพารา การจัดการด้านแรงงาน การจัดการผลผลิต และศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการจัดการผลผลิตของเจ้าของสวนยางพาราโดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าของสวนยางพารา จำนวนตัวอย่าง 73 ราย ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2546 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อหาค่าสถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยเลขคณิต

ผลการศึกษาพบว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเจ้าของสวนยางพารา โดยส่วนใหญ่เจ้าของสวนยางพารามีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 47.32 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวประมาณ 3-6 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ ทำสวนยางพารา และมีบางส่วนที่มีอาชีพรอง ได้แก่ ค้าขาย ทำสวนผัก ทำสวนผลไม้ เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของสวนยางพาราขนาดเล็กมีพื้นที่สวนยางเฉลี่ย 22.68 ไร่ มีเอกสารสิทธิ์การถือครองที่ดิน น.ส.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 16,887.67 บาท และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 10,321.92 บาท มีภาระหนี้สินเพื่อการบริโภคและลงทุนในสวนยางพารา

การจัดการด้านแรงงาน เจ้าของสวนยางพาราส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานใช้ดูแลสวนจำนวน 1-3 คน โดยอาศัยแรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก มีเจ้าของสวนยางพาราบางส่วนซึ่งเป็นเจ้าของสวนยางพาราขนาดใหญ่ได้จ้างแรงงานไว้ดูแลรักษาสวนยางและกรีดยาง ส่วนใหญ่จ่ายค่าจ้างแรงงานในการดูแลสวนยางรวมอยู่ในค่าจ้างในการกรีดยาง ซึ่งการจ่ายค่าแรงสำหรับการกรีดยางคิดจากสัดส่วนของรายได้ที่ขายยาง แบ่งกันระหว่างเจ้าของสวนกับแรงงาน 55:45 สำหรับการจ้ดระบบการกรีดยางส่วนใหญ่คือ กรีด 4 วันเว้นวัน และมีสัดส่วนของแรงงานต่อพื้นที่กรีดยางคือ แรงงาน 1 คนรับผิดชอบเนื้อที่กรีดยางน้อยกว่า 5 ไร่

ด้านการจำหน่ายผลผลิตมี 2 รูปแบบคือน้ำยางสดและยางแผ่นดิบ โดยเจ้าของสวนยางพาราส่วนใหญ่จำหน่ายในรูปของน้ำยางสดมากกว่ายางแผ่นดิบ คุณภาพน้ำยางสดที่จำหน่ายมีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้งเฉลี่ยเท่ากับ 34.02 % ส่วนคุณภาพยางแผ่นดิบที่จำหน่าย เป็นยางแผ่น

ฉบับที่ 3 ด้านลักษณะการจำหน่ายทั้ง 2 รูปแบบ ส่วนใหญ่เป็นการจำหน่ายให้กับพ่อค้าที่จู่รับซื้อในหมู่บ้าน สำหรับการชำระเงินของพ่อค้าที่รับซื้อเป็นการชำระด้วยเงินสด

ด้านปัญหาและอุปสรรคการจัดการผลผลิตของเจ้าของสวนยางพาราได้แก่ ปัญหาที่ดินไม่เหมาะสมต่อการปลูกยางพารา และการขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานกรีดยางที่มีความชำนาญ ส่วนปัญหาด้านการจำหน่ายผลผลิตคือ การขาดอำนาจต่อรองกับพ่อค้ารับซื้อ

สุภา แก้วบริสุทธิ (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา จังหวัดสงขลา โดยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราและศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคมและการทำงานต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราในจังหวัดสงขลามานานไม่น้อยกว่า 6 เดือน และยินยอมให้ความร่วมมือในการทำวิจัยจำนวน 397 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบหลายชั้น และใช้เครื่องวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHO QOL – BREF – THAI)

ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านศาสนา จำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน รายได้ เพศ และสถานภาพสมรสสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพาราได้ ร้อยละ 13 โดยพบว่าเกษตรกรที่นับถือศาสนาพุทธรับรู้ถึงคุณภาพชีวิตดีกว่าผู้นับถือศาสนาอื่นๆ เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานน้อยรับรู้ถึงคุณภาพชีวิตดีกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานมาก เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้สูงรับรู้ถึงคุณภาพชีวิตดีกว่าเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำ เพศชายรับรู้ถึงคุณภาพชีวิตดีกว่าเพศหญิง และเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีคู่สมรสรับรู้ถึงคุณภาพชีวิตดีกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีสถานภาพสมรส โสด หม้าย แยกกันอยู่หรือหย่าร้าง

นิกร แสงเกต (2549) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการทำสวนยางในจังหวัดสงขลา ปี 2549 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงสถานการณ์การจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการสวนยางพาราของจังหวัดสงขลา ศึกษาปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจจ้างแรงงานของผู้ประกอบการ ศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดจากการจ้างแรงงานต่างด้าว ศึกษาแนวโน้มการจ้างแรงงานต่างด้าว และศึกษาอุปสรรคในการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการทำ

สวนยางพาราของจังหวัดสงขลา โดยในการเก็บข้อมูลได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและข้อมูลปฐมภูมิได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการสวนยางพาราในจังหวัดสงขลาที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวในสวนยางพาราจำนวน 100 ราย โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์เชิงปริมาณเป็นการทดสอบเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับรูปแบบการจ้างแรงงานด้วยการทดสอบไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า แรงงานต่างด้าวที่ผู้ประกอบการกิจการสวนยางพาราในจังหวัดสงขลาจ้างเข้าทำงานในสวนยางพาราประกอบด้วยแรงงานจาก 3 ประเทศ คือ แรงงานชาวมลายูมากเป็นลำดับที่ 1 แรงงานลาวเป็นลำดับที่ 2 และแรงงานกัมพูชาน้อยที่สุด โดยมีเหตุผลในการตัดสินใจจ้างแรงงานต่างด้าวคือ แรงงานต่างด้าวมีความขยันและอดทน ไม่เกียจงาน และขาดแคลนแรงงานคนไทย ทั้งนี้จะมีรูปแบบการจ้างแรงงาน 2 รูปแบบคือ มีการจ้างแรงงานต่างด้าวทั้งหมด ร้อยละ 68 และมีการจ้างแรงงานต่างด้าวผสมแรงงานไทย ร้อยละ 32 โดยผู้ประกอบการมีระยะเวลาในการจ้างงานตามฤดูกาลร้อยละ 88 และจ้างตลอดปี ร้อยละ 12 ทั้งนี้จะมีลักษณะการจ่ายค่าจ้างแบบแบ่งสัดส่วนรายได้ระหว่างผู้ประกอบการกับแรงงาน ที่ใช้กันมากที่สุดคือ สัดส่วน 60:40 ร้อยละ 57 สัดส่วน 50:50 ร้อยละ 40 และสัดส่วน 45:55 ร้อยละ 3 สำหรับรูปแบบในการจำหน่ายผลผลิต ผู้ประกอบการจะจำหน่ายในรูปของน้ำยางสดร้อยละ 69 และจำหน่ายในรูปยางแผ่นดิบร้อยละ 31 โดยมีความถี่ในการจ่ายค่าจ้างเป็นรายสัปดาห์ ร้อยละ 40 รองลงมาจ่ายเมื่อลูกจ้างต้องการร้อยละ 30 ส่วนหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจ่ายค่าจ้างแรงงานต่างด้าว ผู้ประกอบการจะให้ตามอัตราค่าจ้างแรงงานไทยในท้องถิ่นเป็นลำดับแรกร้อยละ 42 ตามด้วยพื้นที่ที่มีความลำบากหรือมีความเสี่ยง ร้อยละ 23 และนอกจากนี้ผู้ประกอบการจะมีสวัสดิการให้กับแรงงานต่างด้าวประกอบด้วยที่อยู่อาศัย ค่าน้ำ ค่าไฟและค่ารักษาพยาบาล โดยสวัสดิการที่อยู่อาศัยผู้ประกอบการจะให้ถึงร้อยละ 98 ส่วนสวัสดิการรักษาพยาบาลน้อยที่สุดคือร้อยละ 2

สำหรับแนวโน้มในการจ้างแรงงานต่างด้าวของจังหวัดสงขลา ผู้ประกอบการมีแนวโน้มที่จะจ้างแรงงานต่างด้าวเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่แรงงานไทยมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากแรงงานไทยที่ทำงานในสวนยางที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อแรงงานเหล่านั้นกลับไปรับจ้างกรีดยางพาราในพื้นที่ภูมิลำเนาเดิม แรงงานต่างด้าวจึงเข้ามาทดแทนแรงงานเหล่านั้นต่อไป

ผลกระทบจากการจ้างแรงงานต่างด้าว ประกอบด้วย ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจซึ่งมีทั้งด้านบวกและด้านลบ คือ ทางด้านบวกทำให้ผู้ประกอบการกิจการสวนยางพารามีแรงงานต่างด้าวทดแทนแรงงานไทย ทางด้านลบทำให้แรงงานไทยมีโอกาสว่างงาน รวมทั้งทำให้เงินตรารั่วไหลออกนอกประเทศมากขึ้น ส่วนผลกระทบทางด้านสังคม คือ ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านยาเสพติด อาชญากรรม โรคติดต่อ ส่งผลให้เกิดการสูญเสียงบประมาณของประเทศที่ต้องใช้บริหารจัดการแรงงานต่างด้าวอีกส่วนหนึ่ง

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในอำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีวิจัยไว้ดังนี้

3.1 ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามี 2 ประเภทคือ ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ

3.1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นการศึกษาจากข้อมูลที่มีผู้ศึกษาหรือหน่วยงานต่างๆ ได้เก็บรวบรวมเอาไว้แล้ว ซึ่งเป็นข้อมูลในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับสถานการณ์แรงงานในจังหวัดสงขลา ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเกษตรระดับตำบล ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา รวมถึงรายงานการวิจัยเกี่ยวกับภาวะการจ้างงานของประเทศไทย ซึ่งเป็นเอกสารประเภทวารสาร รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ เอกสารทางราชการ โดยแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานจัดหางานจังหวัดสงขลา สถาบันวิจัยยาง กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางอำเภอสะเตาะ สำนักงานเกษตรจังหวัด และอำเภอสะเตาะ หอสมุดคุณหญิงหลงอรรถกระวีสุนทร ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตต่างๆ เป็นต้น

3.1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ถือครองพื้นที่สวนยางพาราที่เปิดกรีดแล้วและมีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตาะ โดยทำการเลือกพื้นที่และประชากรในการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การเลือกพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในอำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา ได้เลือกตำบลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ภายใต้เงื่อนไขของการเป็นตำบลที่มีพื้นที่ยางเปิดกรีดสูงที่สุดในอำเภอสะเตาะลำดับที่ 1-4 ซึ่งได้แก่ ตำบลสำนักแก้ว ตำบลปาดังเบซาร์ ตำบลปรักและตำบลสำนักขาม โดยได้เลือกหมู่บ้านในแต่ละตำบล ตำบลละ 1 หมู่บ้าน โดยทำการเลือกหมู่บ้าน

แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ภายใต้เงื่อนไขเดียวกันกล่าวคือเลือกหมู่บ้านที่มีพื้นที่
 ยางเปิดกรีดสูงที่สุดในตำบล ซึ่งได้แก่ พื้นที่หมู่ 6 (บ้านหัวควน) ตำบลสำนักแก้ว พื้นที่หมู่ 5
 (บ้านนา) ตำบลป่าดงเบขาร์ พื้นที่หมู่ 1 (บ้านใหม่) ตำบลปรึก และพื้นที่หมู่ 4 (บ้านทับโถบ)
 ตำบลสำนักขาม

2) ประชากรที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ถือครองพื้นที่สวนยางที่
 เปิดกรีดแล้วและมีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางในเขตพื้นที่ 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลสำนักแก้ว
 ตำบลป่าดงเบขาร์ ตำบลปรึกและตำบลสำนักขาม ทั้งเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานในการทำสวน
 ยางบางส่วนและเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางทั้งหมด ซึ่งได้ทำการสุ่มตัวอย่าง
 จากประชากรโดยวิธีไม่คำนึงถึงค่าความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) โดยการสุ่ม
 ตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) หมู่บ้านละ 30 รายรวมทั้งสิ้น 120 ราย

ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์รายบุคคล (Personal Interview) โดยใช้
 แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วยแนวคำถามแบ่งได้เป็น
 4 ส่วนดังนี้ (ภาคผนวก)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการทำสวนยางและการจ้างแรงงานในการทำ
 สวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยางของ
 เกษตรกรชาวสวนยางพารา

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจ้างแรงงานในการทำสวนยาง
 ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยางพารา
 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยตัวแปรลักษณะคะแนนแสดงความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (สมบุญ
 เจริญจิระตระกูล, 2551) โดยที่

5	หมายถึง	มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด
4	หมายถึง	มีผลต่อการตัดสินใจมาก
3	หมายถึง	มีผลต่อการตัดสินใจปานกลาง
2	หมายถึง	มีผลต่อการตัดสินใจน้อย
1	หมายถึง	มีผลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุด

การทดสอบแบบสอบถาม (Pretest) เพื่อให้การสัมภาษณ์มีความเที่ยงตรง ผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถามที่จัดพิมพ์เสร็จแล้ว ไปทดลองสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย เพื่อตรวจสอบความยากง่ายและความสามารถในการนำไปใช้จริง โดยพิจารณาถึงความเข้าใจและความชัดเจนในการตอบ รวมถึงเวลาที่ใช้ในการตอบว่าใช้เวลามากน้อยเพียงใด เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลจริงหรือไม่ โดยนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วจึงนำแบบสอบถามนั้นไปดำเนินการสอบถามจริง

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.2.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผู้วิจัยกำหนดวิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปของการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตาราง แผนภูมิเพื่อใช้ประกอบการอธิบายถึง (1) ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวสวนยางพารา (2) สภาพการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพารา (3) สภาพการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพารา (4) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพารา (5) ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยางของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยไว้ 5 ระดับ ดังนี้ (ดัดแปลงจากสมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล, 2551)

<u>ค่าเฉลี่ย</u>	<u>ความหมาย</u>
4.50 – 5.00	มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีผลต่อการตัดสินใจมาก
2.50 – 3.49	มีผลต่อการตัดสินใจปานกลาง
1.50 – 2.49	มีผลต่อการตัดสินใจน้อย
1.00 – 1.49	มีผลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุด

3.2.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

ผู้วิจัยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่อวิเคราะห์ความเป็นอิสระต่อกัน (Independence Test) ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคมและปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window

ทั้งนี้ได้จำแนกตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้ (ภาพที่ 3.1)

1) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) มี 3 กรณีคือ (1) จ้างแรงงานในพื้นที่ (2) จ้างแรงงานนอกพื้นที่ และ (3) จ้างแรงงานทั้งในและนอกพื้นที่

2) ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้พิจารณาเลือกตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในอำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา โดยตัวแปรอิสระแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ (1) ตัวแปรทางด้านสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงาน (2) ตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร ขนาดพื้นที่ถือครองสวนยางพารา ขนาดพื้นที่ถือครองสวนยางเปิดกรีด อาชีพหลัก รายได้ของครัวเรือน ภาระหนี้สินและ (3) ตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ ลักษณะพื้นที่สวนยางพารา ระยะห่างจากบ้านถึงสวนยางพารา และรูปแบบการขายผลผลิต

ขั้นตอนการทดสอบสมมติฐาน

1) การตั้งสมมติฐาน

H_{01} : ปัจจัยทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

H_{A1} : ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

H_{02} : ปัจจัยทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

H_{A2} : ปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

H_{03} : ปัจจัยอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

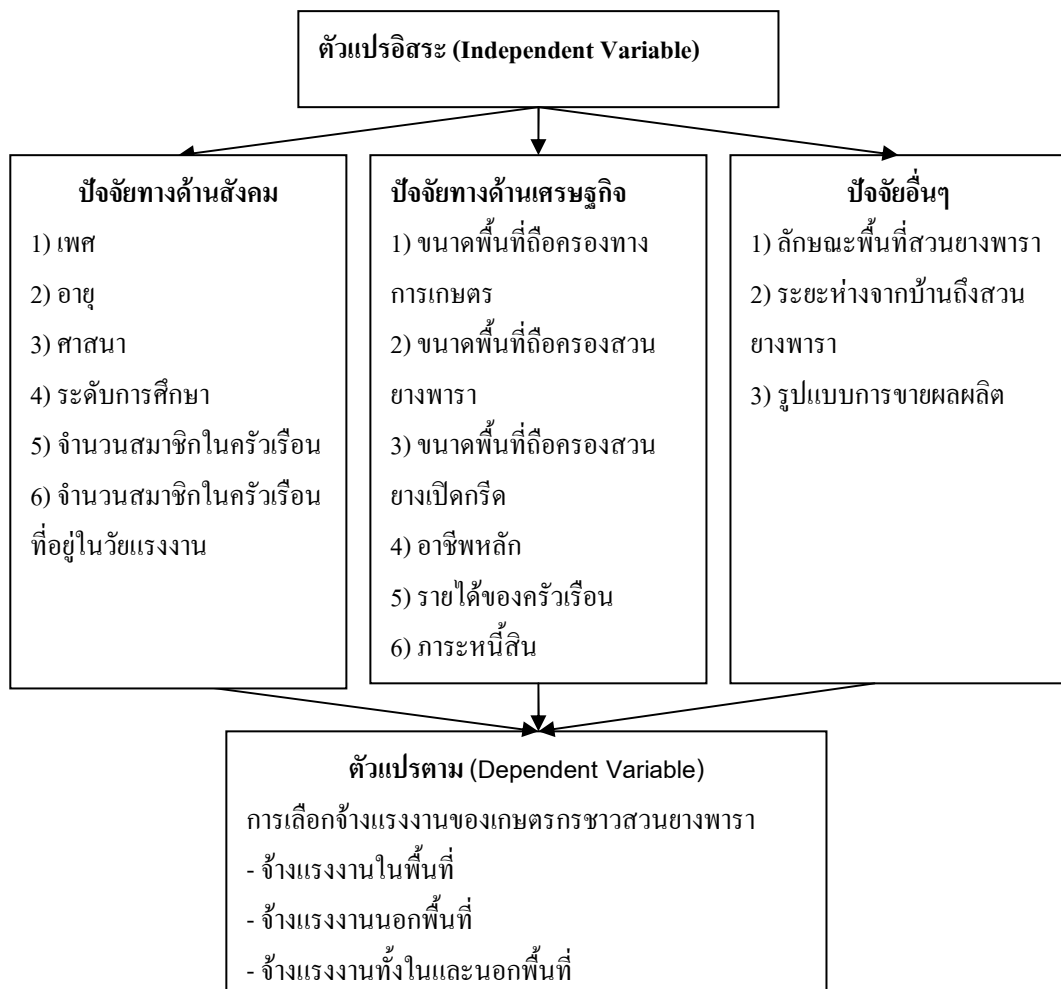
H_{A3} : ปัจจัยอื่นๆ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

2) กำหนดระดับนัยสำคัญ (Significance Level) ให้มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หรือมีระดับความเชื่อมั่นที่ (Confidence Level) เท่ากับ 95%

3) คำนวณค่า χ^2 ด้วยโปรแกรม SPSS

4) คำนวณค่า P-Value ด้วยโปรแกรม SPSS

5) สรุปผลการทดสอบ คือ ถ้าค่า P-Value น้อยกว่าค่า χ^2 จะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 หรือยอมรับสมมติฐาน H_A กล่าวคือ ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน หรือตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างในการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยาง ในทำนองเดียวกัน คือ ถ้าค่า P-Value มากกว่าค่า χ^2 จะยอมรับสมมติฐาน H_0 หรือปฏิเสธ H_A กล่าวคือ ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือตัวแปรอิสระไม่มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างในการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยาง

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่างๆ กับการเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยที่ศึกษา ซึ่งแบ่งการนำเสนอเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยาง

ส่วนที่ 2 สภาพการทำสวนยางและการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยาง

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยาง

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยาง

4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

เป็นการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางในเขตพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรชาวสวนยางในเขตพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา (ตารางที่ 4.1) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เพศ

จากผลการศึกษาของกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางในเขตพื้นที่อำเภอสะเดาพบว่ากลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายโดยคิดเป็นร้อยละ 75.8 ของกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง ส่วนเกษตรกรที่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 24.2 ของกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง ทั้งนี้เนื่องจากการสัมภาษณ์ผู้ที่หัวหน้าครอบครัวหรือผู้มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจจ้างแรงงานในการทำสวนยางเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	91	75.8
- หญิง	29	24.2
อายุ (ปี)		
- 25 -35	12	10.0
- 36 – 45	23	19.2
- 46 – 55	32	26.7
- 56 – 65	30	25.0
- > 65	23	19.2
เฉลี่ย	53.85	
ศาสนา		
- พุทธ	80	66.7
- อิสลาม	39	32.5
- คริสต์	1	0.8
สถานภาพสมรส		
- สมรส	96	80.0
- หม้าย	14	11.7
- โสด	9	7.5
- หย่าร้าง	1	0.8
ระดับการศึกษา		
- ไม่ได้รับการศึกษา	8	6.7
- ประถมศึกษา	55	45.8
- มัธยมศึกษาปีที่ 3	10	8.3
- มัธยมศึกษาปีที่ 6 / ปวช.	21	17.5
- ปวส./อนุปริญญา	11	9.2
- ปริญญาตรี	15	12.5

2) อายุ

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง 56-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 ส่วนเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 36-45 ปีและเกษตรกรที่มีอายุ 65 ปี ขึ้นไป มีสัดส่วนที่เท่ากัน คือร้อยละ 19.0 และเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 25-35 ปี มีสัดส่วนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 10 สำหรับอายุเฉลี่ยของเกษตรกรชาวสวนยางในเขตพื้นที่อำเภอสะเดาคือ 53.85 ปี ซึ่งถือว่าเป็นช่วงอายุที่ต้องการสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวเพื่อเป็นหลักประกันในการดำเนินชีวิตและเป็นช่วงอายุที่มีประสิทธิภาพในการทำสวนยางพารามากพอสมควร

3) ศาสนา

เกษตรกรชาวสวนยางในเขตพื้นที่อำเภอสะเดาส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยคิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 32.5 ส่วนเกษตรกรที่นับถือศาสนาคริสต์มีเพียงร้อยละ 0.8 ซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างของสังคมในเขตพื้นที่อำเภอสะเดาที่ประชากรมีความหลากหลายทางด้านศาสนา และมีประชากรนับถือศาสนาพุทธสูงสุด

4) สถานภาพสมรส

ส่วนใหญ่เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดาเป็นผู้ที่สมรสแล้ว โดยคิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือเป็นหม้าย คิดเป็นร้อยละ 11.7 ส่วนเกษตรกรที่เป็นโสดและหย่าร้างมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 7.5 และ 0.8 ตามลำดับ

5) ระดับการศึกษา

เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาคือจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 / ปวช.คิดเป็นร้อยละ 17.5 สำหรับระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดาคือระดับปริญญาตรี โดยมีเกษตรกรผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 12.5 ในส่วนของเกษตรกรที่จบการศึกษาระดับ ปวส./อนุปริญญา และจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 9.2 และ 8.3 ตามลำดับ สำหรับเกษตรกรที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษามีสัดส่วนร้อยละ 6.7 และเมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของเกษตรกรร่วมกับระดับอายุเฉลี่ยของเกษตรกร ผู้วิจัยคาดว่าในอดีต การเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของคนในพื้นที่เขตอำเภอ

สะดวกไม่สะดวกมากนัก อาจด้วยปัจจัยทางด้านการเดินทางและความห่างไกลจากสถานการศึกษา จึงทำให้เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา และในส่วนของเกษตรกรที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 / ปวช.และระดับปริญญาตรี อาจเคลื่อนย้ายเข้าไปทำงานนอกภาคเกษตร ตลอดจนมีเวลาและทักษะฝีมือในการทำสวนยางไม่มากนัก จึงมีความจำเป็นต้องจ้างแรงงานในการทำสวนยาง

4.1.2 โครงสร้างสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร

เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์โครงสร้างสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร ในส่วนของจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ช่วงอายุของสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรและการใช้แรงงานในครัวเรือนในการทำสวนยางของเกษตรกร (ตารางที่ 4.2) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 โครงสร้างสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)(เฉลี่ย)	4.92	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยแบ่งตามอายุ (คน)		
- < 8 ปี	0.33	6.7
- 8-14 ปี	0.53	10.8
- 15-65 ปี	3.59	73.0
- > 65 ปี	0.47	9.5
สมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการทำสวนยาง		
- มี	67	55.8
- ไม่มี	53	44.2

หมายเหตุ : * ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่ามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.92 คน โดยแบ่งออกเป็นสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุน้อยกว่า 8 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.7 สมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุระหว่าง 8 – 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.8 ในส่วนของสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงานหรือมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 15 – 65 ปี มีสัดส่วนสูงที่สุด

คือร้อยละ 73.0 สำหรับสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.5 ซึ่งจะเห็นได้ว่าโครงสร้างสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงานในสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเทียบกับสมาชิกในครัวเรือนในวัยอื่นๆ

2) สมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการทำสวนยาง

เมื่อพิจารณาในส่วนของการใช้แรงงานในครัวเรือนในการทำสวนยางของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรที่มีการใช้แรงงานในครัวเรือนในการทำสวนยางคิดเป็นร้อยละ 55.8 และเกษตรกรที่ไม่มีการใช้แรงงานในครัวเรือนในการทำสวนยางคิดเป็นร้อยละ 44.2 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพึ่งพิงแรงงานในครัวเรือนในการทำสวนยางของเกษตรกรมีสัดส่วนที่สูงอยู่พอสมควร

4.1.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

เป็นการนำเสนอข้อมูลของสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตาะ โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหลัก อาชีพรอง ระดับรายได้ ภาระหนี้สิน แหล่งกู้ยืม และการใช้ประโยชน์จากเงินกู้ (ตารางที่ 4.3) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) อาชีพหลัก

เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตาะประกอบอาชีพทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลักคิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาคือประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 11.7 ส่วนเกษตรกรที่ประกอบอาชีพค้าขาย พนักงานบริษัทและธุรกิจส่วนตัว เป็นอาชีพหลักมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 5.0, 4.2 และ 4.2 ตามลำดับ

2) อาชีพรอง

เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตาะที่มีการประกอบอาชีพรองมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 70.0 ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีการประกอบอาชีพรองนอกเหนือจากการทำสวนยางคิดเป็นร้อยละ 30.0 โดยมีเกษตรกรที่ทำสวนยางพาราเป็นอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 35.7 รองลงมาคือประกอบอาชีพค้าขายเป็นอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 26.2 ในส่วนของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้และรับจ้างเป็นอาชีพรอง มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 14.3 และ 13.1 ตามลำดับ สำหรับเกษตรกรที่ประกอบอาชีพอื่นๆ เป็นอาชีพรองอาทิเช่น เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ พนักงานบริษัท เป็นต้น มีสัดส่วนร้อยละ 21.4

ตารางที่ 4.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
- ทำสวนยางพารา	90	75.0
- ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	14	11.7
- ค้าขาย	6	5.0
- พนักงานบริษัท	5	4.2
- ธุรกิจส่วนตัว	5	4.2
อาชีพรอง		
- มี	84	70.0
- ไม่มี	36	30.0
อาชีพรอง*	(n=84)	
- ทำสวนยางพารา	30	35.7
- ค้าขาย	22	26.2
- ทำสวนผลไม้	12	14.3
- รับจ้าง	11	13.1
- อื่นๆ	18	21.4
รายได้ของครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน/เดือน)		
- รายได้เฉลี่ยจากการทำสวนยางพารา	64,879.17	83.8
- รายได้เฉลี่ยจากอื่นๆ	12,538.33	16.2
- รายได้เฉลี่ยรวมของครัวเรือน	77,417.50	100.0
ภาระหนี้สิน		
- มี	68	56.7
- ไม่มี	52	43.3
แหล่งกู้ยืม	(n=68)	
- ในระบบ	55	80.9
- ทั้งในและนอกระบบ	13	19.1

หมายเหตุ : * ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
แหล่งกู้ยืมในระบบ*	(n=68)	
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)	38	55.9
- ธนาคารพาณิชย์	27	39.7
- กองทุนหมู่บ้าน	17	25.0
- กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	13	19.1
- กลุ่มออมทรัพย์	5	7.4
แหล่งกู้ยืมนอกระบบ*	(n=13)	
- ญาติพี่น้อง	13	100.0
- เพื่อนบ้าน	5	38.5
วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน*	(n=68)	
- เพื่อการเกษตรในการทำสวนยางพารา	44	64.7
- เพื่อการอุปโภคบริโภคทั่วไป	34	50.0
- เพื่อการศึกษาของบุตร	15	22.1
- เพื่อนำมาหมุนเวียนในธุรกิจ	9	13.2
- เพื่อการเกษตรอื่นๆ	4	5.9
- อื่นๆ	11	16.2

หมายเหตุ : * ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3) รายได้ของครัวเรือน

ระดับรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรรชาสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่า ครัวเรือนของเกษตรกรมีระดับรายได้เฉลี่ยรวมประมาณ 77,417.50 บาทต่อเดือน ซึ่งเป็นรายได้ที่มาจากการทำสวนยางเฉลี่ยประมาณ 64,879.17 บาทต่อเดือน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 83.8 ของระดับรายได้เฉลี่ยรวมของครัวเรือน ส่วนรายได้เฉลี่ยจากอื่นๆ ประมาณ 12,538.33 บาทต่อเดือน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.2 ของรายได้เฉลี่ยรวมของครัวเรือน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ครัวเรือนของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดายังมีการพึ่งพิงรายได้หลักจากทำสวนยางพาราในสัดส่วนที่สูงมาก เมื่อเทียบกับการพึ่งพิงรายได้จากส่วนอื่นๆ ประกอบกับช่วง 1-2 ที่ผ่านมาก่อนที่ผู้วิจัยจะทำการ

สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ราคาขางพาราปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนมีราคาสูงถึง 100 บาทต่อกิโลกรัม จึงมีผลทำให้ระดับรายได้ของเกษตรกรที่ได้จากการทำสวนขางพาราเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

4) ภาระหนี้สิน

หากพิจารณาภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนขางในพื้นที่อำเภอสะเดาพบว่า เกษตรกรที่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 56.7 ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีภาระหนี้สินคิดเป็นร้อยละ 43.3

5) แหล่งกู้ยืม

เกษตรกรชาวสวนขางในพื้นที่อำเภอสะเดาที่มีภาระหนี้สิน พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีการกู้ยืมจากแหล่งทุนในระบบในสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเทียบกับการกู้ยืมจากแหล่งทุนนอกระบบ โดยเกษตรกรมีการกู้ยืมจากแหล่งทุนในระบบคิดเป็นร้อยละ 80.9 ในขณะที่เกษตรกรมีการกู้ยืมจากแหล่งทุนทั้งในระบบและแหล่งทุนนอกระบบ คิดเป็นร้อยละ 19.1 เป็นที่สังเกตว่าไม่มีเกษตรกรชาวสวนขางในพื้นที่อำเภอสะเดาที่ทำการกู้ยืมจากแหล่งทุนนอกระบบเพียงอย่างเดียว ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าส่วนหนึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการเข้าถึงแหล่งทุนในระบบที่มีความสะดวก อีกทั้งสินทรัพย์ของเกษตรกรที่ใช้เป็นหลักประกันในการกู้ยืมทุนจากแหล่งทุนในระบบมีเพียงพอ เกษตรกรจึงมีความต้องการกู้ยืมจากแหล่งทุนในระบบมากกว่าแหล่งทุนนอกระบบ

6) แหล่งกู้ยืมในระบบ

เมื่อพิจารณาจากการกู้ยืมทุนจากแหล่งทุนในระบบของเกษตรกรชาวสวนขางในพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นแหล่งทุนในระบบที่เกษตรกรชาวสวนขางมีการกู้ยืมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 55.9 ส่วนหนึ่งมาจากนโยบายของธนาคารที่มีการอำนวยความสะดวกในการปล่อยกู้ให้กับกลุ่มเกษตรกรโดยตรงประกอบกับการจ่ายเงินสงเคราะห์ในการทำสวนขางของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนขางพาราทำโดยผ่านบัญชีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) จึงง่ายสำหรับเกษตรกรที่จะเข้าถึงเงินทุนจากแหล่งเงินทุนนี้ สำหรับแหล่งทุนในระบบที่เกษตรกรทำการกู้ยืมรองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 39.7 และในส่วนของแหล่งทุนในระบบอื่นๆ อาทิเช่น กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มออมทรัพย์ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 25.0 19.1 และ 7.4 ตามลำดับ

7) แหล่งกู้ยืมนอกระบบ

สำหรับแหล่งเงินทุนนอกระบบที่เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดาทำการกู้ยืมพบว่า มีการกู้ยืมจากแหล่งทุนเพียง 2 แหล่งเท่านั้น คือ การกู้ยืมจากญาติพี่น้องและการกู้ยืมจากเพื่อนบ้าน โดยเกษตรกรชาวสวนยางที่มีการกู้ยืมจากแหล่งทุนนอกระบบทั้งหมดมีการกู้ยืมจากญาติพี่น้อง ส่วนเกษตรกรที่มีการกู้ยืมจากเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 38.5

8) วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน

เมื่อพิจารณาจากการใช้ประโยชน์จากการกู้ยืมเงินของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่า ร้อยละ 64.7 ทำการกู้ยืมเพื่อนำไปใช้เพื่อการเกษตรในการทำสวนยาง รองลงมาคือ กู้ยืมเพื่อการอุปโภคบริโภคทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 50.0 ส่วนเกษตรกรที่กู้ยืมเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 22.1 สำหรับเกษตรกรที่กู้ยืมเพื่อใช้หมุนเวียนในธุรกิจและเพื่อใช้ในการเกษตรอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 13.2 และ 5.9 ตามลำดับ นอกจากนี้เกษตรกรที่มีการกู้ยืมเพื่อนำไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่นๆ อาทิเช่น สร้างบ้าน เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 16.2

4.1.4 โครงสร้างการถือครองที่ดินของเกษตรกร

เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดา โดยแบ่งเป็นพื้นที่ถือครองทางการเกษตร พื้นที่ถือครองสวนยางพารา และพื้นที่ถือครองสวนยางพาราเปิดกรีด (ตารางที่ 4.4) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่ถือครองทางการเกษตร

เมื่อพิจารณาพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรรวมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.8 เกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรรวมตั้งแต่ 21 ไร่ถึง 50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.5 ส่วนเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรรวมตั้งแต่ 51 ไร่ถึง 100 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.0 สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรตั้งแต่ 101 ไร่ถึง 500 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.0 และเกษตรกรร้อยละ 1.7 เป็นผู้ที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรรวมมากกว่า 500 ไร่ โดยเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดามีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 79.23 ไร่ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ยของประเทศไทย ซึ่งมีพื้นที่เฉลี่ยเท่ากับ 19.4 ไร่ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2546)

ตารางที่ 4.4 โครงสร้างการถือครองที่ดินของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
พื้นที่ถือครองทางการเกษตร (ไร่)		
- ≤ 20	37	30.8
- 21- 50	33	27.5
- 51 – 100	30	25.0
- 101 – 500	18	15.0
- > 500	2	1.7
เฉลี่ย	79.23	
พื้นที่ถือครองสวนยางพารา (ไร่)		
- ≤ 20	39	32.5
- 21- 50	31	25.8
- 51 – 100	32	26.7
- 101 – 500	16	13.3
- > 500	2	1.7
เฉลี่ย	77.89	
พื้นที่ถือครองสวนยางพาราเปิดกรีด (ไร่)		
- ≤ 20	44	36.7
- 21- 50	33	27.5
- 51 – 100	31	25.8
- 101 – 500	11	9.2
- > 500	1	0.8
เฉลี่ย	65.80	

2) พื้นที่ถือครองสวนยางพารา

จากพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ยของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา 79.23 ไร่ พบว่ามีสัดส่วนของพื้นที่ถือครองสวนยางพาราคิดเป็นร้อยละ 98.31 โดยเกษตรกรชาวสวนยางพาราในพื้นที่อำเภอสะเดามีพื้นที่ถือครองสวนยางพาราเฉลี่ย 77.89 ไร่

แบ่งเป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองสวนยางพาราน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ไร่ ร้อยละ 32.5 เกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองสวนยางพาราตั้งแต่ 21 ไร่ถึง 50 ไร่ และเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองสวนยางพาราตั้งแต่ 51 ไร่ถึง 100 ไร่ มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 25.8 และ ร้อยละ 26.7 ตามลำดับ สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองสวนยางพาราตั้งแต่ 101 ไร่ถึง 500 ไร่คิดเป็นร้อยละ 13.3 และเกษตรกรที่ถือครองพื้นที่สวนยางพารามากกว่า 500 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.7

3) พื้นที่ถือครองสวนยางพาราเปิดกรีด

เมื่อพิจารณาพื้นที่ถือครองสวนยางพาราเปิดกรีด พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราในพื้นที่อำเภอสะเดามีพื้นที่ถือครองสวนยางพาราเปิดกรีดเฉลี่ย 65.80 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 84.48 ของพื้นที่ถือครองสวนยางพาราทั้งหมดของเกษตรกร โดยเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองสวนยางพาราเปิดกรีดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 36.7 เกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองสวนยางพาราเปิดกรีดตั้งแต่ 21 ไร่ถึง 50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.5 ส่วนเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองสวนยางพาราเปิดกรีดตั้งแต่ 51 ไร่ถึง 100 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.8 สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองสวนยางพาราเปิดกรีดตั้งแต่ 101 ไร่ถึง 500 ไร่และเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองสวนยางพาราเปิดกรีดมากกว่า 500 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.2 และ 0.8 ตามลำดับ

4.2 สภาพการทำสวนยางและการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร

เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการทำสวนยางและการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1 สภาพการทำสวนยางพาราของเกษตรกร

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา ประกอบด้วย ลักษณะพื้นที่สวนยาง ระยะทางระหว่างบ้านพักกับสวนยาง ประสิทธิภาพในการทำสวนยาง พันธุ์ยางที่ปลูก ระบบกรีด รวมถึงรูปแบบการขายผลผลิตและแหล่งจำหน่ายผลผลิต (ตารางที่ 4.5) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ลักษณะพื้นที่สวนยางพารา

ลักษณะพื้นที่สวนยางพาราของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดาพบว่า พื้นที่สวนยางพาราของเกษตรกรที่เป็นที่ราบ คิดเป็นร้อยละ 65.0 ส่วนพื้นที่สวนยางพาราของเกษตรกรที่มีลักษณะเป็นที่ลาดชัน คิดเป็นร้อยละ 1.7 และลักษณะพื้นที่สวนยางพาราของเกษตรกรที่มีทั้งที่ราบและที่ลาดชัน คิดเป็นร้อยละ 33.3

ตารางที่ 4.5 สภาพการทำสวนยางของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
ลักษณะพื้นที่สวนยางพารา		
- ที่ราบ	78	65.0
- ที่ลาดชัน	2	1.7
- มีทั้งที่ราบและที่ลาดชัน	40	33.3
บ้านพักอาศัยของเกษตรกร		
- อยู่ในสวนยางพารา	11	9.2
- ไม่ได้อยู่ในสวนยางพารา	109	90.8
ระยะทางจากบ้านถึงสวนยาง (กม.)	(n=109)	
- ≤ 5	52	47.7
- 6 – 10	35	32.1
- > 10	22	20.2
เฉลี่ย	7.59	
ประสบการณ์ในการทำสวนยาง (ปี)		
- ≤ 15	45	37.5
- 16-30	46	38.3
- > 30	29	24.2
เฉลี่ย	24.45	
พันธุ์ยาง*		
- PRIM 600	116	96.7
- PRIT 251	3	2.5
- PRIT 226	3	2.5
- PB 235	2	1.7
ระบบกรีด*		
- กรีดทุกวัน	5	4.2
- กรีดวันเว้นวัน	10	8.3
- กรีดสองวันเว้นวัน	27	22.5
- กรีดสามวันเว้นวัน	84	70.0

หมายเหตุ : * ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
ความยาวผลกรีด*		
- ครึ่งลำต้น	16	13.3
- หนึ่งส่วนสามของลำต้น	111	92.5
ช่วงฤดูยางผลัดใบ		
- หยุดกรีด	115	95.8
- ไม่หยุดกรีด	5	4.2
รูปแบบของการขายผลผลิต*		
- นำยางสด	105	87.5
- ยางแผ่น	20	16.7
- ยางก้อนถ้วย	3	2.5
แหล่งขายผลผลิต*		
- พ่อค้าคนกลางในพื้นที่	54	45.0
- บ่อน้ำยาง	37	30.8
- โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง	34	28.3
- ตลาดกลางยางพารา	1	0.8
ความถี่ของการขายผลผลิต		
- ทุกวัน	71	59.2
- 2 วันครั้ง	7	5.8
- 3 วันครั้ง	10	8.3
- สัปดาห์ละครั้ง	32	26.7

หมายเหตุ : * ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2) บ้านพักอาศัยของเกษตรกร

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะที่ตั้งบ้านพักอาศัยของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ตั้งบ้านพักอาศัยในสวนยางพารา คิดเป็นร้อยละ 9.2 ในขณะที่ร้อยละ 90.8 ของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดามีที่ตั้งบ้านพักอาศัยอยู่นอกสวนยางพารา ส่วนหนึ่ง

เป็นผลมาจากการที่เกษตรกรชาวสวนยางได้สร้างบ้านพักอาศัยของตนเองอยู่ในเขตชุมชน ซึ่งห่างไกลจากที่ตั้งสวนยาง และทำการสร้างบ้านพักให้กับแรงงานจ้างได้พักอาศัยอยู่ในสวนยางแทนตนเอง

3) ระยะทางจากบ้านพักถึงสวนยาง

สำหรับเกษตรกรที่มีที่ตั้งบ้านพักอาศัยอยู่นอกสวนยางพาราพบว่า มีระยะทางจากบ้านพักถึงสวนยางเฉลี่ย 7.59 กิโลเมตร โดยแบ่งเป็นเกษตรกรที่มีระยะทางจากบ้านพักอาศัยถึงสวนยางน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 47.7 และเกษตรกรที่มีระยะทางจากบ้านพักอาศัยถึงสวนยางตั้งแต่ 6 ถึง 10 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 32.1 ส่วนเกษตรกรที่มีระยะทางจากบ้านพักอาศัยถึงสวนยางมากกว่า 10 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 20.2

4) ประสบการณ์ในการทำสวนยาง

ประสบการณ์ในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตด ร้อยละ 38.3 มีประสบการณ์ในการทำสวนยางตั้งแต่ 16 ปีถึง 30 ปี รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการทำสวนยางน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ปี มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 37.5 ส่วนเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางมากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.2 โดยเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตดมีประสบการณ์ในการทำสวนยางเฉลี่ย 24.45 ปี

5) พันธุ์ยาง

เกษตรกรชาวสวนยางพาราในพื้นที่อำเภอสะเตดร้อยละ 96.7 ปลูกยางพันธุ์ PRIM 600 เป็นผลมาจากการที่เป็นพันธุ์ยางที่กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางแนะนำให้เกษตรกรในพื้นที่ปลูก ในส่วนของยางพันธุ์ PRIT 251 และ PRIT 226 มีเกษตรกรชาวสวนยางปลูกคิดเป็นร้อยละ 2.5 เท่ากัน และเกษตรกรมีการปลูกยางพันธุ์ PB 235 คิดเป็นร้อยละ 1.7

6) ระบบกรีด

ในส่วนของกรเลือกใช้ระบบกรีดของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตดนั้น พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางบางรายเลือกใช้ระบบกรีดมากกว่า 1 แบบ สืบเนื่องมาจากการที่เกษตรกรบางรายนั้นถือครองพื้นที่สวนยางเปิดกรีดมากกว่า 1 แปลงและแต่ละแปลงเกษตรกรเลือกใช้ระบบกรีดต่างกัน อาจเป็นผลมาจากความแตกต่างทางด้านกายภาพของยางแต่ละแปลง เช่น อายุยางที่ต่างกัน พันธุ์ยางที่ต่างกัน เป็นต้น หรือความแตกต่างทางด้านอื่นๆ ที่ทำให้เกษตรกรเลือกใช้ระบบกรีดสำหรับยางแต่ละแปลงต่างกัน โดยจากการสัมภาษณ์พบว่าเกษตรกร

ชาวสวนยางพาราในพื้นที่อำเภอสะเตาะส่วนใหญ่ใช้ระบบกรีดยางแบบกรีดยางสามวันเว้นวัน คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาคือใช้ระบบกรีดยางแบบกรีดยางสองวันเว้นวัน คิดเป็นร้อยละ 22.5 ส่วนเกษตรกรที่ใช้ระบบกรีดยางแบบวันเว้นวัน มีอยู่ร้อยละ 8.3 และเกษตรกรร้อยละ 4.2 ใช้ระบบกรีดยางแบบกรีดยางทุกวัน โดยในลักษณะของเกษตรกรที่ใช้ระบบกรีดยางแบบกรีดยางทุกวัน ผู้วิจัยพบว่า ในพื้นที่สวนยางเปิดกรีดยาง 1 แปลง เกษตรกรได้ทำการแบ่งพื้นที่สวนยางเปิดกรีดยางของตนเองออกเป็น 2 ส่วน (ส่วน A กับ ส่วน B) โดยใช้แรงงานในการกรีดยาง 1 ชุด ทำการกรีดยางสลับกันในแต่ละวันระหว่างส่วน A และ ส่วน B ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรเจ้าของสวนมีรายได้จากสวนยางทุกวันและแรงงานกรีดยางทำการกรีดยางทุกวันเช่นกัน

7) ความยาวแผลกรีดยาง

เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตาะใช้ลักษณะความยาวแผลกรีดยางแบบหนึ่งส่วนสามของลำต้น คิดเป็นร้อยละ 92.5 เป็นผลมาจากการแนะนำจากกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ส่วนเกษตรกรที่ใช้ลักษณะความยาวแผลกรีดยางแบบครึ่งลำต้น มีอยู่ร้อยละ 13.3 โดยเกษตรกรบางรายเลือกใช้ลักษณะความยาวแผลกรีดยางทั้งสองแบบด้วยเหตุผลเดียวกับการเลือกใช้ระบบกรีดยางที่มากกว่า 1 แบบของเกษตรกรดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

8) ช่วงฤดูยางผลัดใบ

ในช่วงฤดูยางผลัดใบพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตาะส่วนใหญ่มีการหยุดกรีดยาง โดยคิดเป็นร้อยละ 95.8 มีเพียงร้อยละ 4.2 ที่ไม่มีการหยุดกรีดยางในช่วงฤดูยางผลัดใบ ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรที่ไม่มีการหยุดกรีดยางในช่วงฤดูยางผลัดใบ พบว่า เกษตรกรจะทำการกรีดยางในส่วนของการแปลงยางแก่ใกล้โค่น ซึ่งเป็นลักษณะของยางที่ไม่จำเป็นต้องได้รับการบำรุงรักษามากเท่าใดนัก เกษตรกรจึงพยายามที่จะเร่งกรีดยางก่อนที่จะทำการโค่นเพื่อให้ได้ผลผลิตมากที่สุด ประกอบกับราคายางที่เพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบัน เป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้เกษตรกรไม่มีการหยุดกรีดยางในช่วงฤดูยางผลัดใบ

9) รูปแบบการขายผลผลิต

สำหรับรูปแบบการขายผลผลิตของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตาะพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรขายผลผลิตในรูปแบบของน้ำยางสด คิดเป็นร้อยละ 87.5 ส่วนการขายผลผลิตในรูปแบบของยางแผ่น คิดเป็นร้อยละ 16.7 และการขายผลผลิตในรูปแบบของยางก้อนถ้วยมีเพียงร้อยละ 2.5 โดยมีเกษตรกรบางรายที่มีการขายผลผลิตมากกว่า 1 รูปแบบ

10) แหล่งขายผลผลิต

เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดาส่วนใหญ่ขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคือขายผลผลิตผ่านบ่อน้ำยางคิดเป็นร้อยละ 30.8 ส่วนเกษตรกรที่ขายผลผลิตผ่านโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง คิดเป็นร้อยละ 28.3 เป็นที่น่าสังเกตว่า เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดามีการขายผลผลิตผ่านบ่อน้ำยางและผ่านโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางโดยตรงในสัดส่วนที่สูงพอสมควร เป็นผลมาจากปัญหาเรื่องราคาผลผลิตที่ต่ำกว่าหากขายผ่านพ่อค้าคนกลางในพื้นที่ โดยเกษตรกรจะบรรทุกผลผลิตออกไปขายเองหรือจ้างรถรับจ้างเพื่อบรรทุกผลผลิตออกไปขายยังบ่อน้ำยางหรือเข้าโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางโดยตรง นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดาบางส่วนมีการขายผลผลิตผ่านตลาดกลางยางพาราคิดเป็นร้อยละ 0.8 โดยมีเกษตรกรบางส่วนที่มีการขายผลผลิตผ่านแหล่งรับซื้อผลผลิตมากกว่า 1 แหล่ง

11) ความถี่ของการขายผลผลิต

เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดาที่ทำการขายผลผลิตทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 59.2 ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบของการขายผลผลิตที่ส่วนใหญ่จะขายในรูปแบบของน้ำยางสด ซึ่งจะต้องมีการขายทุกวัน แต่สำหรับเกษตรกรที่มีการบรรทุกผลผลิตออกไปขายเองหรือจ้างรถรับจ้างเพื่อบรรทุกผลผลิตออกไปขายนั้น ผู้วิจัยพบว่า เกษตรกรที่ขายผลผลิตในรูปแบบน้ำยางสดมีการเก็บน้ำยางสดใส่ไว้ในถังโลหะขนาด 200 ลิตร ซึ่งภายในบรรจุแอมโมเนียประมาณ 5 ลิตร เพื่อป้องกันยางแข็งตัว และบรรจุซิงค์ออกไซด์ (ZINC OXIDE) หรือที่เกษตรกรเรียกว่า สารละลายยาขาว (ZnO) ประมาณ 0.5 ลิตร เพื่อป้องกันน้ำยางสดเสียหรือมีกลิ่น โดยเกษตรกรจะบรรจุน้ำยางสดจนเต็มถังแล้วจึงบรรทุกออกไปขายในแต่ละครั้ง ซึ่งปริมาณน้ำยางสดจะเต็มเร็วหรือช้าขึ้นขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำยางสดที่ได้ในแต่ละวันของเกษตรกร ในส่วนของเกษตรกรที่ขายผลผลิตในรูปแบบยางแผ่นก็เช่นเดียวกัน ที่มีการเก็บผลผลิตให้ได้ปริมาณมากพอสมควรแล้วจึงนำผลผลิตออกไปขายในแต่ละครั้ง ซึ่งโดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะนำผลผลิตออกไปขายสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง เนื่องจากสะดวกในการคำนวณรายได้จากสวนยางและการจ่ายส่วนแบ่งผลประโยชน์กับแรงงานดังนั้นจึงพบว่า เกษตรกรมีลักษณะการขายผลผลิตสัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.7 และขายในลักษณะ 3 วันครั้งและ 2 วันครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.3 และ 5.8 ตามลำดับ

4.2.2 สภาพการจ้างแรงงานในการทำสวนยางพาราของเกษตรกร

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเตา ซึ่งประกอบด้วยลักษณะการจ้างแรงงานในการทำสวนยาง ลักษณะของแรงงานจ้างในการทำสวนยาง (ตารางที่ 4.6) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ลักษณะการจ้างแรงงานในการทำสวนยาง

เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตาที่มีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางเพียงบางส่วน ซึ่งหมายถึง มีบางกิจกรรมในการทำสวนยางที่เกษตรกรเจ้าของสวนทำเอง คิดเป็นร้อยละ 55.8 และเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 44.2

ตารางที่ 4.6 สภาพการจ้างแรงงานในการทำสวนยางพาราของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
การจ้างแรงงานในการทำสวนยางพารา		
- จ้างแรงงานบางส่วน	67	55.8
- จ้างแรงงานทั้งหมด	53	44.2
ลักษณะของแรงงานจ้างในการทำสวนยางพารา		
- แรงงานในพื้นที่อำเภอสะเตา	41	34.2
- แรงงานนอกพื้นที่อำเภอสะเตา	38	31.6
- แรงงานทั้งในและนอกพื้นที่อำเภอสะเตา	41	34.2

2) ลักษณะของแรงงานจ้างในการทำสวนยาง

จากข้อมูลการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเตา พบว่า เกษตรกรมีการจ้างแรงงานที่เป็นแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเตาเพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 34.2 ส่วนเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานที่เป็นแรงงานจากนอกพื้นที่อำเภอสะเตาเพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 31.6 และเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานทั้งที่เป็นแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเตาและที่เป็นแรงงานนอกพื้นที่อำเภอสะเตา คิดเป็นร้อยละ 34.2

4.2.3 สภาพการจ้างแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเตาในการทำสวนยางของเกษตรกร

เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับสภาพการจ้างแรงงานที่เป็นแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเตาของเกษตรกรชาวสวนยาง ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมที่มีการจ้างแรงงานที่เป็นแรงงานในพื้นที่อำเภอ

สะเดา อัตราค่าจ้างและอัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์กรณีเป็นแรงงานกรีดยาง (ตารางที่ 4.7) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.7 สภาพการจ้างแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเดาในการทำสวนยางพาราของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (n=82)	ร้อยละ
กิจกรรมที่มีการจ้างแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเดา*		
- กรีดยาง	54	65.9
- เก็บน้ำยาง	57	69.5
- ทำยางแผ่น	6	7.3
- กำจัดวัชพืช	55	67.1
- ไล่ปูย	51	62.2
อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ กรณีแรงงานกรีดยาง* (เจ้าของ:แรงงาน)	(n=54)	
- 50:50	6	11.1
- 55:45	3	5.6
- 60:40	43	79.6
- 65:35	3	5.6

หมายเหตุ : * ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1) กิจกรรมที่มีการจ้างแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเดา

สำหรับกิจกรรมที่มีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรนั้น พบว่าเกษตรกรชาวสวนยางอาจมีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางมากกว่า 1 กิจกรรม โดยกิจกรรมที่มีการใช้แรงงานในพื้นที่มากที่สุดคือ การเก็บน้ำยาง คิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมาคือการใช้แรงงานในการกำจัดวัชพืช คิดเป็นร้อยละ 67.1 ส่วนการกรีดยางมีการใช้แรงงานในพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 65.9 เป็นที่สังเกตว่า มีการใช้แรงงานในพื้นที่ในการเก็บน้ำยางมากกว่าการกรีดยาง เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางบางรายทำการกรีดยางเองหรือใช้แรงงานจ้างจากนอกพื้นที่ในการกรีดยาง แต่มีการจ้างแรงงานในพื้นที่ในการเก็บน้ำยาง จึงทำให้มีการจ้างแรงงานเก็บน้ำยาง

มากกว่ากริดยาง ส่วนเกษตรกรมีการจ้างแรงงานในพื้นที่ในการใส่ปุ๋ยคิดเป็นร้อยละ 62.2 และจ้างแรงงานในพื้นที่ในการทำยางแผ่น เพียงร้อยละ 7.3

2) อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ของแรงงานในพื้นที่ กรณีแรงงานกริดยาง

จากเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดาที่มีการจ้างแรงงานในพื้นที่ในการกริดยาง พบว่า ส่วนใหญ่ใช้อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 60:40 หมายถึงผลประโยชน์ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของเกษตรกรเจ้าของสวนยาง 6 ส่วนและเป็นของแรงงานจ้างกริด 4 ส่วน โดยเกษตรกรที่ใช้อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์อัตรานี้คิดเป็นร้อยละ 79.6 รองลงมาคือใช้อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 50:50 คิดเป็นร้อยละ 11.1 ส่วนเกษตรกรที่มีการใช้อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 55:45 และ 65:35 มีสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 5.6

3) อัตราค่าจ้างของแรงงานในพื้นที่ กรณีไม่ใช่แรงงานกริดยาง

สำหรับอัตราค่าจ้างของแรงงานจ้างในพื้นที่อำเภอสะเดากรณีที่ไม่ใช่แรงงานกริดยาง พบว่า อัตราค่าจ้างกรณีจ้างเก็บน้ำยางเพียงอย่างเดียว โดยการจ้างเก็บน้ำยางถึง 60 ลิตร ถึงละ 50 บาท กรณีจ้างเก็บน้ำยางเพียงอย่างเดียว นั้น เกษตรกรจะทำการกริดยางเองและจ้างแรงงานเก็บน้ำยาง แต่หากจ้างแรงงานกริดแล้วจะไม่มีค่าจ้างในส่วนของการเก็บน้ำยางอีก ส่วนอัตราค่าจ้างแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเดากรณีเป็นแรงงานในการกำจัดวัชพืช พบว่า มีอัตราค่าจ้างแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ คือ (1) กำจัดวัชพืชโดยการฉีดยาฆ่าหญ้า คิดอัตราค่าจ้างจากจำนวนลิตรของยาฆ่าหญ้าที่ฉีด ลิตรละ 100 – 140 บาท โดยเกษตรกรเจ้าของสวนยางจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการซื้อยาฆ่าหญ้าเอง (2) กำจัดวัชพืชโดยการฉีดยาฆ่าหญ้า คิดอัตราค่าจ้างเหมาเป็นไร่ ไร่ละ 40-200 บาท โดยจะทำการฉีดยาฆ่าหญ้าเฉพาะร่องทางเดินภายในสวนยางเท่านั้น (3) กำจัดวัชพืชโดยการฉีดยาฆ่าหญ้า คิดอัตราค่าจ้างเหมาเป็นไร่ ไร่ละ 400-500 บาท แต่จะทำการฉีดยาฆ่าหญ้าทั่วทั้งแปลงยาง และ (4) กำจัดวัชพืชโดยการไถกลบวัชพืช โดยการไ้รถไถในการไถกลบ คิดอัตราค่าจ้างไร่ละ 180 บาท ทั้งนี้อัตราค่าจ้างของเกษตรกรบางรายที่ไม่เท่ากันส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นที่สวนยางของเกษตรกรและความยากลำบากในการทำงานของแรงงานจ้างในการเข้าไปทำงานในพื้นที่สวนยางของเกษตรกร

สำหรับอัตราค่าจ้างของแรงงานจ้างในพื้นที่อำเภอสะเดากรณีเป็นแรงงานในการใส่ปุ๋ย พบว่า มี 2 ลักษณะ คือ ใส่ปุ๋ยโดยวิธีโรยและใส่ปุ๋ยโดยวิธีขุด โดยการใส่ปุ๋ยโดยวิธีโรย คิดอัตราค่าจ้างเป็นกระสอบ กระสอบละ 30-50 บาท ส่วนการจ้างใส่ปุ๋ยโดยวิธีขุด คิดอัตราค่าจ้าง

กระสอบละ 80 บาท นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรชาวสวนยางรายใหญ่บางราย ผู้วิจัยพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางมีการจ้างแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเตาในลักษณะเป็นผู้จัดการสวนยาง โดยคิดอัตราค่าจ้างเป็นเงินเดือน เดือนละ 7,000 บาท โดยแรงงานจะทำการดูแลจัดการสวนยางแทนเจ้าของสวนยางทั้งหมด ทั้งการจัดการแรงงานในการกำจัดวัชพืช ใสบัญ และดูแลความเรียบร้อยภายในสวนยาง ทั้งนี้เกษตรกรชาวสวนยางจะคัดเลือกบุคคลที่มีสามารถมอบความไว้วางใจในการเป็นผู้จัดการสวนยางของตน โดยที่พบจะมีความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นเครือญาติกัน

4.2.4 สภาพการจ้างแรงงานนอกพื้นที่อำเภอสะเตาในการทำสวนยางของเกษตรกร

เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับสภาพการจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเตา ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่มีการจ้างแรงงานที่เป็นแรงงานจากนอกพื้นที่อำเภอสะเตา การเลือกแรงงานจ้างจากนอกพื้นที่ของเกษตรกรและลักษณะการติดต่อจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร (ตารางที่ 4.8) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) กิจกรรมที่มีการจ้างแรงงานนอกพื้นที่อำเภอสะเตา

สำหรับการจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยางของเกษตรกรนั้น เกษตรกรอาจมีการจ้างแรงงานมากกว่า 1 กิจกรรมได้เช่นเดียวกับการจ้างแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเตา โดยกิจกรรมที่เกษตรกรมีการจ้างแรงงานนอกพื้นที่สูงสุดคือการจ้างแรงงานกรีดยาง คิดเป็นร้อยละ 83.5 รองลงมาคือจ้างแรงงานในการเก็บน้ำยาง คิดเป็นร้อยละ 82.3 โดยสังเกตว่าการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ในการกรีดยางมีจำนวนสูงกว่าการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ในการเก็บน้ำยางจำนวน 1 ราย เป็นผลมาจากการที่เกษตรกรจ้างแรงงานนอกพื้นที่ในการกรีดยางแต่จ้างแรงงานในพื้นที่ในการเก็บน้ำยาง จึงทำให้สัดส่วนของการจ้างแรงงานกรีดยางมีมากกว่าการจ้างแรงงานเก็บน้ำยาง ส่วนการจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ในการกำจัดวัชพืช คิดเป็นร้อยละ 70.9 และการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ในการใสบัญคิดเป็นร้อยละ 60.8 สำหรับการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ในการทำยางแผ่นมีเพียงร้อยละ 19.0

2) การเลือกแรงงานจ้างจากนอกพื้นที่ของเกษตรกร

ในส่วนของลักษณะการเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรมีการจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ที่เป็นคนไทยเพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 69.6 ส่วนเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ที่เป็นแรงงานต่างด้าวเพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ

16.5 และเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ทั้งแรงงานคนไทยและแรงงานต่างด้าว คิดเป็นร้อยละ 13.9

ตารางที่ 4.8 สภาพการจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (n=79)	ร้อยละ
กิจกรรมที่มีการจ้างแรงงานนอกพื้นที่อำเภอสะเตา*		
- กรีดยาง	66	83.5
- เก็บน้ำยาง	65	82.3
- ทำยางแผ่น	15	19.0
- กำจัดวัชพืช	56	70.9
- ไล่ปูย	48	60.8
การเลือกแรงงานจ้างจากนอกพื้นที่ของเกษตรกร		
- แรงงานคนไทย	55	69.6
- แรงงานต่างด้าว	13	16.5
- ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว	11	13.9
การติดต่อจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่*		
- แรงงานเข้ามาติดต่อ	42	53.2
- ติดต่อเอง	27	34.2
- ติดต่อผ่านนายหน้า	15	19.0
- การแนะนำจากบุคคลอื่น	9	11.4

หมายเหตุ : * ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3) การติดต่อจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกร

สำหรับลักษณะการติดต่อจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 53.2 แรงงานเป็นผู้เข้ามาติดต่อกับเกษตรกรเจ้าของสวนยางเอง เกษตรกรที่เข้าไปติดต่อแรงงานเอง คิดเป็นร้อยละ 34.2 เกษตรกรที่ทำการติดต่อจ้างแรงงานนอกพื้นที่ผ่านทางนายหน้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าว คิดเป็นร้อยละ 19.0 และเกษตรกรที่ติดต่อจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่โดยการแนะนำจากญาติหรือบุคคลอื่น คิดเป็นร้อยละ 11.4

4.2.5 สภาพการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ที่เป็นคนไทยในการทำสวนยางของเกษตรกร

เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับสภาพการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ที่เป็นคนไทยในการทำสวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดา ซึ่งประกอบด้วย ภูมิภาคของแรงงานจ้าง อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์กรณีเป็นแรงงานกรีดยางและอัตราค่าจ้างกรณีที่ไม่ใช่แรงงานจ้างกรีดยาง (ตารางที่ 4.9) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.9 สภาพการจ้างแรงงานคนไทยจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (n=66)	ร้อยละ
ภูมิภาคของแรงงานจ้าง*		
- แรงงานจากภาคเหนือ	3	4.5
- แรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	36	54.5
- แรงงานจากภาคใต้	39	59.1
อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ กรณีแรงงานกรีดยาง* (เจ้าของ:แรงงาน)		
- 50:50	4	6.1
- 60:40	41	62.1
- 65:35	6	9.1

หมายเหตุ : * ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1) ภูมิภาคของแรงงานจ้าง

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ที่เป็นแรงงานไทยของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่า เกษตรกรบางรายมีการเลือกจ้างแรงงานจากหลายภูมิภาค โดยส่วนใหญ่ของเกษตรกรชาวสวนยางเลือกจ้างแรงงานคนไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 59.1 โดยเป็นแรงงานที่มาจากหลากหลายจังหวัด ได้แก่ สตูล ปัตตานี นครศรีธรรมราช พัทลุง นราธิวาส ตรัง ยะลา ชุมพรและแรงงานจากอำเภออื่นๆ ในจังหวัดสงขลา ส่วนเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานคนไทยจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 54.5 โดยแรงงานคนไทยที่เกษตรกรชาวสวนยางเลือกจ้างมาจากหลากหลายจังหวัดเช่นเดียวกัน ได้แก่ อุบลราชธานี สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย ศรีสะเกษและอุดรธานี นอกจากนี้ยังพบว่ามีเกษตรกรชาวสวนยางที่

มีการเลือกจ้างแรงงานที่มีภูมิลำเนาจากภาคเหนือ โดยคิดเป็นร้อยละ 4.5 ซึ่งเป็นแรงงานที่มา จากจังหวัดเชียงรายและแม่ฮ่องสอน ซึ่งจะสังเกตได้ว่าแรงงานคนไทยที่เกษตรกรชาวสวนยางใน พื้นที่อำเภอสะเตาะส่วนใหญ่เลือกจ้างมีภูมิลำเนาจากสองภูมิภาคหลักคือ แรงงานจากภาคใต้ และแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2) อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ของแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ กรณีที่เป็นแรงงาน กรีดยาง

สำหรับอัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ระหว่างเกษตรกรเจ้าของสวนยางกับแรงงาน จ้างกรีดจากนอกพื้นที่ที่เป็นคนไทย พบว่า มี 3 ลักษณะคือ อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 60:40 อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 65:35 และอัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 50:50 ซึ่งโดยส่วนใหญ่ เกษตรกรชาวสวนยางเลือกใช้อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 60:40 เช่นเดียวกับการจ้างแรงงานใน พื้นที่ โดยคิดเป็นร้อยละ 62.1 ส่วนอัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 65:35 คิดเป็นร้อยละ 9.1 และ อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 50:50 มีสัดส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.1

3) อัตราค่าจ้างของแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ กรณีไม่ใช่แรงงานกรีดยาง

ในส่วนของอัตราค่าจ้างของแรงงานนอกพื้นที่ กรณีที่ไม่ใช่แรงงานกรีดยาง ผู้วิจัย พบว่า อัตราค่าจ้างในบางกิจกรรมมีความแตกต่างจากการจ้างแรงงานในพื้นที่ โดยอัตราค่าจ้างใน การกำจัดวัชพืชโดยการฉีดยาฆ่าหญ้า คิดจากจำนวนลิตรของยาฆ่าหญ้าที่ฉีด มีอัตราค่าจ้างลิตรละ 100-160 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรชาวสวนยางบางส่วนมีการจ้างแรงงานกำจัดวัชพืชใน ลักษณะนี้มีอัตราค่าจ้างที่สูงกว่าการจ้างแรงงานในพื้นที่ ส่วนการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ในการ กำจัดวัชพืชโดยการฉีดยาฆ่าหญ้าเฉพาะร่องทางเดินในสวนยาง เหมาะเป็นไร่ คิดอัตราค่าจ้างไร่ละ 40-50 บาท ซึ่งมีอัตราค่าจ้างต่ำกว่าการจ้างแรงงานในพื้นที่ ส่วนการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ในการ กำจัดวัชพืชโดยการฉีดยาฆ่าหญ้าทั่วทั้งแปลง คิดอัตราค่าจ้างเหมาะไร่ละ 300-350 บาท ซึ่งมีอัตรา ค่าจ้างต่ำกว่าการจ้างแรงงานในพื้นที่เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่ามีกรจ้างแรงงานนอกพื้นที่ ในการกำจัดวัชพืชในลักษณะที่แตกต่างจากการจ้างแรงงานในพื้นที่ คือ การจ้างแรงงานกำจัด วัชพืชโดยคิดอัตราค่าจ้างเป็นวัน วันละ 200-400 บาท

สำหรับอัตราค่าจ้างของแรงงานนอกพื้นที่ในการใส่ปุ๋ยของเกษตรกรชาวสวนยาง มี ความแตกต่างกับอัตราค่าจ้างของแรงงานในพื้นที่ไม่มากนัก คือ อัตราค่าจ้างใส่ปุ๋ยโดยวิธีโรย อัตราค่าจ้างกระสอบละ 30-50 บาทเช่นเดียวกับอัตราค่าจ้างของแรงงานในพื้นที่ ส่วนการใส่ปุ๋ย

โดยวิธีชุด คัดอัตราค่าจ้างกระสอบละ 100 บาท ซึ่งมีอัตราค่าจ้างสูงกว่าแรงงานในพื้นที่ นอกจากนี้ยังพบว่ามีการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ในการเก็บเศษยางในสวนยางพาราของเกษตรกร โดยคัดอัตราค่าจ้างเก็บ กระสอบละ 100 บาท

4.2.6 สภาพการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ที่เป็นแรงงานต่างด้าวในการทำสวนยางของเกษตรกร

เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับสภาพการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ที่เป็นแรงงานต่างด้าวของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา ซึ่งประกอบด้วย สัญชาติของแรงงานต่างด้าว ความถูกต้องของการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าว และอัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ กรณีเป็นแรงงานกัมพูชาและอัตราค่าจ้าง กรณีไม่ใช่แรงงานกัมพูชา (ตารางที่ 4.10) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.10 สภาพการจ้างแรงงานต่างด้าวในการทำสวนยางพาราของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (n=24)	ร้อยละ
สัญชาติของแรงงาน*		
- พม่า	10	41.7
- มอญ	10	41.7
- ลาว	5	20.8
ใบอนุญาตทำงาน		
- มี	23	95.8
- ไม่มี	1	4.2
อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ กรณีแรงงานกัมพูชา* (เจ้าของ:แรงงาน)		
- 50:50	1	4.2
- 60:40	15	62.5
- 65:35	4	16.7
- 70:30	3	12.5

หมายเหตุ : * ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1) สัญชาติของแรงงานต่างด้าว

ในส่วนของการจ้างแรงงานต่างด้าวในการทำสวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่า มีการจ้างแรงงานต่างด้าวที่เป็นแรงงานพม่าและแรงงานมอญ ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 41.7 ส่วนการจ้างแรงงานต่างด้าวที่เป็นแรงงานจากประเทศลาว คิดเป็นร้อยละ 20.8

2) ใบอนุญาตในการทำงานของแรงงานต่างด้าว

สำหรับการจ้างแรงงานต่างด้าวในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่าส่วนใหญ่แรงงานจ้างเป็นแรงงานที่มีใบอนุญาตในการทำงานถูกต้องตามกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 95.8 ส่วนแรงงานจ้างที่ไม่มีใบอนุญาตในการทำงานมีเพียงร้อยละ 4.2

3) อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ของแรงงานต่างด้าว กรณีที่เป็นแรงงานกรีดยาง

สำหรับอัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ของการจ้างแรงงานต่างด้าวในการกรีดยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 60:40 เช่นเดียวกับการจ้างแรงงานคนไทยทั้งในและนอกพื้นที่ โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมาคืออัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 65:35 คิดเป็นร้อยละ 16.7 นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า เกษตรกรมีการเลือกใช้อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 70:30 ในการจ้างแรงงานต่างด้าว ซึ่งไม่มีการใช้อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ลักษณะนี้ในการจ้างแรงงานคนไทยทั้งในและนอกพื้นที่ โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 12.5 สำหรับการใช้อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 50:50 ในการจ้างแรงงานต่างด้าว พบว่ามีสัดส่วนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.2

4) อัตราค่าจ้างของแรงงานต่างด้าว กรณีไม่ใช่แรงงานกรีดยาง

อัตราค่าจ้างแรงงานต่างด้าวของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดาในกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการกรีดยาง พบว่า ในหลายกิจกรรมมีอัตราค่าจ้างที่ต่ำกว่าการจ้างแรงงานคนไทยทั้งในและนอกพื้นที่ โดยอัตราค่าจ้างในการกำจัดวัชพืชโดยการฉีดยาฆ่าหญ้า คิดจากจำนวนลิตรของยาฆ่าหญ้าที่ฉีด มีอัตราค่าจ้างลิตรละ 100-140 บาท ซึ่งอัตราค่าจ้างนี้จะต่ำกว่าอัตราค่าจ้างของแรงงานคนไทยจากนอกพื้นที่ ส่วนอัตราค่าจ้างในการหมากกำจัดวัชพืชโดยการฉีดยาฆ่าหญ้าเฉพาะร่องทางเดินในสวนยาง คิดอัตราค่าจ้างไร่ละ 40-50 บาทเช่นเดียวกับอัตราค่าจ้างของแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ ส่วนการจ้างแรงงานในการหมากกำจัดวัชพืชโดยการฉีดยาฆ่าหญ้าทั่วแปลง ไม่พบว่ามีเกษตรกรมีการจ้างในลักษณะนี้

ในส่วนของการจ้างแรงงานต่างด้าวในการใส่ปุ๋ย พบว่ามีอัตราค่าจ้างไม่ต่างจากแรงงานคนไทย โดยอัตราค่าจ้างใส่ปุ๋ยโดยวิธีโรย คิดอัตราค่าจ้างกระสอบละ 40-50 บาท ส่วนการจ้างใส่ปุ๋ยโดยวิธีขุด คิดอัตราค่าจ้างกระสอบละ 80 บาท นอกเหนือจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า มีเกษตรกรบางรายที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวในการทำยางแผ่นโดยเฉพาะ โดยคิดอัตราค่าจ้างจากน้ำหนักของยางแผ่นที่แรงงานผลิตได้ มีอัตราค่าจ้างกิโลกรัมละ 1.30 บาท

นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในส่วนของการจ้างแรงงานในกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการจ้างกรีด ทั้งแรงงานคนไทยในพื้นที่ แรงงานคนไต้หวันนอกพื้นที่และแรงงานต่างด้าว ผู้วิจัยพบว่า มีเกษตรกรบางรายที่ไม่มีการจ้างแรงงานในกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากจ้างแรงงานกรีดเพียงอย่างเดียว แต่เกษตรกรจะให้แรงงานกรีดยางทำในกิจกรรมอื่นๆ ด้วย เช่น กำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ย เป็นต้น โดยไม่มีการจ่ายค่าจ้างเพิ่มเติมในส่วนนี้ ซึ่งส่วนใหญ่จะพบกับกลุ่มเกษตรกรที่มีพื้นที่สวนยางเปิดกรีดไม่มากนัก หากมีการจ่ายค่าจ้างในส่วนอื่นๆ อีก อาจทำให้ต้นทุนในการทำสวนยางเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร

การนำเสนอข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา ประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 ส่วน คือ (1) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกรชาวสวนยางในอำเภอสะเดา และ (2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางในอำเภอสะเดา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกร

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกรไว้ 9 ปัจจัย คือ (1) ทักษะที่ไม่ดีของแรงงานในพื้นที่ต่ออาชีพการทำสวนยางพารา (2) ทักษะฝีมือในการทำสวนยางของแรงงานนอกพื้นที่ (3) ความขยันและอดทนของแรงงานนอกพื้นที่ (4) การเคลื่อนย้ายไปทำงานนอกภาคเกษตรของแรงงานในพื้นที่ (5) อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์และอัตราค่าจ้างที่ต่ำกว่าของแรงงานนอกพื้นที่ (6) สภาพการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ของเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง (7) คุณภาพผลผลิตและคุณภาพงานที่ได้จาก

การจ้างแรงงานนอกพื้นที่ (8) ปริมาณผลผลิตและปริมาณงานที่ได้จากการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ (9) สภาพความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายของแรงงานนอกพื้นที่ โดยให้เกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการตัดสินใจในแต่ละปัจจัย แล้วจึงนำมาหาระดับคะแนนเฉลี่ยเพื่อนำไปวิเคราะห์ถึงระดับการตัดสินใจจ้างแรงงานนอกพื้นที่ของเกษตรกรในแต่ละปัจจัย (ตารางที่ 4.11) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.11 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกร

ปัจจัย	ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับการตัดสินใจ
- ทัศนคติที่ไม่ดีของแรงงานในพื้นที่ต่ออาชีพการทำสวนยางพารา	2.86	ปานกลาง
- ทักษะฝีมือ ในการทำสวนยางของแรงงานนอกพื้นที่	3.68	มาก
- ความขยันและอดทนของแรงงานนอกพื้นที่	4.30	มาก
- การเคลื่อนย้ายไปทำงานนอกภาคเกษตรของแรงงานในพื้นที่	2.89	ปานกลาง
- อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์และอัตราค่าจ้างที่ต่ำกว่าของแรงงานนอกพื้นที่	3.00	ปานกลาง
- สภาพการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ของเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง	2.68	ปานกลาง
- คุณภาพผลผลิตและคุณภาพงานที่ได้จากการจ้างแรงงานนอกพื้นที่	3.81	มาก
- ปริมาณผลผลิตและปริมาณงานที่ได้จากการจ้างแรงงานนอกพื้นที่	4.16	มาก
- สภาพความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายของแรงงานนอกพื้นที่	4.15	มาก

จากข้อมูลในตาราง ผลการสอบถามเกษตรกรเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยาง พบว่า ปัจจัยที่มีผลอยู่ในระดับมากต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกรมีอยู่ 5 ปัจจัย คือ (1) ทักษะฝีมือ ในการทำสวนยางของแรงงานนอกพื้นที่ (2) ความขยันและอดทนของแรงงานนอกพื้นที่ (3) คุณภาพผลผลิตและคุณภาพงานที่ได้จากการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ (4) ปริมาณผลผลิตและปริมาณงานที่ได้จากการ

จ้างแรงงานนอกพื้นที่ และ (5) สภาพความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายของแรงงานนอกพื้นที่ ส่วนปัจจัยที่มีผลอยู่ในระดับปานกลางต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกรมีอยู่ 4 ปัจจัย คือ (1) ทักษะที่ไม่ดีของแรงงานในพื้นที่ต่ออาชีพการทำสวนยางพารา (2) การเคลื่อนย้ายไปทำงานนอกภาคเกษตรของแรงงานในพื้นที่ (3) อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์และอัตราค่าจ้างที่ต่ำกว่าของแรงงานนอกพื้นที่ และ (4) สภาพการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ของเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง

ในส่วนของปัจจัยที่มีผลมากต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตดทั้ง 5 ปัจจัยนั้น ผู้วิจัยพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยในเรื่องของความขยันและอดทนของแรงงานนอกพื้นที่สูงที่สุด ซึ่งเกษตรกรมีความคิดเห็นว่าแรงงานนอกพื้นที่ที่มีความขยันและอดทนมากกว่าแรงงานในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและแรงงานต่างด้าว ส่วนปัจจัยในเรื่องของปริมาณผลผลิตและปริมาณงานที่ได้จากการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความขยันและอดทนของแรงงานในการทำงานที่ทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตและปริมาณงานที่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ส่วนสภาพความเป็นอยู่ของแรงงานนอกพื้นที่ เกษตรกรมีความเห็นว่าแรงงานนอกพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่เรียบง่าย พุดคุยทำความเข้าใจกันง่ายกว่าแรงงานในพื้นที่ สำหรับปัจจัยเกี่ยวกับทักษะ ฝีมือของแรงงานนอกพื้นที่ เกษตรกรมีความเห็นว่าแรงงานนอกพื้นที่มีระดับทักษะ ฝีมือในการทำสวนยางดี ทั้งแรงงานจ้างกรีดยางและแรงงานจ้างในกิจกรรมอื่นๆ เช่น กำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ย เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อปัจจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพผลผลิตและคุณภาพงานที่ได้จากการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ของเกษตรกรด้วย

4.3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในพื้นที่อำเภอสะเตด ผู้วิจัยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ กับลักษณะการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร ซึ่งเป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) โดยมีผลการศึกษา (ตารางที่ 4.12) ดังนี้

ตารางที่ 4.12 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร

ปัจจัย	ค่าสถิติ	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
ปัจจัยทางสังคม		
- เพศ	2.266	NS
- อายุ	5.531	NS
- ศาสนา	7.221	NS
- ระดับการศึกษา	4.204	NS
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	19.409	**
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงาน	10.534	NS
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ		
- อาชีพหลัก	13.261	NS
- ระดับรายได้รวมของครัวเรือน	30.901	**
- ภาระหนี้สิน	3.328	NS
- ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร	30.316	**
- ขนาดพื้นที่ถือครองสวนยางพารา	30.778	**
- ขนาดพื้นที่ถือครองสวนยางพาราเปิดกรีด	35.845	**
ปัจจัยอื่นๆ		
- ลักษณะพื้นที่สวนยางพารา	8.315	NS
- ระยะทางจากบ้านถึงสวนยางพารา	9.812	NS
- รูปแบบการขายผลผลิต	18.322	*

หมายเหตุ : NS คือ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* คือ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

** คือ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

1) ปัจจัยทางด้านสังคม

สำหรับปัจจัยทางด้านสังคม เช่น เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษาและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงาน ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตาะ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กล่าวคือ ความแตกต่างของ

ลักษณะปัจจัยทางด้านสังคมที่กล่าวมาข้างต้นของเกษตรกรแต่ละรายไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า มีปัจจัยทางด้านสังคมปัจจัยหนึ่ง คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 กล่าวคือ ความแตกต่างของจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรแต่ละรายมีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยาง โดยหากเปรียบเทียบจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรแต่ละรายกับจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดาซึ่งเท่ากับ 4.92 คน พบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดามีแนวโน้มของการจ้างแรงงานนอกพื้นที่มากกว่าเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดา ส่วนหนึ่งผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นผลมาจากการที่เกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมาก มีความเป็นไปได้ที่สมาชิกในครัวเรือนบางส่วนจะเป็นแรงงานในการทำสวนยางหรือมีสมาชิกในครัวเรือนบางส่วนทำหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยในการทำสวนยางของครอบครัว ซึ่งเมื่อมีการจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยาง จะทำให้เกษตรกรมีความสามารถในการควบคุมดูแลการทำงานของแรงงานมากกว่าเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อย ซึ่งอาจจะไม่มีสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการทำสวนยางหรือไม่มีสมาชิกในครัวเรือนที่ทำหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยในการทำสวนยางของครอบครัว จึงไม่มีความสามารถในการควบคุมดูแลการทำงานของแรงงานในการทำสวนยางซึ่งเป็นแรงงานนอกพื้นที่ จึงทำการจ้างเฉพาะแรงงานในพื้นที่ เนื่องจากความรู้จักมักคุ้นรวมถึงความไว้วางใจที่มากกว่าการจ้างแรงงานนอกพื้นที่

2) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

สำหรับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า อาชีพหลักและภาระหนี้สินของเกษตรกรไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95 กล่าวคือ ความแตกต่างของอาชีพหลักของเกษตรกรแต่ละรายและการมีหรือไม่มีหนี้สินของเกษตรกรแต่ละรายไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร แต่สำหรับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจอื่น ได้แก่ ระดับรายได้ของครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของเกษตรกร ขนาดพื้นที่ถือครองสวนยางพาราของเกษตรกรและขนาดพื้นที่ถือครอง

สวนยางเปิดกรีดของเกษตรกร พบว่า ปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเตกา ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 99

ทั้งนี้ในส่วนของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรทั้ง 4 ปัจจัยคือ รายได้รวมของครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร ขนาดพื้นที่ถือครองสวนยางพาราและขนาดพื้นที่ถือครองสวนยางเปิดกรีด มีเหตุผลในการอธิบายคล้ายคลึง กล่าวคือ ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของเกษตรกรซึ่งร้อยละ 98.31 เป็นพื้นที่สวนยางพารา ขนาดพื้นที่สวนยางพาราของเกษตรกรและขนาดพื้นที่สวนยางเปิดกรีดของเกษตรกรยังมีขนาดใหญ่ปริมาณความต้องการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ยิ่งเพิ่มสูงขึ้น สืบเนื่องมาจากปริมาณแรงงานในพื้นที่ที่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการจ้างของเกษตรกรชาวสวนยาง จึงจำเป็นต้องเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ ในขณะที่ระดับรายได้รวมของครัวเรือนของเกษตรกรซึ่งร้อยละ 83.8 ของระดับรายได้รวมเป็นรายได้จากการทำสวนยางพารา ดังนั้นระดับรายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกรจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่ถือครองสวนยางเปิดกรีดของเกษตรกร จึงส่งผลให้ระดับรายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกรมีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรด้วยเช่นกัน

3) ปัจจัยอื่นๆ

ในส่วนของปัจจัยอื่นๆ พบว่า รูปแบบการขายผลผลิตของเกษตรกร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95 กล่าวคือรูปแบบของการขายผลผลิตที่แตกต่างกันของเกษตรกรทั้งในรูปแบบของน้ำยางสด ยางแผ่น หรือยางก้อนถ้วย มีผลในการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร โดยเกษตรกรที่มีการขายผลผลิตในรูปแบบของยางแผ่นมีแนวโน้มของการเลือกจ้างแรงงานนอกพื้นที่มากกว่าการจ้างแรงงานในพื้นที่ สืบเนื่องมาจากในขั้นตอนของการแปรรูปน้ำยางสดเป็นยางแผ่น เป็นขั้นตอนที่มีความยุ่งยาก ต้องอาศัยทักษะ ฝีมือ เวลาและความอดทนพอสมควร ซึ่งพฤติกรรมของแรงงานจ้างในพื้นที่ไม่นิยมที่จะรับจ้างกรีดยางและทำยางแผ่นให้กับเกษตรกรเจ้าของสวนที่มีการขายผลผลิตในรูปแบบของยางแผ่น ส่งผลให้เกษตรกรเจ้าของสวนหันไปจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ ซึ่งเกษตรกรเห็นว่า ทักษะ ฝีมือในการกรีดยางและการทำยางแผ่นของแรงงานนอกพื้นที่ ไม่มีความแตกต่างจากแรงงานในพื้นที่มากนัก อีกทั้งยังมีความขยัน อดทนที่มากกว่าแรงงานในพื้นที่ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานนอกพื้นที่ของเกษตรกรข้างต้น

สำหรับปัจจัยในด้านอื่นๆ ได้แก่ ลักษณะพื้นที่สวนยางของเกษตรกร ระยะทางจากบ้านถึงสวนยางของเกษตรกร ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร

4.4 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร

เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตกา โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นปัญหาออกเป็น 7 ประเด็น ประกอบด้วย ปัญหาด้านฝีมือและความชำนาญในการทำสวนยาง ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของแรงงาน ปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ของแรงงาน ปัญหาเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงาน กลับภูมิลำเนาเดิม ปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติด ปัญหาด้านการก่ออาชญากรรมและปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งของแรงงาน ซึ่งแยกพิจารณาตามประเภทของแรงงานจ้างประกอบด้วย ปัญหาจากการจ้างแรงงานในพื้นที่ ปัญหามาจากการจ้างแรงงานคนไทรนอกพื้นที่และปัญหาจากการจ้างแรงงานต่างด้าว โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.4.1 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในพื้นที่ของเกษตรกร

ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในพื้นที่ในการทำสวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเตกา (ตารางที่ 4.13) พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ของแรงงาน สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.9 ของเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานในพื้นที่ โดยลักษณะของปัญหาที่พบ คือ การขโมยเศษยางและน้ำยางสดไปขาย การกรีดซ้ำในวันที่ต้องหยุดกรีดแล้วนำผลผลิตไปขายโดยไม่บอกเกษตรกรเจ้าของสวนยาง และปัญหาการกวาดน้ำยางสดจากถ้วยรองในขั้นตอนของการเก็บน้ำยางที่ไม่สะอาดและไม่หมดเพื่อให้มีปริมาณน้ำยางสดหลงเหลืออยู่ในถ้วยรองเพื่อนำไปทำเศษยางต่อไป

ส่วนประเด็นปัญหารองลงมาคือ ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของแรงงาน มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 11.0 ของเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานในพื้นที่ โดยลักษณะของปัญหาที่พบสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ แรงงานกรีด พบว่า มีปัญหาเรื่องความเกียจคร้าน กรีดอย่างไม่ตรงตามเป้าหมาย กล่าวคือ เกษตรกรเจ้าของสวนยางมอบหมายให้กรีดยางจำนวนหนึ่งแต่ทำการกรีดไม่หมดตามที่ได้รับมอบหมายไว้ และปัญหาเรื่องการเร่งรีบเก็บน้ำยางในขณะที่น้ำยางยังไม่หยุดไหล ส่งผลให้เกษตรกรได้รับผลผลิตไม่เต็มที่ ส่วนแรงงานในการกำจัดวัชพืช เกษตรกรประสบปัญหาเรื่องการไม่ตรงต่อเวลา นัดหมายมาทำงานแต่ไม่มาตามเวลานัด

ตารางที่ 4.13 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในพื้นที่ของเกษตรกร

ประเด็นปัญหา	จำนวน (n=82)	ร้อยละ
- ปัญหาด้านฝีมือและความชำนาญในการทำสวนยาง	7	8.5
- ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของแรงงาน	9	11.0
- ปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ของแรงงาน	13	15.9
- ปัญหาเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานกลับภูมิลำเนาเดิม	0	0
- ปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติด	2	2.4
- ปัญหาด้านการก่ออาชญากรรม	0	0
- ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งของแรงงาน	0	0

สำหรับเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานในพื้นที่ ประสบปัญหาด้านฝีมือและความชำนาญในการทำสวนยางของแรงงานคิดเป็นร้อยละ 8.5 โดยลักษณะของปัญหาที่พบคือ การกรีดยางบาดหน้ายาง ทำให้หน้ายางของเกษตรกรได้รับความเสียหายได้ นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรประสบปัญหาในประเด็นของ โรคติดต่อและยาเสพติดจากการจ้างแรงงานในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 2.4 โดยลักษณะของปัญหาคือ แรงงานมีการดื่มสุมกระท่อม ซึ่งถือเป็นยาเสพติดผิดกฎหมายชนิดหนึ่งและกำลังแพร่หลายในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการมั่วสุมภายในสวนยางของเกษตรกรและประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงานลดลง โดยส่วนใหญ่จะพบในกลุ่มแรงงานที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น

สำหรับประเด็นปัญหาเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานกลับภูมิลำเนาเดิม ปัญหาด้านการก่ออาชญากรรมและปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งของแรงงาน ไม่พบว่ามีเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานในพื้นที่ประสบปัญหาในประเด็นเหล่านี้

4.4.2 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ของเกษตรกร

สำหรับปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา (ตารางที่ 4.14) พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ของแรงงานสูงที่สุดเช่นเดียวกับแรงงานในพื้นที่ โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 27.3 ของเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ ซึ่งลักษณะของปัญหามีลักษณะคล้ายคลึงกับแรงงานในพื้นที่คือ การขโมยเศษยางและน้ำยางสดไปขายโดยไม่บอกเกษตรกรเจ้าของสวนยาง เป็นผลมาจากการที่เกษตรกรเจ้าของสวนยางไม่มีเวลาที่จะเข้ามาดูแลการทำงานของแรงงานใน

สวนยางทุกวัน จึงเปิดโอกาสให้แรงงานซึ่งส่วนใหญ่จะพักอาศัยอยู่ในสวนยาง ขโมยเศษยางหรือน้ำยางสดไปขายโดยไม่แบ่งกับเกษตรกรเจ้าของสวนยาง

สำหรับเกษตรกรที่ประสบปัญหาด้านฝีมือและความชำนาญของแรงงานในการทำสวนยางมีสัดส่วนที่รองลงมา โดยคิดเป็นร้อยละ 16.7 ของเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ ซึ่งลักษณะของปัญหาที่พบมี 2 ลักษณะ คือ ในส่วนของแรงงานจ้างกรี๊ด จะประสบปัญหาเช่นเดียวกับแรงงานในพื้นที่คือ การกรี๊ดยางบาดหน้ายาง ซึ่งมีผลทำให้หน้ายางของเกษตรกรเสียหายได้ และในส่วนของแรงงานกำจัดวัชพืชโดยการฉีดยาฆ่าหญ้า ซึ่งเกษตรกรบางส่วนประสบปัญหาจากการฉีดยาฆ่าหญ้าของแรงงานที่ไม่ทั่วถึง ทำให้วัชพืชในสวนยางถูกทำลายไม่หมด

ตารางที่ 4.14 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ของเกษตรกร

ประเด็นปัญหา	จำนวน (n=66)	ร้อยละ
- ปัญหาด้านฝีมือและความชำนาญในการทำสวนยาง	11	16.7
- ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของแรงงาน	7	10.6
- ปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ของแรงงาน	18	27.3
- ปัญหาเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานกลับภูมิลำเนาเดิม	1	1.5
- ปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติด	0	0
- ปัญหาด้านการก่ออาชญากรรม	0	0
- ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งของแรงงาน	1	1.5

ในส่วนของเกษตรกรที่ประสบปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ พบว่า มีสัดส่วนร้อยละ 10.6 ของเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ โดยลักษณะของปัญหาที่พบ ได้แก่ ขาดความรับผิดชอบในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานจ้างกรี๊ด มีความเกียจคร้าน กรี๊ดยางไม่ตรงตามเป้าหมาย และลักษณะของการหยุดกรี๊ดโดยไม่แจ้งให้เกษตรกรเจ้าของสวนรับรู้ เป็นต้น สำหรับเกษตรกรที่ประสบปัญหาเรื่องการเคลื่อนย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมของแรงงานและปัญหาเรื่องการทะเลาะเบาะแว้งของแรงงาน มีสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 1.5 ของเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ โดยลักษณะของปัญหาเรื่องการเคลื่อนย้ายกลับภูมิลำเนาของแรงงานที่พบ คือ แรงงานมีการเดินทางกลับบ้านบ่อยครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานที่มีภูมิลำเนาเดิมไม่ห่างจากพื้นที่อำเภอสะเดามากนัก อาทิเช่น อำเภออื่นๆ ใน

จังหวัดสงขลาหรือจังหวัดใกล้เคียง เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเดินทางกลับไปประมาณ 1-2 วันแล้ว จึงเดินทางกลับมาทำงานต่อ จึงมีผลทำให้การทำงานของแรงงานไม่สม่ำเสมอและไม่มีอย่างต่อเนื่อง ส่วนลักษณะของปัญหาเรื่องการทะเลาะเบาะแว้งของแรงงาน พบว่า เป็นการทะเลาะกันของแรงงานจ้างที่เป็นคู่สามีภรรยา อาจมีผลทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

ส่วนประเด็นปัญหาเรื่องโรคติดต่อและยาเสพติดกับปัญหาเรื่องการก่ออาชญากรรมของแรงงานจ้าง ไม่พบว่ามีเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ประสบปัญหาในประเด็นเหล่านี้

4.4.3 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานต่างด้าวของเกษตรกร

เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดาที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวในการทำสวนยางประสบปัญหาด้านฝีมือและความชำนาญในการทำสวนยางของแรงงานสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.7 (ตารางที่ 4.15) ซึ่งลักษณะของปัญหาที่พบมีลักษณะเดียวกับแรงงานในพื้นที่และแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ คือ การกรีดยางบาดหน้ายาง ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่แรงงานต่างด้าวมั้ทักษะและฝีมือในการทำสวนยางน้อยกว่าแรงงานคนไทย โดยเฉพาะแรงงานจ้างกรีดจึงทำให้ประสบปัญหาในประเด็นนี้สูงที่สุด

ตารางที่ 4.15 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานต่างด้าวของเกษตรกร

ประเด็นปัญหา	จำนวน (n=24)	ร้อยละ
- ปัญหาด้านฝีมือและความชำนาญในการทำสวนยาง	4	16.7
- ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของแรงงาน	2	8.3
- ปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ของแรงงาน	0	0
- ปัญหาเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานกลับภูมิลำเนาเดิม	1	4.2
- ปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติด	0	0
- ปัญหาด้านการก่ออาชญากรรม	0	0
- ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งของแรงงาน	0	0

ส่วนประเด็นที่เป็นปัญหารองลงมาในการจ้างแรงงานต่างด้าวของเกษตรกรคือ ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของแรงงาน มีสัดส่วนร้อยละ 8.3 ซึ่งลักษณะของปัญหาที่พบคือ แรงงานแอบหนีออกไปเที่ยวในยามค่ำคืน โดยที่ไม่อยู่เฝ้าสวนยางและไม่ทำการกรีดยาง ส่วนปัญหาการ

เคลื่อนย้ายแรงงานกลับภูมิลำเนาเดิมของแรงงานต่างด้าว คิดเป็นร้อยละ 4.2 โดยลักษณะของปัญหาคือ การเดินทางกลับบ้านเพื่อกลับไปใบอนุญาตในการทำงาน ซึ่งในการเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมของแรงงานต่างด้าวมีระยะเวลาหลายวัน แต่ไม่บ่อยครั้งเหมือนแรงงานคนไทย

สำหรับประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ของแรงงาน ปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติด ปัญหาการก่ออาชญากรรมของแรงงานและปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งของแรงงาน ไม่พบว่า มีเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวในการทำสวนยางเจอปัญหาในประเด็นเหล่านี้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ลักษณะทั่วไปของการทำสวนยางพาราและการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา และปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพารา โดยได้เลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วยตำบลสำนักแก้ว ตำบลป่าดงเบขาร์ ตำบลปริก และตำบลสำนักขาม เนื่องจากเป็นตำบลที่มีพื้นที่ยางพาราเปิดกรีดสูงที่สุดลำดับ 1-4 ของอำเภอสะเตาะ และได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละตำบลตำบลละ 30 ราย รวมทั้งสิ้น 120 ราย โดยใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปของการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

จากการศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตาะพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 75.8 ส่วนเกษตรกรที่เป็นเพศหญิงมีร้อยละ 24.2 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่ผู้วิจัยมุ่งสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยเกษตรกรมีอายุเฉลี่ยประมาณ 53.85 ซึ่งถือเป็นช่วงอายุที่ต้องการสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวประกอบกับมีประสบการณ์ในการทำสวนยางมากพอสมควร ส่วนด้านศาสนาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือนับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 32.5 และยังพบว่ามีเกษตรกรบางส่วนที่นับถือศาสนาคริสต์ แต่ยังมีสัดส่วนที่น้อยมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาด้านการนับถือศาสนาของเกษตรกรมีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับโครงสร้าง

การนับถือศาสนาของประชากรในพื้นที่อำเภอสะเดา ทางด้านสถานภาพสมรสของเกษตรกรส่วนใหญ่เกษตรกรมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 80 ส่วนทางด้านการศึกษา พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.8 ในขณะที่การศึกษาสูงสุดของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดาคือระดับปริญญาตรี มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 12.5 นอกจากนี้ยังพบว่า มีเกษตรกรบางส่วนที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 6.7 ซึ่งเป็นผลมาจากการเข้าถึงสถาบันการศึกษาของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดาในอดีตยังไม่มีความสะดวกมากนัก

สำหรับโครงสร้างสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรชาวสวนยาง พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.92 คน โดยหากแบ่งจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรตามช่วงอายุ พบว่า สัดส่วนของสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 15-65 ปีหรือสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงาน มีสัดส่วนสูงที่สุด โดยมีสัดส่วนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมาคือจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 8-14 ปี มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 10.8 ส่วนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรที่มีอายุมากกว่า 65 ปี มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 9.5 และสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรที่มีอายุน้อยกว่า 8 ปี มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 6.7 ในขณะที่เกษตรกรที่มีการใช้แรงงานในครัวเรือนในการทำสวนยางคิดเป็นร้อยละ 55.8

ในส่วนของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 75 ส่วนเกษตรกรที่มีการประกอบอาชีพอื่นๆ เป็นอาชีพหลัก ได้แก่ รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 11.7 ค้าขาย ร้อยละ 5.0 พนักงานบริษัทและประกอบธุรกิจส่วนตัว มีสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 4.2 ในขณะที่เกษตรกรที่มีการประกอบอาชีพรองเป็นอาชีพเสริม คิดเป็นร้อยละ 70.0 ซึ่งอาชีพรองของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดาส่วนใหญ่ทำสวนยางพารา คิดเป็นร้อยละ 35.7 ส่วนอาชีพรองอื่นๆ ได้แก่ ค้าขาย ร้อยละ 26.2 ทำสวนผลไม้ ร้อยละ 14.3 รับจ้าง ร้อยละ 13.1 เป็นต้น สำหรับระดับรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่า เกษตรกรมีระดับรายได้เฉลี่ย 77,417.5 บาทต่อเดือน โดยสามารถแบ่งได้เป็นรายได้จากสวนยางพาราและรายได้จากอื่นๆ ซึ่งจากระดับรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรพบว่า มีสัดส่วนของรายได้จากสวนยางเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 83.8 ส่วนรายได้เฉลี่ยจากอื่นๆ มีสัดส่วนร้อยละ 16.2 ส่วนหนึ่งจากการที่ระดับรายได้จากสวนยางของเกษตรกรมีระดับรายได้ที่สูง สืบเนื่องจาก ช่วง 1-2 ปี ก่อนที่ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์เกษตรกร

ราคาขายพารามีราคาที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงมีผลต่อระดับรายได้ของเกษตรกรที่เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

ส่วนของภาระหนี้สินของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดา พบว่า เกษตรกรที่มีภาระหนี้สินคิดเป็นร้อยละ 56.7 โดยเกษตรกรมีการกู้ยืมจากแหล่งทุนในระบบเพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 80.9 และเกษตรกรที่มีการกู้ยืมจากแหล่งทุนทั้งในระบบและนอกระบบ คิดเป็นร้อยละ 19.1 โดยไม่มีเกษตรกรที่มีการกู้ยืมจากแหล่งทุนนอกระบบแต่เพียงอย่างเดียว ในส่วนของแหล่งทุนในระบบพบว่า เกษตรกรมีการกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มีสัดส่วนสูงที่สุดคือ ร้อยละ 55.9 รองลงมาคือธนาคารพาณิชย์ต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 39.7 ส่วนแหล่งกู้ยืมในระบบของเกษตรกรแหล่งอื่นๆ ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มสหกรณ์การเกษตร และกลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น สำหรับแหล่งทุนนอกระบบของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่มีการกู้ยืมจากแหล่งทุนนอกระบบมีการกู้ยืมจากญาติพี่น้องทั้งหมด นอกจากนี้เกษตรกรบางส่วนมีการกู้ยืมจากเพื่อนบ้านคิดเป็นร้อยละ 38.5 โดยเกษตรกรส่วนใหญ่นำเงินที่ได้จากการกู้ยืมไปใช้ประโยชน์ในการทำสวนยางมีสัดส่วนสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.7 รองลงมาคือนำไปใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 50.0 นอกจากนี้เกษตรกรยังนำเงินทุนไปใช้ในประโยชน์อื่น อาทิเช่น เพื่อการศึกษาของบุตรหลาน เพื่อหมุนเวียนในธุรกิจและเพื่อการเกษตรอื่นๆ เป็นต้น

สำหรับพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 79.23 ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ถือครองสวนยางพาราเฉลี่ย 77.89 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 98.31 ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของเกษตรกร นอกจากนี้ยังแบ่งเป็นพื้นที่สวนยางเปิดกรีดเฉลี่ย 65.80 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 84.48 ของพื้นที่ถือครองสวนยางพาราทั้งหมดของเกษตรกร

5.1.2 สภาพการทำสวนยางและการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร

ส่วนใหญ่ลักษณะพื้นที่สวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดามีลักษณะเป็นที่ราบ คิดเป็นร้อยละ 65.0 ส่วนที่มีลักษณะเป็นทั้งที่ราบและที่ลาดชันคิดเป็นร้อยละ 33.3 มีเพียงส่วนน้อยที่มีลักษณะพื้นที่สวนยางเป็นที่ลาดชันแต่เพียงอย่างเดียว โดยส่วนใหญ่บ้านพักอาศัยของเกษตรกรไม่ได้อยู่ในสวนยาง มีระยะทางเฉลี่ยจากบ้านพักอาศัยถึงสวนยางประมาณ 7.59 กิโลเมตร และเกษตรกรชาวสวนยางในอำเภอสะเดามีประสบการณ์ในการทำสวนยางเฉลี่ยประมาณ 24.45 ปี

ในส่วนของพันธุ์ยางที่ปลูกส่วนใหญ่เกษตรกรในอำเภอสะเดาเลือกปลูกยางพันธุ์ PRIM 600 ซึ่งเป็นผลมาจากการแนะนำจากกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง โดยเกษตรกรที่ปลูกยางพันธุ์ PRIM 600 คิดเป็นร้อยละ 96.7 นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรบางส่วนที่มีการปลูกยางพันธุ์อื่นๆ อาทิเช่น PRIT 251 PRIT 226 และ PB 235 เป็นต้น ในส่วนของระบบกรีด เกษตรกรส่วนใหญ่เลือกใช้ระบบกรีดแบบสามวันเว้นหนึ่งวัน คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาคือแบบ สองวันเว้นหนึ่งวัน คิดเป็นร้อยละ 22.5 นอกจากนี้เกษตรกรยังมีการเลือกใช้ระบบกรีดแบบอื่นบ้างเล็กน้อย อาทิเช่น กรีดวันเว้นวัน กรีดทุกวัน เป็นต้น โดยส่วนใหญ่เลือกใช้ความยาวแผลกรีดแบบหนึ่งส่วนสามของลำต้น ซึ่งเป็นผลจากการแนะนำของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เช่นเดียวกัน นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่จะหยุดกรีดยางในช่วงฤดูยางผลัดใบ มีเพียงร้อยละ 4.2 ที่ไม่มีการหยุดกรีด เป็นผลมาจากการเร่งเก็บเกี่ยวผลผลิตจากสวนยางที่มีอายุมากหรือยางแก่ใกล้โค่นของเกษตรกร ประกอบกับปัจจัยทางด้านราคาที่เพิ่มสูงขึ้น จึงดึงดูดให้เกษตรกรไม่มีการหยุดกรีดในช่วงฤดูยางผลัดใบ

เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเดาส่วนใหญ่ขายผลผลิตในรูปของน้ำยางสด คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมาคือขายในรูปของยางแผ่น คิดเป็นร้อยละ 16.7 นอกจากนี้มีเกษตรกรบางส่วนที่ขายผลผลิตในรูปของยางก้อนถ้วย โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จะขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางในพื้นที่ เนื่องจากความสะดวกและรวดเร็ว แต่มีเกษตรกรบางส่วนที่มีการบรรทุกผลผลิตหรือจ้างรถบรรทุกผลผลิตออกไปจำหน่ายยังแหล่งรับซื้อผลผลิตภายนอกท้องที่ ได้แก่ บ่อน้ำยางหรือโรงงานแปรรูปผลผลิตกัมพูชาในพื้นที่อำเภอสะเดา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรบางรายที่นำผลผลิตไปขายยังตลาดกลางยางพาราโดยตรง แต่ยังมีสัดส่วนที่น้อยมาก ส่วนความถี่ของการขายผลผลิตพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรจะทำการขายผลผลิตทุกวันคิดเป็นร้อยละ 59.2 สืบเนื่องจากการขายในรูปของน้ำยางสด รองลงมาคือขายผลผลิตสัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.7 ส่วนการขายผลผลิตในลักษณะ 3 วันครั้งและ 2 วันครั้ง มีสัดส่วนร้อยละ 8.3 และ 5.8 ตามลำดับ

สำหรับสภาพการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดาพบว่า เกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานทั้งหมดมีสัดส่วนที่สูงกว่าเกษตรกรที่มีการจ้างแรงงานบางส่วน โดยลักษณะของการจ้างแรงงานของเกษตรกรพบว่า มีการจ้างแรงงานในพื้นที่เพียงอย่างเดียว ร้อยละ 34.2 จ้างแรงงานนอกพื้นที่อย่างเดียว ร้อยละ 31.6 และมีการจ้างทั้งแรงงานในพื้นที่และแรงงานนอกพื้นที่ ร้อยละ 34.2 โดยกิจกรรมที่มีการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของ

เกษตรกร ได้แก่ การกรีดยาง การเก็บน้ำยาง การทำยางแผ่น การกำจัดวัชพืชและการใส่ปุ๋ย เป็นต้น

สำหรับการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ของเกษตรกรพบว่า มีทั้งการจ้างแรงงานคนไทยเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 69.6 การจ้างแรงงานต่างด้าวเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 16.5 และการจ้างทั้งแรงงานคนไทยและแรงงานต่างด้าว ร้อยละ 13.9 ซึ่งส่วนใหญ่แรงงานจะเข้ามาติดต่อกับเกษตรกรเจ้าของสวนยางเอง โดยแรงงานคนไทยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 59.1 รองลงมาคือเป็นแรงงานจ้างจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 54.5 และเป็นแรงงานจากภาคเหนือคิดเป็นร้อยละ 4.5 โดยไม่พบว่ามีการจ้างที่มาจากภูมิภาคอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ ส่วนแรงงานจ้างที่เป็นแรงงานต่างด้าว พบว่า เป็นแรงงานที่ถือสัญชาติพม่าและมอญ มีสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 41.7 นอกจากนี้ยังมีแรงงานที่ถือสัญชาติลาว คิดเป็นร้อยละ 20.8 โดยร้อยละ 95.8 เป็นแรงงานที่มีใบอนุญาตในการทำงานถูกต้องตามกฎหมาย

ในส่วนของอัตราค่าจ้างในการทำสวนยางของแรงงานนอกพื้นที่ สามารถแบ่งได้เป็นอัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์กรณีเป็นแรงงานกรีดยางและอัตราค่าจ้างกรณีเป็นแรงงานในกิจกรรมอื่นๆ โดยพบว่า อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ของแรงงานจ้างกรีดยางมีลักษณะคล้ายคลึงกันทั้งแรงงานในพื้นที่ แรงงานคนไทยนอกพื้นที่และแรงงานต่างด้าว กล่าวคือ ส่วนใหญ่มีอัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 60:40 55:45 50:50 เป็นต้น แต่มีเกษตรกรบางรายที่มีการใช้อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ 70:30 ในการจ้างแรงงานกรีดยางที่เป็นแรงงานต่างด้าว

สำหรับอัตราค่าจ้างกรณีเป็นแรงงานในกิจกรรมอื่นๆ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันมากนักในการจ้างแรงงานในพื้นที่และแรงงานนอกพื้นที่ แต่บางกิจกรรมมีลักษณะของอัตราค่าจ้างแรงงานนอกพื้นที่ต่ำกว่าแรงงานในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตราค่าจ้างของแรงงานต่างด้าว

5.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่อำเภอสะเตา ประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 ส่วน คือ (1) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่ของเกษตรกรชาวสวนยางในอำเภอสะเตา และ (2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางในอำเภอสะเตา โดยในส่วนของ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างแรงงานนอกพื้นที่ของเกษตรกรพบว่า ทักษะ ฝีมือ ในการทำสวนยางของแรงงานนอกพื้นที่ ความขยันและอดทนของแรงงานนอกพื้นที่ คุณภาพ

ผลผลิตและคุณภาพงานที่ได้จากการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ ปริมาณผลผลิตและปริมาณงานที่ได้จากการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ และสภาพความเป็นอยู่ที่ยืดหยุ่นของแรงงานนอกพื้นที่ เป็นปัจจัยที่เกษตรกรมีความคิดเห็นว่ามีผลมากที่สุดต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานนอกพื้นที่ของเกษตรกร ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับทัศนคติที่ไม่ดีของแรงงานในพื้นที่ต่ออาชีพการทำสวนยางพารา การเคลื่อนย้ายไปทำงานนอกภาคเกษตรของแรงงานในพื้นที่ อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์และอัตราค่าจ้างที่ต่ำกว่าของแรงงานนอกพื้นที่ และสภาพการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ของเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง เกษตรกรมีความคิดเห็นว่ามีผลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานนอกพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่อวิเคราะห์ความเป็นอิสระต่อกัน (Independence Test) ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variables) กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) สามารถแบ่งเป็น 3 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยทางสังคม

พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนปัจจัยทางสังคมอื่นๆ ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษาและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงาน ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ ร้อยละ 95

2) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

พบว่า ระดับรายได้ของครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของเกษตรกร ขนาดพื้นที่ถือครองสวนยางพาราของเกษตรกรและขนาดพื้นที่ถือครองสวนยางเปิดกรีดของเกษตรกร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเตาะ ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 99 ส่วน อาชีพหลักของเกษตรกรและภาระหนี้สินของเกษตรกรเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเตาะ ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95

3) ปัจจัยอื่นๆ

พบว่า รูปแบบการขายผลผลิตของเกษตรกร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกร ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95 ส่วนปัจจัยอื่นๆ อาทิเช่น ลักษณะ

พื้นที่สวนยางของเกษตรกร ระยะทางจากบ้านถึงสวนยางของเกษตรกร เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดา ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติร้อยละ 95

5.1.4 ปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร

ประเด็นปัญหาที่พบจากการจ้างแรงงานในพื้นที่ของเกษตรกร มี 4 ประเด็นปัญหาตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ (1) ปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ของแรงงาน ลักษณะของปัญหาที่พบคือ การขโมยเศษยางและน้ำยางสดไปขาย การกรีดซ้ำในวันที่ต้องหยุดกรีดแล้วนำผลผลิตไปขายโดยไม่บอกเกษตรกรเจ้าของสวนยาง และปัญหาการกวาดน้ำยางสดจากถ้วยรองในขั้นตอนของการเก็บน้ำยางที่ไม่สะอาดและไม่หมด (2) ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของแรงงาน ลักษณะของปัญหาที่พบมี 2 ลักษณะคือ แรงงานกรีด พบว่า มีปัญหาเรื่องความเกียจคร้าน กรีดยางไม่ตรงตามเป้าหมาย และปัญหาเรื่องการเร่งรีบเก็บน้ำยางในขณะที่น้ำยางยังไม่หยุดไหล ส่วนแรงงานในการกำจัดวัชพืช เกษตรกรประสบปัญหาเรื่องการไม่ตรงต่อเวลา นัดหมายมาทำงานแต่ไม่มาตามเวลานัด (3) ปัญหาด้านฝีมือและความชำนาญของแรงงานในการทำสวนยาง ลักษณะของปัญหาคือการกรีดยางบาดหน้ายาง ทำให้หน้ายางของเกษตรกรได้รับความเสียหาย และ (4) ปัญหาเรื่องโรคติดต่อและยาเสพติด ลักษณะของปัญหาคือ แรงงานมีการคิมน้ำกระท่อม ซึ่งถือเป็นยาเสพติดผิดกฎหมายชนิดหนึ่งและกำลังแพร่หลายในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการมั่วสุมภายในสวนยางของเกษตรกรและประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงานลดลง

สำหรับประเด็นปัญหาที่พบจากการจ้างแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ของเกษตรกรมีลักษณะคล้ายคลึงกับแรงงานในพื้นที่ในหลายๆ ปัญหา โดยมี 5 ปัญหาหลักตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ (1) ปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ของแรงงาน ซึ่งลักษณะของปัญหาที่พบคือ การขโมยเศษยางและน้ำยางสดไปขายโดยไม่บอกเกษตรกรเจ้าของสวนยาง (2) ปัญหาด้านฝีมือและความชำนาญของแรงงานในการทำสวนยาง ซึ่งลักษณะของปัญหาที่พบมี 2 ลักษณะ คือ ในส่วนของแรงงานกรีด จะประสบปัญหาการกรีดยางบาดหน้ายาง ซึ่งมีผลทำให้หน้ายางของเกษตรกรเสียหายได้ และในส่วนของแรงงานกำจัดวัชพืชโดยการฉีดยาฆ่าหญ้า ซึ่งเกษตรกรบางส่วนประสบปัญหาจากการฉีดยาฆ่าหญ้าของแรงงานที่ไม่ทั่วถึง ทำให้วัชพืชในสวนยางถูกทำลายไม่หมด (3) ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของแรงงาน ลักษณะของปัญหาที่พบ ได้แก่ ขาดความรับผิดชอบในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานจ้างกรีด มีความเกียจคร้าน กรีดยางไม่ตรงตามเป้าหมายและการ

หยุดกรีดโดยไม่แจ้งให้เกษตรกรเจ้าของสวนรับรู้ (4) ปัญหาเรื่องการเคลื่อนย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมของแรงงาน ลักษณะของปัญหาที่พบ คือ แรงงานมีการเดินทางกลับบ้านบ่อยครั้งซึ่งมีผลทำให้การทำงานของแรงงานไม่สม่ำเสมอและไม่มีความต่อเนื่อง และ (5) ปัญหาเรื่องการทะเลาะเบาะแว้งของแรงงาน พบว่า เป็นการทะเลาะกันของแรงงานจ้างที่เป็นคู่สามีภรรยา ซึ่งมีผลทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

ส่วนประเด็นปัญหาที่พบจากการจ้างแรงงานต่างด้าวในการทำสวนยางของเกษตรกรมีประเด็นปัญหาน้อยกว่าการจ้างแรงงานในพื้นที่และการจ้างแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ในการทำสวนยาง โดยพบว่า มี 3 ปัญหาหลักตามลำดับความสำคัญคือ (1) ปัญหาด้านฝีมือและความชำนาญในการทำสวนยางของแรงงานซึ่งลักษณะของปัญหาที่พบมีลักษณะเดียวกับแรงงานในพื้นที่และแรงงานคนไทยนอกพื้นที่ คือ การกรีดยางบาดหน้ายาง (2) ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของแรงงานซึ่งลักษณะของปัญหาที่พบคือ แรงงานแอบหนีออกไปเที่ยวในยามค่ำคืน โดยที่ไม่อยู่เฝ้าสวนยางและไม่ทำการกรีดยาง (3) ปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานกลับภูมิลำเนาเดิมของแรงงานซึ่งลักษณะของปัญหาคือ การเดินทางกลับบ้านเพื่อกลับไปต่อใบอนุญาตในการทำงาน ซึ่งในการเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมของแรงงานต่างด้าวมีระยะเวลาหลายวัน แต่ไม่บ่อยครั้งเหมือนแรงงานคนไทยนอกพื้นที่

5.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่จะนำเสนอให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วน of เกษตรกรเจ้าของสวน แรงงานจ้างในการทำสวนยางตลอดถึงหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาและแก้ไขในด้านต่างๆ ต่อไป โดยรายละเอียดมีดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกรเจ้าของสวน

1) เกษตรกรควรมีระบบการเลือกเฟ้นและคัดเลือกแรงงานจ้างในการทำสวนยาง โดยเฉพาะแรงงานจ้างกรีด ซึ่งส่วนใหญ่มีการพักอาศัยอยู่ในสวนยางของเกษตรกร โดยอาจกำหนดระยะเวลาเพื่อให้แรงงานมีการทดลองงาน แล้วทำการประเมินผลการทำงานทั้งในเรื่องฝีมือและความชำนาญ ตลอดจนความประพฤติของแรงงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งแรงงานจ้างที่มี

คุณภาพทั้งในเรื่องของทักษะ ฝีมือในการทำสวนโดยรวมถึงพฤติกรรมการทำงาน ตลอดจนมีมาตรการและบทลงโทษที่ชัดเจนหากพบพฤติกรรมที่ไม่ดีของแรงงาน

2) เกษตรกรเจ้าของสวนยางที่ไม่มีเวลาในการเข้าไปควบคุมดูแลสภาพการทำงาน ของแรงงานในสวนยางมากนัก อาจด้วยเหตุผลของภาระหน้าที่การงานในด้านอื่นๆ หรือความ ห่างไกลของระยะทางระหว่างบ้านพักอาศัยกับสวนยาง ควรมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับ เกษตรกรหรือแรงงานจ้างในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อช่วยในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมการทำงาน ของแรงงานในสวนยางของตนเองอีกทางหนึ่ง

3) เกษตรกรเจ้าของสวนยางที่สร้างบ้านพักอาศัยให้กับแรงงานจ้างได้อาศัยอยู่ใน สวนยางของตนเอง ควรมีการคำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่ของแรงงาน ทั้งในเรื่องของคุณภาพชีวิต ของแรงงานและสภาวะจิตใจของแรงงาน ยกตัวอย่างเช่น เกษตรกรที่มีการขายผลผลิตในรูปของ ยางแผ่น ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีการเก็บรวบรวมผลผลิตไว้เป็นจำนวนหนึ่งก่อนที่จะนำออกไปขาย ในแต่ละครั้ง ควรจะมีโรงเรือนเก็บผลผลิตที่มีมิดชิดและมีการถ่ายเทของอากาศที่ดี ไม่มีกลิ่นมา รบกวนสภาพความเป็นอยู่ของแรงงาน เนื่องจากกลิ่นของยางแผ่นที่เก็บรวบรวมเอาไว้อาจสร้าง มลภาวะที่ไม่ดี ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีของแรงงานตามไปด้วย เป็นต้น

4) เกษตรกรเจ้าของสวนที่มีการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าว ควรมีความยืดหยุ่นเรื่องกฎระเบียบและการทำงานของแรงงานพอสมควร ไม่ควรจะสร้างความ กดดันในการทำงานหรือสร้างความเครียดให้กับแรงงานต่างด้าวมากเกินไป เนื่องจากอาจทำให้ แรงงานแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวได้ อีกทั้งไม่ควรไว้ใจในพฤติกรรมของแรงงานต่างด้าวมาก นัก

5) เกษตรกรเจ้าของสวนที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าว ควรเลือกเฟ้นแรงงานที่มี ความสามารถในการพูดภาษาไทยได้พอสมควร เนื่องจากอาจส่งผลในเรื่องของการสื่อสารกัน ระหว่างเจ้าของสวนกับแรงงานจ้าง ซึ่งจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

6) เกษตรกรควรคำนึงถึงความเหมาะสมของอัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ระหว่าง เจ้าของสวนกับแรงงานจ้างรวมถึงอัตราค่าจ้างของแรงงานจ้างในกิจกรรมต่างๆ ให้มีความ เหมาะสมกับอัตราค่าครองชีพในภาวะปัจจุบัน

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับแรงงานจ้างในการทำสวนยาง

1) แรงงานจ้างควรมีการพัฒนาศักยภาพในการทำงานทั้งในส่วน of แรงงานจ้างกรีดยางและแรงงานจ้างในกิจกรรมอื่นๆ เพื่อสร้างความพอใจให้กับเกษตรกรเจ้าของสวนยาง โดยพัฒนาไปควบคู่กันทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

2) แรงงานจ้างควรสร้างจิตสำนึกในการทำงานที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความซื่อสัตย์ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรเจ้าของสวนยาง อีกทั้งแรงงานควรมีความขยันและอดทนในการทำงาน มีพฤติกรรมในการทำงานที่ดีและประพฤติตัวตามกฎระเบียบที่เกษตรกรเจ้าของสวนได้วางไว้

3) แรงงานจ้างควรช่วยเป็นหูเป็นตาแทนเกษตรกรเจ้าของสวน ในกรณีที่เกษตรกรเจ้าของสวนไม่ค่อยมีเวลาในการเข้ามาดูแลความเรียบร้อยของสวนยางมากนัก

5.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

1) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น สำนักจัดหางานจังหวัด กระทรวงแรงงาน ควรมีความชัดเจนในการขึ้นทะเบียนรายชื่อแรงงานที่ทำงานในภาคเกษตรทั้งหมด โดยเฉพาะแรงงานในสวนยาง เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลของจำนวนแรงงานรวมถึงลักษณะของแรงงานจ้างในพื้นที่ต่างๆ ทั้งแรงงานคนไทยและแรงงานต่างด้าว ทั้งนี้เพื่อกำหนดมาตรการรวมถึงกฎระเบียบต่างๆ ที่จะนำมาควบคุมได้อย่างถูกต้อง

2) ภาครัฐควรมีการกำหนดมาตรการและกฎระเบียบที่ชัดเจนให้กับเกษตรกรเจ้าของสวนยางที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อรองรับการจ้างแรงงานต่างด้าวในการทำสวนยางที่มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

3) หน่วยงานภาครัฐ อาทิเช่น สำนักงานจัดหางานหรือกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ควรมีการจัดตั้งโครงการฝึกอบรมในด้านการทำสวนยาง ตั้งแต่ในขั้นตอนของการดูแลสวนยาง การกรีดยาง และการแปรรูปยางต่างๆ ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อรองรับการกลับเข้ามาทำงานในภาคเกษตรของแรงงานคืนถิ่น

4) ภาครัฐควรจัดหาสวัสดิการในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการทำงานให้กับแรงงานจ้างที่ทำงานในสวนยางและขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้แรงงานมีความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตเช่นเดียวกับการทำงานในหน่วยงานอื่นๆ

5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

สำหรับการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยพบว่า มีข้อจำกัดในการทำวิจัย ดังนี้

1) การเข้าไปสัมภาษณ์เกษตรกรเจ้าของสวนยาง ผู้วิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์ช่วงเวลาประมาณ 9.00-12.00 ซึ่งเป็นเวลาที่เกษตรกรเสร็จสิ้นจากภาระกิจการทำงาน แต่กลับพบว่าช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่ไม่มีความสะดวกสบายเท่าใดนัก เนื่องจากเกษตรกรมีความต้องการที่จะพักผ่อน จึงทำให้เกษตรกรบางรายเร่งรีบในการตอบแบบสัมภาษณ์และให้ข้อมูลไม่เต็มที่

2) ในพื้นที่ที่ผู้วิจัยเข้าทำการสำรวจบางพื้นที่ เกษตรกรเจ้าของสวนยางไม่ได้พักอาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นๆ ส่วนใหญ่จะมีเฉพาะแรงงานจ้างที่อาศัยอยู่ในสวนยาง จึงทำให้ไม่สามารถทำการสัมภาษณ์เกษตรกรเจ้าของสวนบางรายได้

3) เกษตรกรเจ้าของสวนบางรายปฏิเสธที่จะให้การสัมภาษณ์ เนื่องจากภาระหน้าที่ในด้านอื่นๆ ที่ทำให้ไม่มีเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้วิจัย

สำหรับข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรมีการทำวิจัยในประเด็นที่ต่อเนื่อง ดังนี้

1) ปัญหาและผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในสวนยางของแรงงานจ้างจากนอกพื้นที่ในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

2) ทักษะคติของแรงงานคืนถิ่นต่ออาชีพการทำสวนยางพาราในพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

บรรณานุกรม

- กระทรวงแรงงาน. 2552. **สถานการณ์แรงงานปี 2552 (มกราคม-ธันวาคม 2552)**. [ออนไลน์].
 URL:<http://www.mol.go.th>. [สืบค้นวันที่ 14 มกราคม 2553]
- จรินทร์ ชานีรัตน์. 2518. **ปทานุกรมการศึกษา**. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- จอร์จ แบบคอค. 2455. **ทฤษฎีการตัดสินใจ**. [ออนไลน์].
 URL:<http://202.29.5/chen/decition1.doc>. [สืบค้นวันที่ 21 กรกฎาคม 2552]
- ทรงศักดิ์ ศรีภาพสินธุ์. 2523. **ความพึงพอใจในการทำงาน**. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
 วิโรฒ ประสานมิตร.
- นิกร แสงเกตุ. 2550. **ภาวะการณ์การจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการการทำสวนยางในจังหวัด
 สงขลาปี 2549**. สงขลา : สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปัญญา สมบูรณ์สุข และ อภิญญา จันทร์เจริญ. 2538. **การศึกษาการเคลื่อนย้ายแรงงานเกษตรใน
 จังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาแรงงานการกรีดยางพาราและการทำยางแผ่นในสวนยางพารา
 ของเกษตรกรที่พื้นสงเคราะห์จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในอำเภอ
 หาดใหญ่และอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา**. สงขลา : รายงานโครงการวิจัย, ภาควิชา
 พัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปรีชา แต่มสู่ย. 2545. **คุณลักษณะของแรงงานและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน
 จากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรม : กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตรัง**. สงขลา : สาร
 นิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เพชรน้อย สิมหังชัยและคณะ. 2542. **คุณภาพชีวิตของแรงงานย้ายถิ่นในอุตสาหกรรมยางพารา
 : จังหวัดสงขลา**. สงขลา : รายงานโครงการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ภิญโญ สาธร. 2517. **บริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- มนตรี ชะโนวรรณะ. 2545. **ผลกระทบของการใช้แรงงานต่างด้าวในอุตสาหกรรมเกษตรของ
 จังหวัดสงขลา**. สงขลา : สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ยงยุทธ แจ่มวงษ์. 2532. **เศรษฐศาสตร์กำลังคน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ศิวพร จันทร์หอม. 2546. การจัดการแรงงานและผลผลิตของเจ้าของสวนยางพาราในอำเภอเมือง
จังหวัดตรัง. สงขลา: สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมพงษ์ เกษมสิน. 2516. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช.
- สมพงษ์ เกษมสิน. 2517. สารานุกรมการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สมพงษ์ เกษมสิน. 2521. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
- สุทัศน์ เวชกุล. 2541. ผลกระทบของการเคลื่อนย้ายแรงงานสู่ภูเก็ต กรณีศึกษาธุรกิจโรงแรม.
สงขลา: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุภา แก้วบริสุทธ์. 2547. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา จังหวัด
สงขลา. สงขลา: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุมาลี ปิตยานนท์. 2539. เศรษฐศาสตร์แรงงาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ อ่าวเจริญ. 2545. ความต้องการฝึกอบรมด้านเกษตรของแรงงานกึ่งถิ่น อำเภอรัษฎา
จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการพัฒนากิจการเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เสริมศักดิ์ รักบำรุง. 2544. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือใน
ระบบการผลิตยางพารา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สงขลา: วิทยานิพนธ์ปริญญา
โท สาขาการพัฒนากิจการเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดสงขลา. 2546. พื้นที่ปลูกยางพาราของอำเภอ
สะเดา[ออนไลน์]. URL:<http://www.rubber.co.th/songkhla>. [สืบค้นวันที่ 23 ธันวาคม
2551]
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2546. รายงานผลเบื้องต้น สัมมะโนการเกษตร. กรุงเทพฯ. กระทรวง
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สำนักงานส่งเสริมการเกษตร. 2551. ระบบข้อมูลพื้นฐานสำหรับงานส่งเสริมการเกษตร จังหวัด
สงขลา ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเกษตร. สงขลา.
- อนงค์ แก้วอินทร์. 2544. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ภาคผนวก

แบบสอบถามสำหรับเกษตรกรชาวสวนยางพารา

โครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
ในพื้นที่อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา

วันที่สัมภาษณ์...../...../.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัดสงขลา

QNN.....

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเครื่องมือประกอบการรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยเพื่อสารนิพนธ์ (Minor Thesis) สำหรับหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลและประโยชน์ของผลการศึกษา ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามบนพื้นฐานความเป็นจริงและโดยอิสระ ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการทำสวนยางและการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแรงงานจ้างจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

โปรดเติมข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

1. เพศ

 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ ปี

3. ศาสนา

 1) พุทธ 2) อิสลาม 3) คริสต์ 4) อื่นๆ (ระบุ).....

4. สถานภาพสมรส

- 1) โสด 2) สมรส
 3) หย่าร้าง 4) ม่าย
 5) แยกกันอยู่

5. การศึกษาสูงสุด

- 1) ไม่ได้รับการศึกษา 2) ประถมศึกษา
 3) มัธยมศึกษาปีที่ 3 4) มัธยมศึกษาปีที่ 6 / ปวช.
 5) ปวส. / อนุปริญญา 6) ปริญญาตรี
 7) สูงกว่าปริญญาตรี

6. จำนวนบุตรทั้งหมด คน

7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (รวมหัวหน้าครอบครัว).....คน

- 1) อายุน้อยกว่า 8 ปี จำนวน.....คน
 2) อายุระหว่าง 8-14 ปี จำนวน.....คน
 3) อายุระหว่าง 15-65 ปี จำนวน.....คน
 4) อายุมากกว่า 65 ปี จำนวน.....คน

8. สมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการทำสวนยาง จำนวน.....คน

9. อาชีพหลักของท่านคือ

- 1) ทำสวนยางพารา 2) ทำสวนผลไม้ (ระบุ).....
 3) ทำไร่ (ระบุ)..... 4) เลี้ยงสัตว์
 5) ค้าขาย 6) พนักงานบริษัท
 7) ข้าราชการ 8) รัฐวิสาหกิจ
 9) รับจ้าง 10) ธุรกิจส่วนตัว
 11) อื่นๆ (ระบุ).....

10. ท่านประกอบอาชีพรองหรือไม่

- 1) มี
 2) ไม่มี(ข้ามไปตอบข้อ 12)

11. อาชีพรองของท่านคือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ทำสวนยางพารา 2) ทำสวนผลไม้ (ระบุ).....
 3) ทำไร่ (ระบุ)..... 4) เลี้ยงสัตว์
 5) ค้าขาย 6) พนักงานบริษัท
 7) ข้าราชการ 8) รัฐวิสาหกิจ
 9) รับจ้าง 10) ธุรกิจส่วนตัว
 11) อื่นๆ (ระบุ).....

12. รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน

- 1) รายได้สุทธิจากการทำสวนยาง.....บาท/เดือน
 2) รายได้สุทธิจากอื่นๆ (ระบุ).....จำนวน.....บาท/เดือน

13. ปัจจุบันท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่

- 1) มีหนี้สินจำนวน.....บาท
 2) ไม่มีหนี้สิน (ข้ามไปตอบตอนที่ 2)

14. กรณีมีภาระหนี้สินท่านกู้ยืมจากแหล่งใด

- 1) ในระบบ 2) นอกระบบ
 3) ทั้งในและนอกระบบ

15. กรณีมีหนี้สินในระบบ ท่านกู้ยืมจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) กลุ่มสหกรณ์การเกษตร
 2) ธนาคารพาณิชย์
 3) กองทุนหมู่บ้าน
 4) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.)
 5) กลุ่มออมทรัพย์
 6) อื่นๆ (ระบุ).....

16. กรณีมีหนี้สินนอกระบบ ท่านกู้ยืมจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) เพื่อนบ้าน 2) ญาติพี่น้อง
 3) อื่นๆ (ระบุ).....

17. ท่านกู้ยืมเงินมาใช้ในกิจกรรมใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) การเกษตรในการทำสวนยาง
 2) การเกษตรอื่นๆ (ระบุ).....
 3) การศึกษาของบุตร
 4) การอุปโภคบริโภคทั่วไป
 5) อื่นๆ (ระบุ).....

**ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการทำสวนยางและการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกร
 ชาวสวนยางพารา**

1. ท่านมีพื้นที่ถือครองทั้งหมด.....ไร่
 2. พื้นที่เพื่อที่อยู่อาศัย.....ไร่
 3. พื้นที่ถือครองที่ดินทำการเกษตรรวมทั้งสิ้นจำนวน.....ไร่
 4. พื้นที่ว่างเปล่า.....ไร่

5. พืชที่ทำการปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ยางพารา จำนวน.....ไร่
- 2) สวนผลไม้ จำนวน.....ไร่
- 3) ผัก จำนวน.....ไร่
- 4) อื่นๆ (ระบุ).....จำนวน.....ไร่

6. ประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราของท่าน.....ปี

7. พื้นที่ในการทำสวนยางพาราทั้งหมด.....ไร่ จำนวน.....แปลง

- 5.1 พื้นที่ปลูกรวมทั้งหมด.....ไร่ จำนวน.....แปลง
- 5.2 พื้นที่ยางแก่ใกล้โค่นหรืออยู่ระหว่างโค่นทั้งหมด.....ไร่ จำนวน.....แปลง
- 5.3 พื้นที่ยางอ่อนทั้งหมด.....ไร่ จำนวน.....แปลง
- 5.4 พื้นที่ยางเปิดกรีดทั้งหมด.....ไร่ จำนวน.....แปลง

8. พันธุ์ยางที่ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) PRIM 600 2) PRIT 251
- 3) PRIT 226 4) อื่นๆ (ระบุ).....

9. ลักษณะของพื้นที่สวนยางพาราของท่านมีลักษณะเป็น

- 1) ที่ราบ
- 2) ที่ลาดชัน (มีลักษณะเป็นควนเขา)
- 3) มีทั้งที่ราบและที่ลาดชัน

10. บ้านพักอาศัยของท่านอยู่ในสวนยางไร่หรือไม่

- 1) ใช่ (ข้ามไปตอบข้อ 12) 2) ไม่ใช่

11. ระยะทางจากบ้านพักถึงสวนยางประมาณ.....กิโลเมตร

12. จำนวนวันกรีด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) กรีดทุกวัน 2) กรีดวันเว้นวัน
- 3) กรีดสองวันเว้นวัน 4) กรีดสามวันเว้นวัน
- 5) อื่นๆ (ระบุ).....

13. ความยาวของแผลกรีด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ครึ่งลำต้น 2) หนึ่งส่วนสามของลำต้น
- 3) อื่นๆ (ระบุ).....

14. ช่วงยางผลัดใบท่านหยุดกรีดหรือไม่

- 1) หยุด 2) ไม่หยุด

15. ท่านขายผลผลิตในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) น้ำยางสด 2) ยางแผ่น
- 3) ยางก้อนถ้วย 4) อื่นๆ (ระบุ).....

16. ท่านขายผลผลิตที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ 1) ผ่านสหกรณ์การเกษตร	☐ 2) ผ่านกลุ่มสมาชิก
☐ 3) ผ่านพ่อค้าคนกลางในพื้นที่	☐ 4) ผ่านบ่อน้ำยาง
☐ 5) ผ่านโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง	☐ 6) อื่นๆ (ระบุ).....
17. ความถี่ของการขายผลผลิต
☐ 1) ทุกวัน	☐ 2) 2 วันครั้ง
☐ 3) 3 วันครั้ง	☐ 4) สัปดาห์ละครั้ง
☐ 5) 2 สัปดาห์ต่อครั้ง	☐ 6) อื่นๆ (ระบุ).....
18. ท่านได้รับการจ่ายเงินค่าผลผลิตเป็น
☐ 1) เงินสด	☐ 2) ผ่านบัญชีธนาคาร
☐ 3) อื่นๆ (ระบุ).....	
19. ลักษณะการจ้างแรงงานในการทำสวนยางพารา
☐ 1) จ้างแรงงานบางส่วน	☐ 2) จ้างแรงงานทั้งหมด
20. แรงงานจ้างเป็นแรงงานจาก
-	
--
☐ 1) แรงงานในพื้นที่อำเภอสะเตา (ตอบข้อ 21, 22, 23 และ 24)
☐ 2) แรงงานนอกพื้นที่อำเภอสะเตา (ข้ามไปตอบข้อ 25)
☐ 3) แรงงานทั้งในและนอกพื้นที่อำเภอสะเตา
21. ท่านจ้างแรงงานซึ่งเป็นแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเตาในกิจกรรมใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ 1) กรีดยาง	☐ 2) เก็บน้ำยาง
☐ 3) ทำยางแผ่น	☐ 4) กำจัดวัชพืช
☐ 5) ใส่น้ำยา	☐ 7) อื่นๆ (ระบุ).....
22. แรงงานจ้างซึ่งเป็นแรงงานในพื้นที่อำเภอสะเตาทั้งหมด.....คน
- ชายคน
- หญิงคน
23. อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ (นายจ้าง : ลูกจ้าง) กรณีเป็นแรงงานกรีดยาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ 1) 40:60	☐ 2) 50:50
☐ 3) 55:45	☐ 4) 60:40
☐ 5) 70:30	☐ 6) อื่นๆ (ระบุ).....
24. อัตราค่าจ้างกรณีไม่ใช้แรงงานกรีดยาง (ระบุ).....
-
25. ท่านจ้างแรงงานซึ่งเป็นแรงงานนอกพื้นที่ในกิจกรรมใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ 1) กรีดยาง	☐ 2) เก็บน้ำยาง
☐ 3) ทำยางแผ่น	☐ 4) กำจัดวัชพืช
☐ 5) ใส่น้ำยา	☐ 7) อื่นๆ (ระบุ).....

26. แรงงานจ้างซึ่งเป็นแรงงานจากนอกพื้นที่อำเภอสะเดาทั้งหมด.....คน
 ชายคน
 หญิงคน
27. การติดต่อจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่อำเภอสะเดา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1) ติดต่อเอง 2) แรงงานเข้ามาติดต่อ
 3) การแนะนำจากญาติ/บุคคลอื่น 4) ติดต่อผ่านนายหน้า
 5) อื่นๆ (ระบุ).....
28. ประเภทของแรงงานนอกพื้นที่อำเภอสะเดาที่ทำนจ้าง
 1) แรงงานไทย (ตอบข้อ 29 30 และ 31) 2) แรงงานต่างด้าว (ข้ามไปตอบข้อ 32)
 3) ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว
29. ภูมิลำเนาของแรงงานจ้างที่เป็นแรงงานไทย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1) ภาคเหนือ จังหวัด.....
 2) ภาคกลาง จังหวัด.....
 3) ภาคตะวันออก จังหวัด.....
 4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัด.....
 5) ภาคใต้ จังหวัด.....
30. อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ (นายจ้าง : ลูกจ้าง) กรณีเป็นแรงงานกรีดยาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1) 40:60 2) 50:50
 3) 55:45 4) 60:40
 5) 70:30 6) อื่นๆ (ระบุ).....
31. อัตราค่าจ้างกรณีไม่ใช้แรงงานกรีดยาง (ระบุ).....

32. สัญชาติของแรงงานที่เป็นแรงงานต่างด้าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1) พม่า 2) มอญ
 3) ลาว 4) อื่นๆ (ระบุ).....
33. แรงงานต่างด้าวมียใบอนุญาตทำงานถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่
 1) มีใบอนุญาตทำงาน 2) ไม่มีใบอนุญาตทำงาน
34. อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์ (นายจ้าง : ลูกจ้าง) กรณีเป็นแรงงานกรีดยาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1) 40:60 2) 50:50
 3) 55:45 4) 60:40
 5) 70:30 6) อื่นๆ (ระบุ).....
35. อัตราค่าจ้างกรณีไม่ใช้แรงงานกรีดยาง (ระบุ).....

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแรงงานจ้างจากนอกพื้นที่ในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ปัจจัยด้านต่างๆ	มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแรงงานจ้างจากนอกพื้นที่				
	5	4	3	2	1
1. ทักษะที่ไม่ดีของแรงงานในพื้นที่ต่ออาชีพการทำสวนยาง
2. ทักษะฝีมือ ในการทำสวนยางของแรงงานนอกพื้นที่
3. ความขยันและอดทนของแรงงานนอกพื้นที่
4. การเคลื่อนย้ายไปทำงานนอกภาคเกษตรของแรงงานในพื้นที่
5. อัตราส่วนแบ่งผลประโยชน์และอัตราค่าจ้างของแรงงานนอกพื้นที่ที่ต่ำกว่าแรงงานในพื้นที่
6. สภาพการจ้างแรงงานนอกพื้นที่ของเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง
7. คุณภาพงานและผลผลิตที่แรงงานนอกพื้นที่ทำการผลิต
8. ปริมาณงานและผลผลิตที่แรงงานนอกพื้นที่ทำการผลิต
9. สภาพความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายของแรงงานนอกพื้นที่

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการจ้างแรงงานในการทำสวนยางของเกษตรกรกรณีเป็นแรงงานในพื้นที่

1) ปัญหาเรื่องฝีมือและความชำนาญในการผลิต

1) มี 2) ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก 2) ปานกลาง 3) น้อย

2) ปัญหาเรื่องการขาดความรับผิดชอบของแรงงาน

มี ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

3) ปัญหาเรื่องความไม่ชัดเจนของแรงงาน

มี

ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

4) ปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานกลับภูมิลำเนาเดิม

มี

ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

5) ปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติด

มี

ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

6) ปัญหาด้านอาชญากรรม

มี

ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

7) ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งของแรงงาน

มี

ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

กรณีเป็นแรงงานจ้างจากนอกพื้นที่ (แรงงานคนไทย)

1) ปัญหาเรื่องฝีมือและความชำนาญในการผลิต

1) มี 2) ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก 2) ปานกลาง 3) น้อย

2) ปัญหาเรื่องการขาดความรับผิดชอบของแรงงาน

มี ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก 2) ปานกลาง 3) น้อย

3) ปัญหาเรื่องความไม่ซื่อตรงของแรงงาน

มี ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก 2) ปานกลาง 3) น้อย

4) ปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานกลับภูมิลำเนาเดิม

มี ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก 2) ปานกลาง 3) น้อย

5) ปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติด

มี ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก 2) ปานกลาง 3) น้อย

6) ปัญหาด้านอาชญากรรม

มี ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

7) ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งของแรงงาน

มี

ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

.....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

กรณีเป็นแรงงานจ้างจากนอกพื้นที่ (แรงงานต่างด้าว)

1) ปัญหาเรื่องฝีมือและความชำนาญในการผลิต

1) มี

2) ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

.....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

2) ปัญหาเรื่องการขาดความรับผิดชอบของแรงงาน

มี

ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

.....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

3) ปัญหาเรื่องความไม่ซื่อตรงของแรงงาน

มี

ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

.....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

4) ปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานกลับภูมิลำเนาเดิม

มี

ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

.....

ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

5) ปัญหาโรคติดต่อและยาเสพติด

มี

ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

.....
 ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

6) ปัญหาด้านอาชญากรรม

มี

ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

.....
 ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

7) ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งของแรงงาน

มี

ไม่มี

ถ้ามี(โปรดระบุ).....

.....
 ความรุนแรงของปัญหา

1) มาก

2) ปานกลาง

3) น้อย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

ฮาวริสมี เหมยา

วัน เดือน ปีเกิด

21 กรกฎาคม 2526

วุฒิการศึกษา

วุฒิ

ชื่อสถาบัน

ปีที่สำเร็จการศึกษา

เศรษฐศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

พ.ศ.2547

ตำแหน่งงานและสถานที่ทำงาน

พ.ศ.2547-ปัจจุบัน

ธุรกิจส่วนตัว